Käesolev dokument on vaid dokumenteerimisvahend ja institutsioonid ei vastuta selle sisu eest

►**B** **KOMISJONI MÄÄRUS (EÜ) nr 718/2007,**

12. juuni 2007,

millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1085/2006, millega luuakse ühinemiseelse abi rahastamisvahend

(ELT L 170, 29.6.2007, lk 1)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
►**M1**	Komisjoni määrus (EL) nr 80/2010, 28. jaanuar 2010	L 25	1	29.1.2010

▼B

KOMISJONI MÄÄRUS (EÜ) nr 718/2007,

12. juuni 2007,

millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1085/2006, millega luuakse ühinemiseelse abi rahastamisvahend

SISUKORD

I osa	Üldsätted
I jaotis	Abi andmise põhimõtted ja üldraamistik
I peatükk	Sisu ja põhimõtted
II peatükk	Rakendamise üldraamistik
II jaotis	Üldised rakenduseeskirjad
I peatükk	Põhimõtted
II peatükk	Haldus- ja kontrollisüsteemid
1. jagu	Detsentraliseeritud haldus
2. jagu	Muud haldusvormid
III peatükk	Euroopa Ühenduse rahaline toetus
IV peatükk	Finantsjuhtimine
1. jagu	Eelarvelised kulukohustused
2. jagu	Detsentraliseeritud haldust käsitlevad eeskirjad
3. jagu	Tsentraliseeritud ja rahvusvaheliste organisatsioonidega ühiselt toimuvat haldust käsitlevad eeskirjad
V peatükk	Hindamine ja järelevalve
VI peatükk	Avalikustamine, nähtavus
II osa	Erisätted
I jaotis	Üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamise rahastamisvahend
I peatükk	Abi objekt ja abikõlblikkus
II peatükk	Programmide koostamine
III peatükk	Rakendamine
1. jagu	Rakendusraamistik ja põhimõtted
2. jagu	Finantsjuhtimine
3. jagu	Hindamine ja järelevalve
II jaotis	Piiriülese koostöö rahastamisvahend
I peatükk	Abi objekt ja abikõlblikkus
II peatükk	Programmide koostamine
1. jagu	Programmid
2. jagu	Tegevus
III peatükk	Rakendamine
1. jagu	Üldsätted
2. jagu	Abisaajate riikide ja liikmesriikide vahelised piiriülesed programmid

▼B

3. jagu	Abisaajate riikide vahelised piiriülesed programmid
III jaotis	Regionaalarengu rahastamisvahend ja inimressursside arendamise rahastamisvahend
I peatükk	Abi objekt ja abikõlblikkus
1. jagu	Regionaalarengu rahastamisvahend
2. jagu	Inimressursside arendamise rahastamisvahend
II peatükk	Programmide koostamine
III peatükk	Rakendamine
1. jagu	Üldeeskirjad
2. jagu	Finantsjuhtimine
3. jagu	Hindamine ja järelevalve
IV jaotis	Maaelu arendamise rahastamisvahend
I peatükk	Abi objekt ja abikõlblikkus
1. jagu	Abi objekt
2. jagu	Abikõlblikkuse ja abi osatähtsuse üldnõuded
3. jagu	Abikõlblikkus ja abi andmise erinõuded 1. prioriteetse suuna puhul
4. jagu	Abikõlblikkus ja abi andmise erinõuded 2. prioriteetse suuna puhul
5. jagu	Abikõlblikkus ja abi andmise erinõuded 3. prioriteetse suuna puhul
6. jagu	Tehniline abi
II peatükk	Programmide koostamine
III peatükk	Rakendamine
1. jagu	Põhimõtted ja finantsjuhtimine
2. jagu	Hindamine ja järelevalve
III osa	Lõppsätted
Lisa	Akrediteerimise Kriteeriumid

▼B

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse nõukogu 17. juuli 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1085/2006, millega luuakse ühinemiseelse abi rahastamisvahend, ([1]) eriti selle artikli 3 lõiget 3,

ning arvestades järgmist:

(1) Määruse (EÜ) nr 1085/2006 (edaspidi „IPA määrus") eesmärk on anda abisaajatele riikidele ühinemiseelset abi ja toetada neid kõnealuse määruse II lisa loetelust I lisa loetelusse liikumisel ja seejärel Euroopa Liidu liikmeks saamisel.

(2) Arvestades, et ajavahemikul 2007–2013 on IPA määrus ainuke ühinemiseelne rahastamisvahend, tuleks kõnealuse määruse alusel programmide koostamise ja abi osutamise eeskirju ühtlustada ja koondada need ühte rakendusmäärusesse, mis hõlmab kõiki viit IPA määrusega kehtestatud rahastamisvahendit (edaspidi „IPA rahastamisvahendid").

(3) Ühtsuse, kooskõlastatuse ja tõhususe tagamiseks, eelkõige seoses komisjoni tegevuskavaga ühtse sisekontrolli raamistiku loomiseks, on IPA määruse alusel antava abi rakendamiseks vaja kõigi viie IPA rahastamisvahendi jaoks ühiseid eeskirju. Sellele vaatamata tuleks arvesse võtta ka kõigi IPA rahastamisvahendite erijooni.

(4) Arvesse tuleks võtta ka abisaajate riikide sotsiaalmajandusliku, kultuurilise ja poliitilise tausta erinevusi, kuna sellised erinevused tingivad vajaduse eraldi lähenemisviisi ja erineva toetuse järele, sõltuvalt riigi staatusest kandidaatriigi või potentsiaalse kandidaatriigina, tema poliitilisest ja majanduslikust taustast, vajadustest ning suutlikkusest abi vastu võtta ja seda hallata.

(5) IPA määruse alusel antav abi peaks olema kooskõlas ühenduse välisabi poliitika ja välisabi valdkonnas võetavate meetmetega.

(6) Abi peaks jääma IPA määruse artiklis 2 määratletud reguleerimisalasse. See peaks olema suunatud erinevatesse institutsioonide väljaarendamise meetmetesse kõigis abisaajates riikides. Kõnealune abi peaks tugevdama demokraatlikke institutsioone ja õigusriiki, aitama kaasa avaliku halduse reformile, majandusreformide elluviimisele ning inimõiguste ja vähemuste õiguste austamisele, soodustama meeste ja naiste võrdõiguslikkust ja mittediskrimineerimist, edendama tsiviilõiguste ja kodanikuühiskonna arengut, toetama süvendatud regionaalkoostööd ning lepitamist ja ülesehitustööd ning aitama kaasa säästvale arengule ja vaesuse vähendamisele ning keskkonnakaitse kõrgele tasemele asjaomastes riikides.

(7) Kandidaatriikidele antav abi peaks keskenduma ka kogu ühenduse õigustiku ülevõtmisele ja rakendamisele ning ühinemiskriteeriumide täitmisele. Samuti peaks see aitama kandidaatriikidel valmistuda ette pärast ühinemist nende kasutuses olevate Euroopa Regionaalarengu Fondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Maaelu Arengu Fondi programmide koostamiseks, haldamiseks ja rakendamiseks.

(8) Potentsiaalsetele kandidaatriikidele antav abi peaks edendama õigusaktide teatavas ulatuses ühenduse õigustikuga vastavusseviimist ja lähenemist ühinemiskriteeriumide täitmisele ning tegevust, mis sarnaneb kandidaatriikide puhul IPA regionaalarengu, inimressursside arendamise ja maaelu arendamise rahastamisvahendist toetatava tegevusega.

(9) Abi järjepidevuse, vastastikuse täiendavuse ja kontsentreerituse tagamiseks tuleks IPA määruse artiklis 6 sätestatud mitmeaastase

([1]) ELT L 210, 31.7.2006, lk 82.

▼B

kavandamise tasandil tagada erinevate IPA rahastamisvahendite raames rakendatud meetmete ühtsus ja kooskõlastatus antud riigis.

(10) Komisjon ja abisaajad riigid peaksid sõlmima raamlepingud, et sätestada oma käesoleva määruse alusel toimuva koostöö põhimõtted.

(11) Tuleb selgitada, milliseid nõukogu 25. juuni 2002. aasta määruses (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, mis käsitleb Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust, ([1]) kehtestatud haldusmeetodeid iga IPA määruses sätestatud rahastamisvahendi puhul kohaldatakse.

(12) Kuna IPA määrusega nähakse ette ühinemiseelse protsessiga seoses antav abi, tuleks selle rakendamisel vahendeid võimaluse korral hallata eelkõige detsentraliseeritult, et suureneks abisaajate riikide osalemine abi haldamises. Siiski peaks vajaduse korral olema võimalik abi hallata ka tsentraliseeritult, ühiselt rahvusvaheliste organisatsioonidega või koostöös liikmesriikidega.

(13) Detsentraliseeritud haldamise korral tuleb selgitada komisjoni ja abisaajate riikide vastavad rollid ja neile esitatavad nõuded. Abisaajaid riike käsitlevad sätted peaksid sisalduma raamlepingutes, valdkondlikes lepingutes või rahastamislepingutes.

(14) IPA määruse kohaste vahendite finantsjuhtimise üksikasjalikud eeskirjad tuleb sätestada vastavalt sellele, millist haldusmeetodit abi rakendamisel kohaldatakse. Sellega seonduvad abisaajate riikide kohustused tuleks sätestada raamlepingutes, valdkondlikes lepingutes või rahastamislepingutes.

(15) Lisaks IPA määruse üldisele hindamisele, mis on ette nähtud kõnealuse määruse artiklis 22, tuleb määruse alusel antava abi üle korrapäraselt järelevalvet teostada ja seda hinnata. Eelkõige peavad programme hindama spetsiaalsed järelevalvekomiteed ning IPA määruse alusel antava abi üldist rakendamist tuleb korrapäraselt kontrollida.

(16) Ühinemiseelse abi programmid ja nende mõju abisaajate riikide kodanikele peavad olema nähtavad, et tagada avalikkuse teadlikkus ELi tegevusest ja anda kõigis abisaajates riikides asjaomastest meetmetest ühtne ettekujutus kooskõlas komisjoni tegevuskavaga Euroopast teavitamise parandamiseks, komisjoni valge raamatuga Euroopa teabevahetuspoliitika kohta ja ajavahemiku 2005–2009 laienemise raames toimuva teavitamise strateegiaga.

(17) Kuna IPA määrust kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2007, peaks komisjoni kõnealuse määruse rakenduseeskirjasid kohaldama samuti alates 1. jaanuarist 2007.

(18) Käesoleva määrusega kehtestatud sätted on kooskõlas ühinemiseelse abi komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

([1]) EÜT L 248, 16.9.2002, lk 1. Määrust on muudetud määrusega (EÜ, Euratom) nr 1995/2006 (ELT L 390, 30.12.2006, lk 1).

▼B

I OSA

ÜLDSÄTTED

I JAOTIS

ABI ANDMISE PÕHIMÕTTED JA ÜLDRAAMISTIK

I PEATÜKK

Sisu ja põhimõtted

Artikkel 1

Sisu

Käesoleva määrusega sätestatakse rakenduseeskirjad, millega reguleeritakse nõukogu määrusega (EÜ) nr 1085/2006 („IPA määrus”) kehtestatud ühenduse ühinemiseelse abi andmist.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. „abisaaja riik” – kõik IPA määruse I või II lisas loetletud riigid;

2. „laienemispakett” – dokumendid, mille komisjon esitab igal aastal nõukogule ja Euroopa Parlamendile ning mille strateegiline ja poliitiline osa koosneb riikide kehtestatud korrapärastest aruannetest ja komisjoni strateegiadokumendist ning kui see on asjakohane, siis ühinemispartnerluste ja Euroopa partnerluste parandustest. Paketti kuulub ka mitmeaastane suunav finantsraamistik;

3. „raamleping” – komisjoni ja abisaaja riigi vahel sõlmitud leping, mida kohaldatakse kõigi IPA rahastamisvahendite suhtes ning milles on sätestatud abisaaja riigi ja komisjoni käesoleva määruse alusel toimuva koostöö põhimõtted;

4. „valdkondlik leping” – vajadusel komisjoni ja abisaaja riigi vahel sõlmitud kindla IPA rahastamisvahendiga seotud leping, milles kehtestatakse asjaomased järgitavad sätted, mis ei sisaldu asjaomast riiki käsitlevas raamlepingus ega rahastamislepingutes;

5. „rahastamisleping” – ühe- või mitmeaastane leping, mis sõlmitakse komisjoni ja abisaaja riigi vahel pärast komisjoni rahastamisotsust, millega käesoleva määruse reguleerimisalasse jäävale programmile või tegevusele antav ühenduse rahaline toetus heaks kiidetakse;

6. „eeskirjade eiramine” – kohaldatavate eeskirjade või lepingute ettevõtja tegevusest või tegevusetusest tingitud rikkumine, mis põhjendamatu kuluartikli kandmise tõttu üldeelarvesse kahjustas või oleks võinud kahjustada Euroopa Liidu üldeelarvet;

7. „eelarveaasta” – ajavahemik 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini;

8. „lõplik abisaaja” – avalik-õiguslik või eraõiguslik asutus või ettevõte, kes vastutab tegevuse algatamise või selle algatamise ja rakendamise eest. Abikavade kontekstis on lõplikud abisaajad avalik-õiguslikud või eraõiguslikud ettevõtted, kes viivad ellu üksikprojekti ja saavad riigiabi;

9. „ühenduse toetus” – see osa abikõlblikest kuludest, mida rahastab ühendus;

▼B

10. „eurokonto” – riikliku fondi poolt abisaaja riigi nimel ja vastutusel rahaasutuses avatud intressi teeniv pangakonto, millele komisjon teeb makseid;

11. „avaliku sektori kulutused” – tegevuse rahastamiseks eraldatud avaliku sektori toetus, mida rahastatakse Euroopa Ühenduse või abisaaja riigi ametiasutuste eelarvest, ja tegevuse rahastamiseks eraldatud toetus, mida rahastatakse avalik-õiguslike organite või ühest või mitmest piirkondlikust või kohalikust ametiasutusest või avalik-õiguslikust organist koosneva ühenduse eelarvest;

12. „kogukulud” – avaliku sektori kulutused ja tegevuse rahastamiseks antud erasektori panus.

Artikkel 3

Abi andmise põhimõtted

Komisjon tagab, et IPA määruse alusel antava abi suhtes kehtivad järgmised põhimõtted:

— abi andmisel järgitakse ühtsuse, vastastikuse täiendavuse, kooskõlastatuse, partnerluse ja kontsentreerituse põhimõtteid;

— abi on kooskõlas ELi poliitikaga ja toetab õigusaktide vastavusseviimist ühenduse õigustikuga;

— abi vastab nõukogu määruses (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 sätestatud eelarvepõhimõtetele;

— abi vastab laienemisprotsessi käigus kindlaksmääratud vajadustele ning abisaaja riigi suutlikkusele abi vastu võtta. Abi andmisel võetakse arvesse ka saadud kogemusi;

— abisaajatel riikidel soovitatakse tungivalt programmide koostamises ja abi rakendamises osaleda ning tagatakse ELi sekkumise piisav nähtavus;

— tegevus on nõuetekohaselt ettevalmistatud ning selgete ja kontrollitavate eesmärkidega, mis tuleb saavutada ettenähtud perioodi jooksul;

— abi rakendamise eri etappidel välditakse diskrimineerimist soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu;

— ühinemiseelse abi eesmärkide taotlemine toimub säästva arengu ning ühenduse poolt eesmärgiks seatud keskkonna kaitsmise ja selle kvaliteedi parandamise raamistikus.

Artikkel 4

Abi andmise prioriteedid

Asjaomasele abisaajale riigile antav abi põhineb prioriteetidel, mis on seatud järgmistes võimalikes dokumentides:

— Euroopa partnerlus,

— ühinemispartnerlus,

— ühenduse õigustiku ülevõtmise riiklik programm,

— komisjoni iga-aastases laienemispaketis sisalduvad aruanded ja strateegiadokument,

— stabiliseerimis- ja assotsiatsioonileping,

— läbirääkimiste raamistik.

Kui riiklikud strateegiad on ühinemiseelsete eesmärkide ja IPA määruses sätestatud reguleerimisalaga kooskõlas, võetakse arvesse nendes seatud prioriteete.

▼B

II PEATÜKK

Rakendamise üldraamistik

Artikkel 5

Mitmeaastased suunavad kavandamisdokumendid

1. Mitmeaastase suunava kavandamisdokumendiga tagatakse IPA rahastamisvahendite vajalik ühtsus ja vastastikune täiendavus abisaajas riigis. Eelkõige kajastab see dokument artiklis 9 kehtestatud põhimõtteid.

2. Kooskõlas IPA määruse artikli 20 lõikega 3 püüab komisjon nimetatud määruse artikli 6 lõike 1 kontekstis anda asjaomastele sidusrühmadele, sealhulgas liikmesriikidele, kõnealuse dokumendi kohta oma märkuste esitamiseks piisavalt aega.

3. Iga asjaomase riigi puhul hõlmavad mitmeaastased suunavad kavandamisdokumendid:

a) üldist tausta, sealhulgas abisaaja riigiga ja abisaaja riigi siseselt peetud konsultatsiooniprotsessi lühikirjeldust;

b) kirjeldust Euroopa Liidu koostöö eesmärkidest kõnealuses riigis;

c) üldhinnangut probleemide, vajaduste ja abi prioriteetide suhtelise tähtsuse kohta;

d) ülevaadet Euroopa Liidu eelnevast ja toimuvast koostööst, sealhulgas vajaduste, abi vastuvõtmise suutlikkuse ja saadud kogemuste analüüsi, ning teiste rahastajate asjaomasest tegevusest, kui teave selle kohta on kättesaadav;

e) iga rahastamisvahendi puhul kirjeldust sellest, kuidas punktis c nimetatud üldhinnang kajastub strateegilistes valikutes, ning kõnealuses riigis abi saamiseks valitud peamiste valdkondade ja oodatavate tulemuste kirjeldust;

f) soovituslikke rahaeraldisi iga IPA rahastamisvahendi peamiste sekkumisvaldkondade jaoks.

4. Piirkondlikke ja horisontaalprogramme võib käsitleda eraldi spetsiaalsetes mitmeaastastes suunavates kavandamisdokumentides, mis hõlmavad mitut abisaajat.

Artikkel 6

Ühe- või mitmeaastased programmid

1. Mitmeaastaseid suunavaid kavandamisdokumente rakendatakse mitmeaastaste või, olenevalt rahastamisvahendist, üheaastaste programmide kaudu vastavalt IPA määruse artiklis 7 sätestatule.

2. Ühe- või mitmeaastased programmid koosnevad abisaaja riigi esitatud või piirkondlike ja horisontaalprogrammide puhul komisjoni koostatud dokumentidest, mille komisjon on vastu võtnud. Programmides esitatakse ühtsed prioriteetsed suunad, kõik asjaomased meetmed või tegevus ja rahalise toetuse kirjeldus, mis on vajalikud mitmeaastastes suunavates kavandamisdokumentides määratletud strateegiate rakendamiseks.

Programmid jaotatakse prioriteetsete suundade vahel, millest igaühe puhul on määratletud üldeesmärk ja mida olenevalt asjaomasest IPA rahastamisvahendist rakendatakse meetmete kaudu, mis võivad olla jagatud erineva tegevuse vahel, või otse tegevuse kaudu.

Tegevus koosneb komisjoni rakendatud või ühe või mitme lõpliku abisaaja algatatud või algatatud ja rakendatud projektist või projektide

▼B

rühmast, mille kaudu on võimalik saavutada sellega seotud meetme ja/või prioriteetse suuna eesmärke.

3. Vastavalt IPA määruse artiklile 20 konsulteeritakse programmide koostamise protsessi käigus asjaomaste sidusrühmade, sealhulgas liikmesriikidega, kooskõlas II osas sätestatuga. Komisjon ja/või abisaaja riik püüab anda huvitatud isikutele piisavalt aega oma märkuste esitamiseks selles kontekstis.

Artikkel 7

Raamlepingud ja valdkondlikud lepingud

1. Komisjon ja abisaaja riik sõlmivad raamlepingu, et sätestada ja leppida kokku ühenduselt abisaajale riigile antava rahalise abiga seotud koostöö eeskirjad. Vajadusel võib raamlepingut täiendada valdkondliku lepingu või valdkondlike lepingutega, mis hõlmavad konkreetset rahastamisvahendit käsitlevaid sätteid.

2. IPA määruse alusel saab abisaajale riigile abi anda üksnes pärast lõikes 1 nimetatud raamlepingu sõlmimist ja jõustumist.

Kui abisaaja riigiga on sõlmitud valdkondlik leping, saab talle IPA määruse alusel valdkondlikus lepingus käsitletud IPA rahastamisvahendist abi anda üksnes pärast raamlepingu ja valdkondliku lepingu jõustumist.

Erandina esimesest lõikest, kui raamlepingut ei ole sõlmitud või kui nõukogu määruse (EMÜ) nr 3906/89, ([1]) (EÜ) nr 1267/1999, ([2]) (EÜ) nr 1268/1999, ([3]) (EÜ) nr 2500/2001 ([4]) või (EÜ) nr 2666/2000 ([5]) alusel sõlmitud kehtivas raamlepingus ei ole sätestatud lõikes 3 loetletud miinimumsätteid, kehtestatakse need miinimumsätted rahastamislepingutes.

3. Eelkõige kehtestatakse raamlepingus sätted, mis on seotud järgmisega:

a) ühenduse finantsabi käsitlevad üldeeskirjad;

b) haldamiseks vajalike ning artiklites 21, 32 ja 33 nimetatud struktuuride ja ametiasutuste ning muude asjakohaste eriorganite loomine;

c) eespool nimetatud struktuuride, ametiasutuste ja organite ühised vastutusalad vastavalt artiklites 22–26, 28 ja 29 sätestatud põhimõtetele;

d) kontrollinõuded ja tingimused seoses:

   i) riikliku eelarvevahendite käsutaja akrediteerimise ja akrediteeringu järelevalvega pädeva akrediteeriva ametniku poolt vastavalt artiklites 11, 12 ja 15 sätestatud põhimõtetele;

   ii) tegevstruktuuri akrediteerimise ja akrediteeringu järelevalvega siseriikliku eelarvevahendite käsutaja poolt vastavalt artiklites 11, 13 ja 16 sätestatud põhimõtetele;

   iii) komisjonipoolse haldusvolituste andmisega vastavalt artiklites 11, 14 ja 17 sätestatud põhimõtetele;

e) riikliku eelarvevahendite käsutaja iga-aastase kinnitava avalduse kehtestamine vastavalt artiklis 27 sätestatule;

f) hankelepingute sõlmimise eeskirjad vastavalt määrusele (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 ja komisjoni määrusele (EÜ, Euratom)

([1]) EÜT L 375, 23.12.1989, lk 11.
([2]) EÜT L 161, 26.6.1999, lk 73.
([3]) EÜT L 161, 26.6.1999, lk 87.
([4]) EÜT L 342, 27.12.2001, lk 1.
([5]) EÜT L 306, 7.12.2000, lk 1.

▼B

nr 2342/2002, ([1]) millega kehtestatakse määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 üksikasjalikud rakenduseeskirjad;

g) programmide lõpetamine vastavalt artiklites 47 ja 56 sätestatule;

h) artikli 2 kohase eeskirjade eiramise, pettuse ning aktiivse ja passiivse korruptsiooni mõisted kooskõlas ühenduse õigusaktides esitatud määratlustega; abisaaja riigi kohustus võtta tarvitusele asjakohased ennetusabinõud aktiivse ja passiivse korruptsiooni vastu, pettusevastased meetmed ja parandusmeetmed; vahendite tagasinõudmine eeskirjade eiramise või pettuse korral;

i) maksete tagasinõudmine ning finantskorrektsioonid ja -kohandused vastavalt artiklitele 49 ja 50;

j) komisjoni ja Euroopa Kontrollikoja teostatava järelevalve, kontrolli ja auditeerimise eeskirjad;

k) maksude, tollimaksude ja muud maksustamisega seotud eeskirjad;

l) teavitamise ja avalikustamisnõuded.

4. Vajadusel võib sõlmida konkreetse IPA rahastamisvahendiga seotud ja raamlepingut täiendava valdkondliku lepingu. Ilma et see piiraks raamlepingus ettenähtud korda, hõlmab kõnealune leping asjaomase rahastamisvahendi haldamist, hindamist ja kontrolli käsitlevaid üksikasjalikke erisätteid.

5. Raamlepingut kohaldatakse kõigi artiklis 8 sätestatud rahastamislepingute suhtes abisaajas riigis.

Kui sõlmitud on asjaomase rahastamisvahendiga seotud valdkondlik leping, kohaldatakse seda kõigi asjaomase rahastamisvahendi raames sõlmitud rahastamislepingute suhtes.

Artikkel 8

Rahastamisotsused ja -lepingud

1. Komisjoni otsused ühe- või mitmeaastaste programmide vastuvõtmiseks vastavad nõuetele, mis peavad olema täidetud selleks, et neid saaks käsitleda määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artikli 75 lõikele 2 vastavate rahastamisotsustena.

2. Kui see on rahastamisotsuse kohaselt nõutav, sõlmivad komisjon ja asjaomane abisaaja riik rahastamislepingu. Kooskõlas artikliga 39 võib sõlmida ühe- või mitmeaastaseid rahastamislepinguid.

3. Iga programm on rahastamislepingu lahutamatu osa.

4. Rahastamislepingutes kehtestatakse:

a) sätted, millega abisaaja riik võtab ühenduse abi vastu ning nõustub nimetatud abi väljamaksmise eeskirjade ja korraga;

b) abi haldamise tingimused, sealhulgas asjaomased meetodid ja vastutusalad ühe- või mitmeaastase programmi ja/või tegevuse rakendamisel;

▼M1

c) abisaaja riigi tegevuskava koostamise ja korrapärase ajakohastamisega seotud sätted, pidades silmas, et tegevuskavas esitatakse soovituslikud võrdlusalused ja tähtajad artiklites 14 ja 18 osutatud komisjonipoolse eelkontrollita detsentraliseerimise saavutamiseks ning arvestades, et need sätted on nõutavad ainult nende rahastamisvahendite või programmide puhul, mille puhul artiklis 14 osutatud komisjoni otsuses haldusvolituste andmise kohta nõutakse komisjonipoolset eelkontrolli.

([1]) EÜT L 357, 31.12.2002, lk 1.

▼B

II JAOTIS

ÜLDISED RAKENDUSEESKIRJAD

I PEATÜKK

Põhimõtted

Artikkel 9

Abi rakendamise ühtsus

1. IPA määruse alusel antav abi on nii kavandamise kui ka programmide koostamise tasandil IPA rahastamisvahendite raames ja nende vaheliselt ühtne ja kooskõlastatud.

2. Välditakse erinevate rahastamisvahenditega hõlmatud meetmete kattumist ja ühtegi kulu ei rahastata rohkem kui ühe tegevuse alusel.

Artikkel 10

Abi rakendamise üldpõhimõtted

1. Kui lõigetes 2–4 ei ole sätestatud teisiti, rakendatakse IPA määruse alusel antavat abi detsentraliseeritult – see tähendab, et komisjon annab teatava tegevuse haldamise üle abisaajale riigile, säilitades samal ajal lõpliku vastutuse üldeelarve täitmise eest kooskõlas määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artikliga 53c ja EÜ asutamislepingute asjaomaste sätetega.

IPA määruse alusel abi andmisel hõlmab detsentraliseeritud haldus vähemalt pakkumismenetlust, lepingute sõlmimist ja väljamakseid.

Detsentraliseeritud halduse korral rakendatakse tegevust vastavalt määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artiklile 53c.

2. Määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artiklis 53a määratletud tsentraliseeritud haldust võib kasutada üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamise rahastamisvahendi raames, eelkõige piirkondlike ja horisontaalprogrammide puhul, ning piiriülese koostöö rahastamisvahendi raames. Samuti võib seda kasutada tehnilise abi andmisel ükskõik millisest IPA rahastamisvahendist.

Tsentraliseeritud halduse korral rakendatakse meetmeid kooskõlas määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artikli 53 punktiga a ning artiklitega 53a ja 54–57.

3. Määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artiklis 53d määratletud rahvusvaheliste organisatsioonidega ühiselt toimuvat haldust võib kasutada üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamise rahastamisvahendi raames, eelkõige piirkondlike ja horisontaalprogrammide puhul rahvusvahelisi organisatsioone hõlmavates programmides.

Rahvusvaheliste organisatsioonidega ühiselt toimuva halduse korral rakendatakse tegevust kooskõlas määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artikli 53 punktiga c ja artikliga 53d.

4. Määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artiklis 53b määratletud haldust koostöös liikmesriikidega võib kasutada piiriülese koostöö rahastamisvahendi raames liikmesriike hõlmavates programmides.

Liikmesriigiga koostöös toimuva halduse korral rakendatakse meetmeid kooskõlas määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artikli 53 punktiga b, artikliga 53b ning teise osa II jaotisega.

▼B

II PEATÜKK

Haldus- ja kontrollisüsteemid

1. jagu

Detsentraliseeritud haldus

1. alajagu

Akrediteerimine ja haldusvolituste andmine

Artikkel 11

Üldnõuded

1. Enne kui komisjon otsustab anda abisaajale riigile rahastamisvahendi, programmi või meetmega seotud haldusvolitused, veendub ta, et asjaomane riik täidab määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artikli 56 lõikes 2 nimetatud tingimusi, eelkõige tingimusi, mis seonduvad loodud haldus- ja kontrollisüsteemidega, ning et artiklites 12 ja 13 sätestatud akrediteeringud on kehtivad.

2. Selleks teostatakse abisaajas riigis loodud haldus- ja kontrollisüsteemide abil tõhusat kontrolli vähemalt lisas sätestatud valdkondades. Lisaks käesolevale määrusele kohaldatakse valdkondlikes lepingutes või rahastamislepingutes muude valdkondade kohta kehtestatud sätteid.

3. Kui seoses programmide halduse, rakendamise ja kontrollimisega on vastutus tegevuse eest antud konkreetsetele isikutele, peab abisaaja riik võimaldama nendel isikutel täita sellise vastutusega seotud kohustusi, seda ka juhul, kui nende isikute ja tegevuses osalevate organite vahel puudub hierarhiline seos. Eelkõige annab abisaaja riik kõnealustele isikutele volitused seada sisse nende ja asjaomaste organite vahelise ametliku töökorralduse kaudu järgneva:

a) asjakohane teabevahetussüsteem, sealhulgas volitused nõuda teavet ning õigus vajaduse korral tutvuda dokumentidega ning võtta ühendust töötajatega kohapeal;

b) täitmisele kuuluvad normid;

c) järgitavad menetlused.

4. Lisaks käesolevale määrusele kohaldatakse kõiki valdkondlikes lepingutes või rahastamislepingutes erinevate rahastamisvahendite kohta kehtestatud nõudeid.

Artikkel 12

Siseriikliku eelarvevahendite käsutaja ja riikliku fondi akrediteerimine

1. Artiklis 24 nimetatud pädev akrediteeriv ametnik vastutab artiklis 25 kirjeldatud siseriikliku eelarvevahendite käsutaja akrediteerimise eest nii riikliku fondi juhina vastavalt artikli 25 lõike 2 punktile a kui ka seoses tema ülesandega täita artikli 25 lõike 2 punktis b sätestatud kohustusi. Siseriikliku eelarvevahendite käsutaja akrediteerimine hõlmab artiklis 26 kirjeldatud riiklikku fondi.

2. Enne siseriikliku eelarvevahendite käsutaja akrediteerimist veendub pädev akrediteeriv ametnik, et artiklis 11 sätestatud kohaldatavad nõuded on täidetud, mida peab toetama ka oma tegevuses kõigist haldus- ja kontrollisüsteemides osalejatest sõltumatu välisaudiitori koostatud järeldusotsus. Audiitori järeldusotsus tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud auditistandardite kohaselt läbiviidud kontrollile.

▼B

3. Pädev akrediteeriv ametnik teavitab komisjoni siseriikliku eelarvevahendite käsutaja akrediteerimisest hiljemalt artikli 13 lõikes 3 nimetatud esimese tegevstruktuuri akrediteerimisest teatamise ajal. Pädev akrediteeriv ametnik esitab kõik asjaomased tõendavad andmed, mida komisjon nõuab.

4. Pädev akrediteeriv ametnik teavitab komisjoni viivitamatult kõigist siseriikliku eelarvevahendite käsutaja või riikliku fondiga seotud muudatustest. Kui muudatus mõjutab siseriiklikku eelarvevahendite käsutajat või riiklikku fondi seoses artiklis 11 sätestatud kohaldatavate nõuetega, saadab pädev akrediteeriv ametnik komisjonile hinnangu selle kohta, millist mõju avaldab selline muudatus akrediteeringu kehtivusele. Kui tegemist on olulise muudatusega, teavitab pädev akrediteeriv ametnik komisjoni ka oma otsusest akrediteeringu kohta.

Artikkel 13

Tegevstruktuuri akrediteerimine

1. Siseriiklik eelarvevahendite käsutaja vastutab artiklis 28 nimetatud tegevstruktuuride akrediteerimise eest.

2. Enne tegevstruktuuri akrediteerimist veendub siseriiklik eelarvevahendite käsutaja, et asjaomane tegevstruktuur täidab artiklis 11 sätestatud nõudeid. Seda peab toetama oma tegevuses kõigist haldus- ja kontrollisüsteemides osalejatest sõltumatu välisaudiitori koostatud järeldusotsus. Audiitori järeldusotsus tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud auditistandardite kohaselt läbiviidud kontrollile.

3. Siseriiklik eelarvevahendite käsutaja teavitab komisjoni tegevstruktuuride akrediteerimisest ja esitab kogu asjaomase tõendava teabe, mida komisjon nõuab, sealhulgas haldus- ja kontrollisüsteemide kirjelduse.

Artikkel 14

Komisjonipoolne haldusvolituste andmine

1. Enne haldusvolituste andmist vaatab komisjon läbi artiklites 12 ja 13 nimetatud akrediteerimise ning kontrollib abisaaja riigi mis tahes asjaomaste organite või ametiasutuste menetlusi ja struktuure. Selleks võivad komisjoni talitused muu hulgas läbi viia kohapealseid kontrolle või teha need allhanke kaudu audiitorühingu ülesandeks.

2. Oma haldusvolituste andmise otsuses võib komisjon artiklis 11 nimetatud nõuete täitmise tagamiseks kehtestada lisatingimusi. Selleks et haldusvolituste andmine jääks jõusse, tuleb need lisatingimused täita komisjoni määratud kindla ajavahemiku jooksul.

3. Komisjoni haldusvolituste andmise otsuses sätestatakse võimalike eelkontrollide loetelu, mida komisjon teostab pakkumismenetluse, konkursikutsete algatamise ning lepingute sõlmimise ja toetuste andmise suhtes. See loetelu võib rahastamisvahendite või programmide kaupa erineda. Sõltuvalt rahastamisvahendist või programmist kohaldatakse eelkontrolli seni, kuni komisjon lubab kasutada artiklis 18 nimetatud eelkontrollita detsentraliseeritud haldust.

4. Komisjoni otsuses võib kehtestada sätted, mis käsitlevad haldusvolituste andmise peatamist või tühistamist teatavate organite või ametiasutuste puhul.

Artikkel 15

Siseriikliku eelarvevahendite käsutaja ja riikliku fondi akrediteeringu tühistamine või peatamine

1. Pärast seda, kui komisjon on andnud haldusvolitused, vastutab pädev akrediteeriv ametnik kõigi akrediteeringu kehtivuse säilimiseks

▼B

vajalike nõuete jätkuva täitmise kontrolli eest ja teavitab komisjoni kõigist sellega seotud olulistest muudatustest.

2. Kui mõni artiklis 11 sätestatud kohaldatav nõue ei ole täidetud või kui seda enam ei täideta, tühistab või peatab pädev akrediteeriv ametnik siseriikliku eelarvevahendite käsutaja akrediteeringu ning teavitab komisjoni viivitamatult oma otsusest ja selle põhjustest. Enne akrediteeringu taastamist veendub pädev akrediteeriv ametnik, et kõik kõnealused nõuded oleksid uuesti täidetud. Seda peab toetama artikli 12 lõikes 2 täpsustatud audiitori järeldusotsus.

3. Kui pädev akrediteeriv ametnik tühistab või peatab siseriikliku eelarvevahendite käsutaja akrediteeringu, kohaldatakse käesoleva lõike sätteid.

Ajavahemiku jooksul, mil akrediteering ei kehti, ei kanna komisjon abisaajale riigile vahendeid üle.

Ajavahemiku jooksul, mil akrediteering ei kehti, blokeeritakse kõik eurokontod või asjaomaste rahastamisvahenditega seonduvad eurokontod ja ühtegi makset, mille riiklik fond on teinud blokeeritud eurokontolt, ei loeta ühendusepoolse rahastamise tingimustele vastavaks.

Ilma et see piiraks muid finantskorrektsioone, võib komisjon teha abisaaja riigi suhtes artiklis 49 sätestatud finantskorrektsioone seoses haldusvolituste andmise nõuete eelneva täitmata jätmisega.

Artikkel 16

Tegevstruktuuri akrediteeringu tühistamine või peatamine

1. Pärast seda, kui komisjon on andnud haldusvolitused, vastutab siseriiklik eelarvevahendite käsutaja kõigi akrediteeringu kehtivuse säilimiseks vajalike nõuete jätkuva täitmise kontrolli eest ning teavitab komisjoni ja pädevat akrediteerivat ametnikku kõigist sellega seotud olulistest muudatustest.

2. Kui mõni artiklis 11 sätestatud nõue ei ole täidetud või kui seda enam ei täideta, tühistab või peatab siseriiklik eelarvevahendite käsutaja asjaomase tegevstruktuuri akrediteeringu ning teavitab komisjoni ja pädevat akrediteerivat ametnikku viivitamatult oma otsusest ja selle põhjustest.

Enne asjaomase akrediteeringu taastamist veendub siseriiklik eelarvevahendite käsutaja, et kõik kõnealused nõuded oleksid uuesti täidetud. Seda peab toetama artikli 13 lõikes 2 nimetatud audiitori järeldusotsus.

3. Kui siseriiklik eelarvevahendite käsutaja tühistab või peatab tegevstruktuuri akrediteeringu, kohaldatakse käesoleva lõike sätteid.

Ajavahemiku jooksul, mil asjaomase tegevstruktuuri akrediteering on peatatud või tühistatud, ei kanna komisjon abisaajale riigile selle tegevstruktuuri rakendatavate programmide või tegevusega seotud vahendeid üle.

Ilma et see piiraks muid finantskorrektsioone, võib komisjon teha abisaaja riigi suhtes artiklis 49 sätestatud finantskorrektsioone seoses haldusvolituste andmise nõuete ja tingimuste eelneva täitmata jätmisega.

Uusi juriidilisi kohustusi, mille asjaomane tegevstruktuur on võtnud, ei loeta abikõlblikuks ajavahemiku jooksul, mil akrediteerimine ei kehti.

Siseriiklik eelarvevahendite käsutaja vastutab asjakohaste kaitsemeetmete võtmise eest seoses asjaomase tegevstruktuuri raames tehtud maksete või sõlmitud lepingutega.

Artikkel 17

Haldusvolituste andmise tühistamine või peatamine

1. Komisjon kontrollib artiklis 11 sätestatud nõuete täitmist.

▼B

2. Olenemata pädeva akrediteeriva ametniku otsusest säilitada, peatada või tühistada siseriikliku eelarvevahendite käsutaja akrediteering või siseriikliku eelarvevahendite käsutaja otsusest säilitada, peatada või tühistada tegevstruktuuri akrediteering, võib komisjon haldusvolituste andmise tühistada või peatada igal ajal, eelkõige juhul, kui mõni artiklis 11 nimetatud nõue ei ole täidetud või kui seda enam ei täideta.

3. Kui komisjon tühistab või peatab haldusvolituste andmise, kohaldatakse käesoleva lõike sätteid.

Komisjon lõpetab vahendite abisaajale riigile ülekandmise.

Ilma et see piiraks muid finantskorrektsioone, võib komisjon teha abisaaja riigi suhtes artiklis 49 sätestatud finantskorrektsioone seoses haldusvolituste andmise nõuete eelneva täitmata jätmisega.

Komisjon võib oma asjakohase otsusega sätestada sellise peatamise või tühistamisega kaasnevaid muid tagajärgi.

Artikkel 18

Detsentraliseeritud haldus ilma komisjoni eelkontrollita

1. Komisjoni eelkontrollita detsentraliseeritud halduse saavutamine on seatud eesmärgiks nende IPA rahastamisvahendite rakendamise puhul, mille raames antakse abi detsentraliseeritult vastavalt artiklile 10. Kõnealuse eesmärgi saavutamise aeg võib sõltuvalt asjaomasest IPA rahastamisvahendist erineda.

2. Enne haldusvolituste andmist käsitlevas komisjoni otsuses sätestatud eelkontrollist loobumist veendub komisjon, et asjaomane haldus- ja kontrollisüsteem toimib tõhusalt kooskõlas asjaomaste ühenduse ja riiklike eeskirjadega.

3. Eelkõige kontrollib komisjon seda, kuidas abisaaja riik rakendab artikli 8 lõike 4 punktis c sätestatud rahastamiskavas esitatud tegevuskava, milles võidakse viidata järk-järgulisele loobumisele eri liiki eelkontrollidest.

4. Komisjon võtab nõuetekohaselt arvesse tulemusi, mida abisaaja riik on selles kontekstis eelkõige abi osutamisel ja läbirääkimiste protsessis saavutanud.

Artikkel 19

Pettusevastased meetmed

1. Abisaajad riigid tagavad pettuse ja eeskirjade eiramise kahtluse juhtumite uurimise ja tõhusa käsitlemise ning komisjoni määruses (EÜ) nr 1828/2006 ([1]) osutatud korraga samaväärse kontrolli- ja aruandluskorra toimimise. Pettuse- või eeskirjade eiramise kahtluse korral teavitatakse komisjoni sellest viivitamatult.

2. Lisaks sellele võtavad abisaajad riigid kõik asjakohased meetmed võimaliku aktiivse või passiivse korruptsiooni vältimiseks ja selle vastu võitlemiseks hankemenetluse või toetuste andmise menetluse mis tahes etapil ning vastavate lepingute täitmise jooksul.

Artikkel 20

Kontrolljälg

Siseriiklik eelarvevahendite käsutaja tagab kogu asjaomase teabe kättesaadavuse, et igal ajal oleks tagatud piisavalt üksikasjalik kontrolljälg. Kõnealune teave hõlmab dokumentaalseid tõendeid maksetaotluste heakskiitmise, raamatupidamises kajastamise ja nende alusel maksmise tegemise ning ettemaksude, tagatiste ja võlgade käsitlemise kohta.

([1]) ELT L 371, 27.12.2006, lk 1.

▼B

2. alajagu

Struktuurid ja ametiasutused

Artikkel 21

Määramine

1. Abisaaja riik määrab järgmised organid ja ametiasutused:

a) ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riikliku koordinaatori;

b) regionaalarengu rahastamisvahendi ja inimressursside arendamise rahastamisvahendi strateegilise koordinaatori;

c) pädeva akrediteeriva ametniku;

d) siseriikliku eelarvevahendite käsutaja;

e) riikliku fondi;

f) tegevstruktuuri IPA rahastamisvahendite või programmide kaupa;

g) auditeerimisasutuse.

2. Abisaaja riik tagab, et lõike 1 punktides a–g nimetatud organite ja ametiasutuste puhul kehtib asjakohane ülesannete lahusus kooskõlas määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artikli 56 lõikega 2.

3. Komisjon annab kooskõlas käesoleva määruse artikliga 14 abisaajale riigile haldusvolitused üksnes pärast lõikes 1 nimetatud organite ja ametiasutuste määramist ja loomist.

Artikkel 22

Ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riikliku koordinaatori ülesanded ja vastutusala

1. Abisaaja riik nimetab ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riikliku koordinaatori. Selleks on abisaaja riigi kõrgetasemeline valitsusametnik või kõrge riigiametnik, kes tagab IPA määruse alusel antava abi üldise kooskõlastamise.

2. Eelkõige on tema ülesandeks:

a) tagada komisjoni ja abisaaja riigi partnerlus ning tihe side üldise ühinemisprotsessi ja IPA määruse alusel antava abi kasutamise vahel;

b) võtta lõplik vastutus:

— käesoleva määruse alusel rakendatud programmide ühtsuse ja kooskõlastatuse eest,

— üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamise rahastamisvahendi programmide iga-aastase koostamise eest riigi tasandil,

— abisaaja riigi asjaomastes piiriülestes programmides osalemise kooskõlastamise eest nii liikmesriikide kui ka muude abisaajate riikidega ning abisaaja riigi muude ühenduse rahastamisvahendite raames rakendatavates riikidevahelistes, piirkondadevahelistes või merepiirkonna programmides osalemise kooskõlastamise eest. Ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklik koordinaator võib delegeerida kõnealuse kooskõlastamisega seotud ülesanded piiriülese koostöö koordinaatorile;

c) koostada artikli 61 lõikes 3 määratletud ühinemiseelse abi rahastamisvahendi rakendamise aasta- ja lõpparuanded ning esitada need pärast ühinemiseelse abi rahastamisvahendi järelevalvekomitee (edaspidi „IPA järelevalvekomitee”) kontrolli komisjonile ja nende koopia siseriiklikule eelarvevahendite käsutajale.

▼B

Artikkel 23

Strateegilise koordinaatori ülesanded ja vastutusala

1. Regionaalarengu rahastamisvahendi ja inimressursside arendamise rahastamisvahendi kooskõlastamise tagamiseks nimetab abisaaja riik strateegilise koordinaatori, kes annab aru ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklikule koordinaatorile. Strateegiliseks koordinaatoriks on abisaaja riigi ametiasutuse üksus, kes ei ole asjaomaste rahastamisvahendite rakendamisega otseselt seotud.

2. Eelkõige on strateegilise koordinaatori ülesandeks:

a) kooskõlastada regionaalarengu rahastamisvahendist ja inimressursside arendamise rahastamisvahendist antavat abi;

b) koostada artiklis 154 määratletud ühtne strateegiline raamistik;

c) tagada valdkondlike strateegiate ja programmide kooskõlastatus.

Artikkel 24

Pädeva akrediteeriva ametniku vastutusala

1. Abisaaja riik nimetab pädeva akrediteeriva ametniku. Selleks on abisaaja riigi kõrgetasemeline valitsusametnik või kõrge riigiametnik.

2. Pädev akrediteeriv ametnik vastutab siseriikliku eelarvevahendite käsutaja ja riikliku fondi akrediteerimise ning kõnealuse akrediteeringu järelevalve ning peatamise või tühistamise eest kooskõlas artiklitega 12 ja 15.

Artikkel 25

Siseriikliku eelarvevahendite käsutaja ülesanded ja vastutusala

1. Abisaaja riik nimetab siseriikliku eelarvevahendite käsutaja. Selleks on abisaaja riigi kõrgetasemeline valitsusametnik või kõrge riigiametnik.

2. Siseriiklik eelarvevahendite käsutaja:

a) on riikliku fondi juhina lõplikult vastutav ELi vahendite finantsjuhtimise eest abisaajas riigis ning vastutab aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrapärasuse eest;

b) vastutab IPA määruse kohaste haldus- ja kontrollisüsteemide tõhusa toimimise eest.

3. Lõike 2 punkti a kohaldamisel täidab siseriiklik eelarvevahendite käsutaja eelkõige järgmisi ülesandeid:

a) kinnitab aluseks olevate tehingute seaduslikkust ja korrapärasust;

b) koostab ja esitab komisjonile tõendatud kuluaruanded ja maksetaotlused; siseriiklik eelarvevahendite käsutaja on lõplikult vastutav maksetaotluse korrektsuse ning vahendite ülekandmise eest tegevstruktuuridele ja/või lõplikele abisaajatele;

c) kontrollib kaasrahastamise andmete olemasolu ja nõuetekohasust;

d) tagab, et võimalikud eeskirjade eiramised tuvastatakse ja nendest teavitatakse viivitamatult;

e) teeb eeskirjade eiramiste avastamise korral vajalikud finantskorrektsioonid kooskõlas artikliga 50;

f) on kontaktisikuks finantsteabe vahetamisel komisjoni ja abisaaja riigi vahel.

▼B

4. Lõike 2 punkti b kohaldamisel täidab siseriiklik eelarvevahendite käsutaja eelkõige järgmisi ülesandeid:

a) vastutab tegevstruktuuride akrediteerimise ning kõnealuse akrediteeringu järelevalve ning ja peatamise või tühistamise eest;

b) tagab IPA määruse alusel antava abi haldamise süsteemide olemasolu ja tõhusa toimimise;

c) tagab vahendite haldamisega seotud sisekontrollisüsteemi tulemuslikkuse ja tõhususe;

d) esitab haldus- ja kontrollisüsteemide kohta aruandeid;

e) tagab nõuetekohase aruandlus- ja teavitamissüsteemi toimimise;

f) võtab auditeerimisasutuse esitatud aruannete tulemustele tuginedes järelmeetmeid kooskõlas artikli 30 lõikega 1;

g) teavitab komisjoni viivitamatult kõigist haldus- ja kontrollisüsteemidega seotud olulistest muudatustest ning saadab teate koopia pädevale akrediteerivale ametnikule.

5. Vastavalt oma lõike 2 punktides a ja b sätestatud vastutusalale koostab siseriiklik eelarvevahendite käsutaja artiklis 27 määratletud iga-aastase kinnitava avalduse.

Artikkel 26

Riiklik fond

Riiklik fond on abisaaja riigi keskse eelarvepädevusega ministeeriumis asuv organ. Riiklik fond toimib keskkassana ning vastutab IPA määruse alusel antava abi finantsjuhtimisega seotud ülesannete eest, andes aru siseriiklikule eelarvevahendite käsutajale.

Eelkõige vastutab fond pangakontode korraldamise, komisjonilt vahendite taotlemise, komisjonilt saadud vahendite tegevstruktuuridele või lõplikele abisaajatele ülekandmiseks loa andmise ning komisjonile esitatava finantsaruandluse eest.

Artikkel 27

Siseriikliku eelarvevahendite käsutaja kinnitav avaldus

1. Kooskõlas artikli 25 lõikega 5 esitab siseriiklik eelarvevahendite käsutaja igal aastal kinnitava avalduse vormis tegevjuhtkonna deklaratsiooni, mis edastatakse komisjonile iga aasta 28. veebruariks. Siseriiklik eelarvevahendite käsutaja saadab kinnitava avalduse koopia pädevale akrediteerivale ametnikule.

2. Kinnitava avalduse aluseks on tegelik järelevalve, mida siseriiklik eelarvevahendite käsutaja on haldus- ja kontrollisüsteemide üle eelarveaasta jooksul teostanud.

3. Kinnitav avaldus koostatakse raamlepingus täpsustatud viisil ja see hõlmab:

a) haldus- ja kontrollisüsteemide tõhusa toimimise kinnitust;

b) aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrapärasuse kinnitust;

c) teavet süsteemides ja kontrollis toimunud muudatuste kohta ning tõendavaid raamatupidamisandmeid.

4. Lõike 3 punktide a ja b kohaselt nõutavate kinnituste esitamata jätmise korral teavitab siseriiklik eelarvevahendite käsutaja komisjoni selle põhjustest ja võimalikest tagajärgedest ning meetmetest, mida on võetud olukorra parandamiseks ja ühenduse huvide kaitsmiseks. Kõnealuse teabe koopia edastab ta pädevale akrediteerivale ametnikule.

▼B

Artikkel 28

Tegevstruktuuri ülesanded ja vastutusala

1. Iga IPA rahastamisvahendi või programmi jaoks luuakse tegevstruktuur, mis tegeleb IPA määruse alusel antava abi haldamise ja rakendamisega.

Tegevstruktuuri moodustavad üks või mitu abisaaja riigi ametiasutustes asuvat organit.

2. Tegevstruktuur vastutab asjaomase programmi või programmide haldamise ja rakendamise eest kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega. Selleks täidab ta mitmeid ülesandeid, milleks muu hulgas on järgnev:

a) koostada ühe- või mitmeaastaseid programme;

b) teostada programmide täitmise üle järelevalvet ja juhatada artiklis 59 määratletud valdkondliku järelevalvekomitee tööd, eelkõige esitades talle programmide rakendamise kvaliteedi üle järelevalve teostamiseks vajalikke dokumente;

c) koostada artikli 61 lõikes 1 määratletud valdkondlikke rakendamise aasta- ja lõpparuandeid ning esitada need komisjonile, ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklikule koordinaatorile ja siseriiklikule eelarvevahendite käsutajale pärast seda, kui valdkondlik järelevalvekomitee on need üle vaadanud;

d) tagada, et tegevus valitakse rahastamiseks välja ja kiidetakse heaks kooskõlas programmide suhtes kohaldatavate kriteeriumide ja mehhanismidega ning et see vastab asjaomastele ühenduse ja riiklikele eeskirjadele;

e) kehtestada menetlused, mis tagavad kõigi piisava kontrolljälje tagamiseks nõutavate dokumentide säilitamise vastavalt artiklile 20;

f) korraldada pakkumismenetlusi, toetuste andmise menetlusi ning sellele järgnevat lõplike abisaajatega lepingute sõlmimist, neile maksete tegemist ja neilt maksete tagasinõudmist;

g) tagada, et kõigil tegevuse rakendamisega seotud organitel on eraldi raamatupidamissüsteem või eraldi raamatupidamiskoodid;

h) tagada, et riiklik fond ja siseriiklik eelarvevahendite käsutaja saavad kogu vajaliku teabe kuludega seotud menetluste ja kontrollide kohta;

i) luua aruandlus- ja teavitamissüsteem, seda töös hoida ja ajakohastada;

j) viia läbi kontrolle veendumaks, et deklareeritud kulusid on kooskõlas kohaldatavate eeskirjadega ka tegelikult kantud, et toodete tarnimine või teenuste osutamine on toimunud vastavalt heakskiitvale otsusele ning et lõpliku abisaaja esitatud maksetaotlused on õiged. Kõnealune kontroll hõlmab vastavalt vajadusele tegevuse haldus-, finants-, tehnilisi ja füüsilisi aspekte;

k) tagada sisekontroll erinevates organites, millest ta on moodustatud;

l) tagada eeskirjade eiramisest teavitamine;

m) tagada teavitamis- ja avalikustamisnõuete täitmine.

3. Organitele, millest tegevstruktuur on moodustatud, määratakse selgelt juhid, kellest igaüks vastutab oma asjaomasele organile määratud ülesannete täitmise eest kooskõlas artikli 11 lõikega 3.

Artikkel 29

Auditeerimisasutuse ülesanded ja vastutus

1. Abisaaja riik määrab auditeerimisasutuse, mis on oma tegevuses kõigist haldus- ja kontrollisüsteemides osalejatest sõltumatu ja vastab

▼B

rahvusvaheliselt tunnustatud auditistandarditele. Auditeerimisasutus vastutab haldus- ja kontrollisüsteemide tõhusa ja usaldusväärse toimimise kontrolli eest.

2. Oma juhi vastutusel tegutseva auditeerimisasutuse ülesandeks on eelkõige:

a) koostada ja täita iga aasta jooksul iga-aastast auditeerimise töökava, mis hõlmab auditeid, mille eesmärk on kontrollida:

   — haldus- ja kontrollisüsteemide tõhusat toimimist;

   — komisjonile esitatud raamatupidamisandmete usaldusväärsust.

   Auditeerimistegevus hõlmab tegevuse või tehingute asjakohase valimi auditeerimist ja menetluste uurimist.

   Iga-aastane auditeerimise töökava esitatakse siseriiklikule eelarvevahendite käsutajale ja komisjonile enne asjaomase aasta algust.

b) esitada järgmised dokumendid:

   — auditeerimistegevuse aastaaruanne raamlepingus esitatud näidise järgi, milles esitatakse auditeerimisasutuse kasutatud vahendid, ning ülevaade kõigist puudustest, mis on haldus- ja kontrollisüsteemides või tehingutes avastatud iga-aastase auditeerimise töökava põhjal tehtud auditite käigus viimase 12kuulise ajavahemiku jooksul, mis lõpeb asjaomase aasta 30. septembril. Iga-aastane auditeerimistegevuse aastaaruanne saadetakse komisjonile, siseriiklikule eelarvevahendite käsutajale ja pädevale akrediteerivale ametnikule iga aasta 31. detsembriks. Esimene aruanne hõlmab ajavahemikku käesoleva määruse jõustumisest kuni 30. novembrini 2007;

   — iga-aastane järeldusotsus raamlepingus esitatud näidise järgi selle kohta, kas haldus- ja kontrollisüsteemid toimivad tõhusalt ja vastavad käesoleva määruse ja/või muude komisjoni ja abisaaja riigi vaheliste lepingute nõuetele. Kõnealune järeldusotsus saadetakse komisjonile, siseriiklikule eelarvevahendite käsutajale ja pädevale akrediteerivale ametnikule. See koostatakse sama ajavahemiku kohta ja tuleb esitada samaks tähtajaks kui auditeerimistegevuse aastaaruanne;

   — järeldusotsus kõigi lõplike kuluaruannete kohta, mille siseriiklik eelarvevahendite käsutaja on esitanud komisjonile mõne programmi või selle osa lõpetamiseks. Vajadusel võib lõplik kuluaruanne sisaldada maksetaotlusi igal aastal esitatud raamatupidamisaruannete kujul. Järeldusotsused lõplike kuluaruannete kohta koostatakse raamlepingu lisas esitatud näidise järgi. Selles käsitletakse lõppmakse taotluse kehtivust ja finantsteabe täpsust ning vajadusel tõendatakse seda lõpliku auditeerimistegevuse aastaaruandega. See saadetakse komisjonile ja pädevale akrediteerivale ametnikule samaaegselt siseriikliku eelarvevahendite käsutaja esitatud asjaomase lõpliku kuluaruandega või vähemalt kolme kuu jooksul alates kõnealuse lõpliku kuluaruande esitamisest.

Valdkondlikes lepingutes või rahastamislepingutes võib sätestada iga-aastasele auditeerimise töökavale ja/või punktis b nimetatud aruannetele ja järeldusotsustele täiendavaid erinõudeid.

Käesoleva artikliga nõutud auditeerimistegevuse, aruannete ja audiitori järeldusotsuste metoodika puhul, eriti aga riskianalüüsi, auditi olulisuse ja valimi moodustamise valdkonnas järgib auditeerimisasutus rahvusvaheliselt tunnustatud auditistandardeid. Komisjon võib kõnealust metoodikat täiendada omapoolsete täiendavate suuniste ja määratlustega, eelkõige seoses valimi moodustamise asjakohase üldise lähenemisviisi, usaldustaseme ja olulisusega.

▼B

Artikkel 30

Auditeerimisasutuse aruannetel põhinevad järelmeetmed

1. Pärast artikli 29 lõike 2 punkti b esimeses ja teises taandes nimetatud aruannete ja järeldusotsuste kättesaamist siseriiklik eelarvevahendite käsutaja:

a) otsustab, kas haldus- ja kontrollisüsteeme on vaja parandada, registreerib selle kohta tehtud otsused ja tagab paranduste õigeaegse rakendamise;

b) teeb komisjonile esitatavates maksetaotlustes vajalikud korrektsioonid.

2. Komisjon võib otsustada aruannete ja järeldusotsuste põhjal kas ise järelmeetmeid võtta, algatades näiteks finantskorrektsioonide tegemise menetluse, või nõuda meetmete võtmist abisaajalt riigilt, teavitades oma otsusest siseriiklikku eelarvevahendite käsutajat ja pädevat akrediteerivat ametnikku.

▼M1

Artikkel 31

Eriorganid

Artiklis 21 sätestatud struktuuride ja ametiasutuste määratletud üldraamistikus võib artiklis 28 kirjeldatud ülesanded liigitada ja teha nende täitmise ülesandeks eriorganitele, mis tegutsevad kas määratud tegevstruktuuride raames või neist väljaspool. Sellise liigitamise ja ülesannete määramise korral järgitakse määrusega (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 kehtestatud asjakohast ülesannete lahususe põhimõtet ning tagatakse, et lõplik vastutus nimetatud artiklis kirjeldatud ülesannete täitmise eest jääb määratud tegevstruktuuri kanda. Kõnealune struktuur vormistatakse kirjalike lepingutega, selle akrediteerib siseriiklik eelarvevahendite käsutaja ja selle haldamise delegeerib komisjon.

▼B

2. jagu

Muud haldusvormid

Artikkel 32

Tsentraliseeritud või rahvusvaheliste organisatsioonidega ühiselt toimuva halduse struktuurid ja ametiasutused

1. Tsentraliseeritud või rahvusvaheliste organisatsioonidega ühiselt toimuva halduse korral määrab abisaaja riik ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riikliku koordinaatori, kes tegutseb suhetes komisjoniga abisaaja riigi esindajana. Ta tagab tiheda sideme komisjoni ja abisaaja riigi vahel nii seoses üldise ühinemisprotsessi kui ka IPA määruse alusel antava ELi ühinemiseelse abiga.

Ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklik koordinaator vastutab ka abisaaja riigi asjaomastes piiriülestes programmides osalemise kooskõlastamise eest nii liikmesriikide kui ka muude abisaajate riikidega ning abisaaja riigi muude ühenduse rahastamisvahendite raames rakendatavates riikidevahelistes, piirkondadevahelistes või merepiirkonna programmides osalemise kooskõlastamise eest. Viimatinimetatud vastutusega seotud ülesanded võib ta delegeerida piiriülese koostöö koordinaatorile.

2. Piiriülese koostöö rahastamisvahendi puhul määrab ja loob abisaaja riik tegevstruktuurid kooskõlas artikliga 139.

▼B

Artikkel 33

Liikmesriikidega koostöös toimuva halduse struktuurid ja ametiasutused

Piiriüleste programmide puhul, mille rakendamist hallatakse koostöös liikmesriikidega, luuakse ühes piiriüleses programmis osalevatest liikmesriikidest järgmised artiklis 102 sätestatud struktuurid:

— üks korraldusasutus,

— üks sertifitseerimisasutus,

— üks auditeerimisasutus.

III PEATÜKK

Euroopa Ühenduse rahaline toetus

Artikkel 34

Kulude abikõlblikkus

1. Olenemata pädeva akrediteeriva ametniku ja siseriikliku eelarvevahendite käsutaja antud akrediteeringutest ning allkirjastatud lepingutest ja lisadest on riigi ametiasutuste kantud kulud ja tehtud maksed detsentraliseeritud halduse korral IPA määruse alusel abikõlblikud vaid pärast seda, kui komisjon on delegeerinud haldamise asjaomastele struktuuridele ja ametiasutustele, kui lõikes 2 ei ole ette nähtud teisiti.

Kulude abikõlblikkuse lõppkuupäev sätestatakse II osas või vajadusel rahastamislepingutes.

2. Tehniline abi, millega toetatakse haldus- ja kontrollisüsteemide loomist, võib olla pärast 1. jaanuari 2007 tehtud kulude puhul abikõlblik ka enne esmakordset haldamise delegeerimist.

▼M1

Enne esmakordset haldamise delegeerimist ja pärast 1. jaanuari 2007 võib abikõlblik olla ka konkursikutsete või pakkumismenetluste algatamine tingimusel, et kõnealune esmakordne haldamise delegeerimine toimub asjaomase tegevuse või menetlusega kaasnevas reservatsioonis määratletud tähtaja jooksul ja et komisjon kiidab asjaomased dokumendid eelnevalt heaks, välja arvatud maaelu arendamise rahastamisvahendi puhul. Sõltuvalt haldamise delegeerimist käsitlevast otsusest võib kõnealused konkursikutsed või pakkumismenetlused tühistada või neid muuta.

3. Kui IPA rahastamisvahendi kohta kehtestatud erisätetes ei ole sätestatud teisiti, ei ole järgmised kulud IPA määruse alusel abikõlblikud:

▼B

a) maksud, sealhulgas käibemaks;

b) tollimaksud ja imporditollimaksud või muud maksud;

c) maa ja olemasolevate ehitiste ostmine, rent või liising;

d) trahvid, rahatrahvid ja kohtukulud;

e) tegevuskulud;

f) kasutatud varustus;

g) panga teenustasud, tagatistega seotud kulud ja sarnased tasud;

▼B

h) konverteerimiskulud, rahastamisvahendite eurokontodega seotud tasud ja valuutakursi muutustest tulenev kahjum, samuti muud üksnes finantskulud;

i) mitterahalised toetused.

4. Käesoleva määruse alusel rahastatavate kulude suhtes ei kohaldata muud ühenduse eelarvest rahastamist.

Artikkel 35

Laekumiste käsitlemine

1. Käesoleva määruse mõistes hõlmavad laekumised tulu, mis saadakse seoses tegevusega selle kaasrahastamise perioodil müügist, rendist, teenustest, tasudest või muudest sarnastest laekumistest, välja arvatud:

a) laekumised, mis ettevõtetesse investeerimise korral saadakse kaasrahastatavate investeeringute majandusliku eluea jooksul;

b) finantskorraldusmeetmete, sealhulgas riskikapitali- ja laenufondide, tagatisfondide ja liisingu raames saadud laekumised;

c) kui see on asjakohane, siis tegevuse kaasrahastamiseks antud erasektori panus, mis näidatakse koos avaliku sektori toetusega programmi finantstabelites.

2. Lõikes 1 määratletud laekumised kujutavad endast tulu, mis lahutatakse asjaomase tegevuse abikõlblike kulude summast. Hiljemalt programmi lõpetamisel lahutatakse sellised laekumised asjaomase tegevuse abikõlblikest kuludest kas täielikult või proportsionaalselt, olenevalt sellest, kas need tulenevad kaasrahastatud tegevusest täielikult või üksnes osaliselt.

3. Käesolevat artiklit ei kohaldata:

— maaelu arendamise rahastamisvahendi suhtes,

▼M1

— regionaalarengu rahastamisvahendi suhtes.

Artikkel 36

Intresside kuuluvus

Kõik rahastamisvahendite eurokontodelt (mille on detsentraliseeritud haldamise korral avanud riiklik fond) teenitud intressid jäävad abisaajale riigile. Programmi ühendusepoolse rahastamise tulemusel kogunenud intressid kirjendatakse üksnes sellele programmile, loetakse abisaaja riigi vahendiks kui riigisisese avaliku sektori toetus ja deklareeritakse komisjonile programmi lõpetamisel.

▼B

Artikkel 37

Ühendusepoolne rahastamine

1. Ühenduse rahaline toetus ühe- või mitmeaastaste programmide alusel kulude katmiseks määratakse IPA määruse artikli 5 alusel kindlaks vastavalt mitmeaastases suunavas finantsraamistikus kavandatud assigneeringutele.

▼M1

2. Iga tegevust, millele erinevatest IPA rahastamisvahenditest abi antakse, peavad toetama nii riik kui ka ühendus, kui iga rahastamisvahendi kohta kehtestatud erisätetes ei ole sätestatud teisiti.

▼B

Artikkel 38

Abi osatähtsus ja ühenduse toetuse määr

1. Ühenduse toetus arvutatakse abikõlblike kulude põhjal, mis on iga IPA rahastamisvahendi jaoks määratletud II osas.

2. Rahastamisotsustes, millega võetakse vastu IPA rahastamisvahendi ühe- ja mitmeaastased programmid, sätestatakse ühenduse toetuse maksimaalne soovituslik summa ja sellest lähtuvalt iga prioriteetse suuna puhul kohaldatav maksimaalne toetuse määr.

IV PEATÜKK

Finantsjuhtimine

1. jagu

Eelarvelised kulukohustused

Artikkel 39

Põhimõtted

1. Eelarvelised kulukohustused, mis vastavad asjaomase abisaaja riigiga sõlmitud rahastamislepingu näol võetud juriidiliste kohustuste summale, võetakse vastu rahastamisotsuste põhjal, millega võetakse vastu üheaastased programmid.

2. Rahastamisotsustes, millega võetakse vastu mitmeaastased programmid, võib sätestada mitmeaastaste juriidiliste kohustuste võtmise asjaomase abisaaja riigiga sõlmitud rahastamislepingute näol.

Kui see on ette nähtud rahastamisotsuses, võib juriidiliste kohustuste summale vastavad eelarvelised kulukohustused sellisel juhul jaotada mitme aasta peale aastasteks osamakseteks, võttes arvesse mitmeaastast suunavat finantsraamistikku. Vastavas rahastamisotsuses ja -lepingus nähakse selline jaotus ette asjaomastes finantstabelites.

2. jagu

Detsentraliseeritud haldust käsitlevad eeskirjad

Artikkel 40

Maksed

1. Komisjon teeb ühenduse toetuse osamakseid kasutatavate rahaliste vahendite piires. Mitmeaastaste programmide puhul kirjendatakse iga makse asjaomase IPA rahastamisvahendi varaseimatele avatud eelarvelistele kulukohustustele.

2. Maksed tehakse eel-, vahe- ja lõppmaksetena.

3. Iga aasta 28. veebruariks saadab abisaaja riik komisjonile iga IPA rahastamisvahendi või programmi kohta asjaomase eelarveaasta ja järgneva eelarveaasta võimalike maksetaotluste prognoosi. Komisjon võib paluda prognoosi vastavalt vajadusele ajakohastada.

4. Kui see on asjakohane, toimub komisjoni ning artiklis 21 nimetatud ametiasutuste ja struktuuride vahelisi finantstehinguid käsitlev teabevahetus elektrooniliselt komisjoni ja abisaaja riigi vahel kokkulepitud korra kohaselt.

5. Eel- ja vahemaksete kogusumma ei ületa 95 % iga programmi finantstabelis ettenähtud ühenduse toetusest.

▼B

6. Kui lõikes 5 nimetatud ülemmäär on saavutatud, jätkab siseriiklik eelarvevahendite käsutaja komisjonile tõendatud kuluaruannete ning sissenõutud summasid käsitleva teabe edastamist.

▼M1

7. Abisaaja riigi esitatud programmis, tõendatud kuluaruannetes, maksetaotlustes ning rakendamisaruannetes nimetatud kulude summad esitatakse eurodes. Abisaajad riigid konverteerivad riigi vääringus kantud kulud eurodesse, kasutades komisjoni määratud selle kuu raamatupidamise euro vahetuskurssi, millal kulu kanti riikliku fondi või asjaomase tegevstruktuuri raamatupidamisarvestusse.

▼B

8. Komisjoni maksed riiklikule fondile tehakse eurokontole vastavalt artiklites 41–45 ning raamlepingus, valdkondlikus lepingus või rahastamislepingus sätestatule. Iga asjaomase IPA programmi või vajadusel iga IPA rahastamisvahendi kohta avatakse üks eurokonto, mida kasutatakse üksnes selle programmi või rahastamisvahendiga seotud tehinguteks.

9. Abisaajad riigid tagavad selle, et lõplikud abisaajad saavad avaliku sektori toetuse kogusumma kätte õigeaegselt ja täies ulatuses. Täiendavaid erimakse ega muid samaväärse toimega makse, mis võiksid neid summasid lõplike abisaajate jaoks vähendada, ei kehtestata.

10. Kulusid võib ühendusepoolse rahastamise abil katta üksnes juhul, kui need on kandnud ja nende eest on maksnud lõplik abisaaja. Lõplike abisaajate kantud kulud tõendatakse maksekviitungite või samaväärse tõendusjõuga raamatupidamisdokumentidega või muude asjaomaste dokumentidega, kui olenevalt programmist antakse abi muus kui rahalises vormis. Siseriiklik eelarvevahendite käsutaja peab olema kulud tõendanud.

Artikkel 41

Maksetaotluste vastuvõetavus

Selleks, et komisjon kiidaks maksetaotluse heaks, peavad olema täidetud artikli 42 lõikes 1, artikli 43 lõikes 1 ja artikli 45 lõikes 1 sätestatud miinimumnõuded.

Artikkel 42

Eelmaksed

1. Eelmakse taotluse korral on artiklis 41 nimetatud miinimumnõuded järgmised:

a) siseriiklik eelarvevahendite käsutaja on teavitanud komisjoni asjaomase eurokonto avamisest;

b) pädeva akrediteeriva ametniku ja siseriikliku eelarvevahendite käsutaja antud akrediteeringud kehtivad ning komisjonipoolne haldamise delegeerimine on jõus;

c) asjaomane rahastamisleping on jõustunud.

2. Eelmaksed moodustavad teatava protsentuaalse osa ühenduse toetusest asjaomasele programmile vastavalt käesoleva määruse II osas täpsustatule. Mitmeaastaste programmide puhul võib eelmakse jaotada mitme eelarveaasta peale.

3. Kui asjaomase programmiga seotud maksetaotlust ei ole saadetud 15 kuu jooksul alates kuupäevast, mil komisjon tegi esimese eelmakse, makstakse kogu eelmaksena tasutud summa komisjonile tagasi. Selline tagasimakse ei mõjuta ühenduse toetust asjaomasele programmile.

4. Kogu eelmaksetena makstud summa tasaarveldatakse hiljemalt programmi lõpetamisel. Kogu programmi vältel kasutab siseriiklik eelarvevahendite käsutaja eelmakseid üksnes selleks, et maksta ühenduse toetust kulude katmiseks vastavalt käesolevale määrusele.

▼B

Artikkel 43

Vahemaksed

1. Vahemakse taotluse korral on artiklis 41 nimetatud miinimumnõuded järgmised:

a) siseriiklik eelarvevahendite käsutaja on saatnud komisjonile asjaomase maksega seotud maksetaotluse ja kuluaruande ning on kuluaruande tõendanud;

b) komisjoni rahastamisotsuses iga prioriteetse suuna jaoks kehtestatud ühenduse abi ülemmääradest on kinni peetud;

c) tegevstruktuur on saatnud komisjonile artikli 61 lõikes 1 nimetatud valdkondlikud rakendamise aastaaruanded, sealhulgas viimase rakendamise aastaaruande;

d) auditeerimisasutus on vastavalt artikli 29 lõike 2 punkti b esimesele ja teisele taandele saatnud komisjonile viimase auditeerimistegevuse aastaaruande ning järeldusotsuse kehtestatud haldus- ja kontrollisüsteemide vastavuse kohta käesoleva määruse ja/või muude komisjoni ja abisaaja riigi vaheliste lepingute nõuetele;

e) pädeva akrediteeriva ametniku ja siseriikliku eelarvevahendite käsutaja antud akrediteeringud kehtivad ning komisjonipoolne haldamise delegeerimine on jõus.

Kui üht või mitut käesolevas lõikes nimetatud tingimust ei ole täidetud, võtab abisaaja riik komisjoni taotlusel ja komisjoni määratud tähtajaks olukorra parandamiseks vajalikud meetmed.

2. Kui ilmneb, et kohaldatavaid eeskirju ei ole järgitud või et ühenduse vahendeid ei ole nõuetekohaselt kasutatud, võib komisjon vähendada vahemakseid abisaajale riigile või need kooskõlas artikliga 46 ajutiselt peatada. Komisjon teavitab sellest abisaajat riiki.

3. Vahemaksete peatamisel või vähendamisel järgitakse proportsionaalsuse põhimõtet ning see ei piira vastavusotsuseid, tasaarveldamist käsitlevaid otsuseid ega finantskorrektsioone.

Artikkel 44

Maksete arvutamine

Maksed arvutatakse asjaomase tegevuse rahastamiseks antava ühenduse toetuse põhjal kuni summani, mis saadakse rahastamisotsuses iga prioriteetse suuna puhul sätestatud kaasrahastamise määra kohaldamisel abikõlblike kulude suhtes, võttes arvesse iga prioriteetse suuna puhul kohaldatavat ühenduse maksimaalset toetust.

Artikkel 45

Lõppmakse tegemine

1. Lõppmakse tegemisel kehtib määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artiklis 166 sätestatud tähtaeg ning artiklis 41 nimetatud miinimumnõuded on järgmised:

a) siseriiklik eelarvevahendite käsutaja on saatnud komisjonile lõppmakse taotluse ja lõpliku kuluaruande ning on lõpliku kuluaruande tõendanud;

b) tegevstruktuur on saatnud komisjonile asjaomase programmi artikli 61 lõikes 1 nimetatud valdkondlikud lõpparuanded;

c) auditeerimisasutus on vastavalt artikli 29 lõike 2 punkti b kolmandale taandele saatnud komisjonile järeldusotsuse kõigi lõplike kuluaruannete kohta, mida toetab lõplik auditeerimistegevuse aastaaruanne;

▼B

d) pädeva akrediteeriva ametniku ja siseriikliku eelarvevahendite käsutaja antud akrediteeringud kehtivad ning komisjonipoolne haldamise delegeerimine on jõus.

2. See osa mitmeaastaste programmidega seotud eelarvelistest kulukohustustest, mis on 31. detsembril 2017 ikka veel avatud ja mille kohta ei ole komisjonile 31. detsembriks 2018 esitatud lõikes 1 nimetatud dokumente, vabastatakse automaatselt.

Artikkel 46

Maksete peatamine

1. Komisjon võib maksed täielikult või osaliselt peatada järgmistel juhtudel:

a) programmi haldus- ja kontrollisüsteemis on tõsiseid puudusi, mis mõjutavad maksete tõendamismenetluse usaldusväärsust ja mille suhtes ei ole võetud parandusmeetmeid, või

b) tõendatud kuluaruandes sisalduvad kulud on seotud tõsise eeskirjade eiramisega, mida ei ole kõrvaldatud, või

c) kuluaruandes sisalduva teabe kohta on vaja selgitusi.

2. Abisaajale riigile antakse võimalus esitada kahe kuu jooksul oma märkused, enne kui komisjon otsustab maksed vastavalt lõikele 1 peatada.

3. Komisjon lõpetab maksete peatamise, kui abisaaja riik on võtnud lõikes 1 nimetatud puuduste, eeskirjade eiramise või ebaselguse parandamiseks vajalikud meetmed.

Kui abisaaja riik ei ole kõnealuseid meetmeid võtnud, võib komisjon võtta vastu otsuse lõpetada programmile ühenduse toetuse andmine kas täielikult või osaliselt kooskõlas artikliga 51.

Artikkel 47

Programmi lõpetamine

1. Pärast seda, kui komisjon on saanud lõppmakse taotluse, loetakse programm lõpetatuks niipea, kui toimub üks järgnevast:

— komisjon teeb tasumisele kuuluva lõppmakse;

— komisjon väljastab sissenõudekorralduse;

▼M1

— komisjon vabastab eelarvelise kulukohustuse lõppmakse.

▼B

2. Programmi lõpetamine ei piira komisjoni õigust teha edaspidi finantskorrektsioone.

3. Programmi lõpetamine ei mõjuta abisaaja riigi kohustust jätkata programmiga seotud dokumentide säilitamist kooskõlas artikliga 48.

Artikkel 48

Dokumentide säilitamine

Abisaaja riik säilitab kõiki asjaomase programmiga seotud dokumente vähemalt kolme aasta jooksul pärast programmi lõpetamist. Kõnealuse perioodi arvestamine peatatakse kohtumenetluse või komisjoni nõuetekohaselt põhjendatud taotluse korral.

▼B

Artikkel 49

Finantskorrektsioonid

1. Selle tagamiseks, et vahendeid kasutatakse kohaldatavate eeskirjade kohaselt, kohaldab komisjon raamatupidamise kontrollimise ja heakskiitmise menetlusi või teeb finantskorrektsioone vastavalt määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artikli 53b lõikele 4 ja artikli 53c lõikele 2 ning vastavalt raamlepingu või valdkondlike lepingute olemasolu korral valdkondlike lepingute sätetele.

2. Finantskorrektsioon võib tuleneda järgnevast:

a) konkreetse eeskirjade eiramise, sealhulgas pettuse avastamine, või

b) nõrga külje või puuduse avastamine abisaaja riigi haldus- ja kontrollisüsteemides.

3. Kui komisjon leiab, et käesoleva määruse alusel rakendatavate programmide raames on kulude kandmisel kohaldatavaid eeskirju rikutud, otsustab ta, millised summad ühendusepoolsest rahastamisest välja arvata.

4. Komisjon arvutab ja määrab kõik sellised korrektsioonid ning nendega seotud tagasinõutavad summad artiklites 51–53 sätestatud kriteeriumide ja menetluste põhjal. Lisaks käesolevale määrusele kohaldatakse muid valdkondlikes lepingutes või rahastamislepingutes kehtestatud finantskorrektsioone käsitlevaid sätteid.

Artikkel 50

Finantskohandused

▼M1

1. Siseriiklik eelarvevahendite käsutaja, kel lasub esmane vastutus eeskirjade eiramise uurimise eest, teeb tegevuses või programmis avastatud eeskirjade eiramise või hooletuse korral finantskohandusi, tühistades asjaomasele tegevusele või programmile antud ühenduse toetuse kas täielikult või osaliselt. Siseriiklik eelarvevahendite käsutaja võtab arvesse eeskirjade eiramise laadi ja tõsidust ning ühenduse toetusele tekitatud rahalist kahju.

2. Eeskirjade eiramise korral nõuab siseriiklik eelarvevahendite käsutaja lõplikule abisaajale makstud ühenduse toetuse vastavalt siseriiklikele sissenõudmismenetlustele tagasi.

▼B

Artikkel 51

Finantskorrektsioonide kriteeriumid

1. Artikli 49 lõikes 2 nimetatud olukordades võib komisjon teha finantskorrektsioone, tühistades programmile antud ühenduse toetuse kas täielikult või osaliselt.

2. Eeskirjade eiramise konkreetsete juhtude avastamisel otsustab komisjon eeskirjade eiramise süstemaatilisuse põhjal, kas kohaldada tuleks ühtse määraga või ekstrapoleeritud finantskorrektsioone.

3. Komisjon võtab korrektsiooni summa üle otsustades arvesse eeskirjade eiramise laadi ja tõsidust ja/või asjaomase programmi halduse ja kontrollisüsteemis leitud nõrkade külgede või puuduste ulatust ja rahalisi tagajärgi.

▼B

Artikkel 52

Finantskorrektsioonide tegemise menetlus

1. Enne finantskorrektsiooni suhtes otsuse tegemist teavitab komisjon siseriiklikku eelarvevahendite käsutajat oma esialgsetest järeldustest ja palub tal esitada kahe kuu jooksul oma märkused.

Kui komisjon teeb ettepaneku finantskorrektsiooni tegemiseks ekstrapolatsiooni põhjal või kindlasummalise maksena, antakse abisaajale riigile võimalus määrata asjaomaste dokumentide läbivaatamise teel kindlaks eeskirjade eiramise tegelik ulatus. Kokkuleppel komisjoniga võib abisaaja riik piirata sellise läbivaatamise ulatust üksnes asjakohase osa või pistelise väljavõttega asjaomastest dokumentidest. Kui välja arvata nõuetekohaselt põhjendatud juhud, ei ületa selliseks läbivaatamiseks lubatud aeg kahte kuud pärast esimeses lõigus nimetatud kahekuulise tähtaja lõppu.

2. Komisjon võtab arvesse kõiki abisaaja riigi poolt lõikes 1 nimetatud tähtaja jooksul esitatud tõendeid.

3. Komisjon püüab teha finantskorrektsiooni kohta otsuse kuue kuu jooksul pärast lõikes 1 sätestatud menetluse algatamist.

Artikkel 53

Tagasimaksmine

1. Tagasimaksed Euroopa Liidu üldeelarvesse tuleb teha enne tähtaega, mis on näidatud määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artikli 72 alusel koostatud sissenõudekorralduses. Kõnealune tähtaeg on sissenõudekorralduse väljastamisele järgneva teise kuu viimane päev.

2. Iga hilinenud tagasimakse puhul makstakse viivist, mida hakatakse arvestatama alates tagasimakse tähtajast ja mille arvestamine lõpeb makse tegeliku tegemise päeval. Kõnealuse viivise määr on poolteist protsendipunkti kõrgem määrast, mida Euroopa Keskpank kohaldab oma põhiliste refinantseerimistehingute puhul selle kuu esimesel tööpäeval, millele tähtaeg langeb.

Artikkel 54

Ühenduse toetuse taaskasutamine

1. Artikli 49 kohaselt tühistatud ühenduse toetuse vahendid võib kanda Euroopa Liidu eelarve asjaomasele reale ja neid võib taaskasutada abisaaja riigi edasiste programmide rahastamiseks, võttes arvesse lõikes 2 sätestatud piiranguid.

2. Tühistatud või artikli 50 kohaselt tagasimakstud toetust ei tohi taaskasutada ühe või mitme sellise tegevuse jaoks, mille puhul tagasimakse või kohandus tehti, ning juhul, kui tagasimakse või kohandus tehti süstemaatilise eeskirjade eiramise tõttu, ei tohi seda kasutada sellise olemasoleva tegevuse jaoks, mida rakendatakse selle prioriteetse suuna tervikuna või selle osa raames, mille puhul ilmnes süstemaatilist eeskirjade eiramist.

3. jagu

Tsentraliseeritud ja rahvusvaheliste organisatsioonidega ühiselt toimuvat haldust käsitlevad eeskirjad

Artikkel 55

Maksed

1. Komisjon maksab ühenduse toetust kasutatavate vahendite piires.

▼B

2. Vastavalt määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artiklile 81 toimub maksmine siis, kui tõendatakse, et asjaomane tegevus on kooskõlas IPA määruse, käesoleva määruse, lepingu või toetuse sätetega.

3. Üheaastastes programmides näidatud kulude katteks vajalikud assigneeringud tehakse kättesaadavaks ühe või mitme järgmise tegevuse kaudu: kogu tasumisele kuuluva summa maksmine, eelmaksed, üks või mitu vahemakset, lõppmakse.

4. Võimaluse korral teeb komisjon maksed alati eurodes ja eurokontole.

Artikkel 56

Programmi lõpetamine

1. Programm lõpetatakse siis, kui kõik selle kaudu rahastatavad lepingud ja toetused on lõpetatud.

2. Pärast lõppmakse taotluse saamist loetakse leping või toetus lõpetatuks niipea, kui leiab aset üks artikli 47 lõikes 1 nimetatud sündmustest.

3. Lepingu või toetuse lõpetamine ei piira komisjoni õigust teha edaspidi finantskorrektsioone.

V PEATÜKK

Hindamine ja järelevalve

Artikkel 57

Hindamine

1. Hindamise eesmärk on parandada ühenduse vahenditest antava abi kvaliteeti, tõhusust ja kooskõla ning programmide strateegiat ja rakendamist.

▼M1

2. Komisjon teostab artiklis 5 kirjeldatud mitmeaastaste suunavate kavandamisdokumentide eelhindamist.

▼B

3. Komisjon võib läbi viia ka strateegilisi hindamisi.

▼M1

4. Programmide suhtes teostatakse vastavalt vajadusele eelhindamist, vahehindamist ja järelhindamist kooskõlas käesoleva määruse II osas iga IPA rahastamisvahendi kohta kehtestatud erisätete ja määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artikliga 21.

———————

7. Hindamiste tulemusi võetakse arvesse programmide koostamise ja rakendamise tsüklis.

▼B

8. Komisjon töötab välja hindamismeetodid, sealhulgas kvaliteedistandardid ning objektiivsete ja mõõdetavate näitajate kasutamise.

Artikkel 58

Järelevalve detsentraliseeritud halduse korral

▼M1

1. Detsentraliseeritud halduse korral asutab abisaaja riik kuue kuu jooksul alates esimese rahastamislepingu jõustumisest kokkuleppel ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riikliku koordinaatori ja komisjo-

▼M1

niga IPA järelevalvekomitee, et tagada IPA rahastamisvahendite rakendamise sidusus ja kooskõlastatus.

▼B

2. IPA järelevalvekomitee veendub, et kõigi programmide ja kogu tegevuse rakendamine on rahastamislepingutes ja mitmeaastastes suunavates kavandamisdokumentides seatud eesmärkide saavutamise seisukohalt üldiselt tõhus, kvaliteetne ja ühtne. Selleks tugineb ta valdkondlike järelevalvekomiteede esitatud andmetele vastavalt artikli 59 lõikes 3 sätestatule.

3. IPA järelevalvekomitee võib teha komisjonile, ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklikule koordinaatorile ja siseriiklikule eelarvevahendite käsutajale ettepanekuid tegevuse kohta, mis tagaks erinevate rahastamisvahendite alusel rakendatud programmide ja tegevuse ühtsuse ja kooskõlastatuse, ning mitut rahastamisvahendit hõlmavate parandusmeetmete kohta, mis on vajalikud osutatava abi üldeesmärkide saavutamise tagamiseks ja selle üldise tõhususe suurendamiseks. Komitee võib teha ettepanekuid ka asjaomas(t)ele valdkondliku(te)le järelevalvekomitee(de)le parandusmeetmeid käsitlevate otsuste kohta, mis tagaksid programmi eesmärkide saavutamise ning suurendaksid asjaomaste programmide raames või IPA rahastamisvahendi(te)st antava abi tõhusust.

4. IPA järelevalvekomitee võtab oma töökorra vastu kooskõlas komisjoni kehtestatud järelevalvekomitee volituste ning asjaomase abisaaja riigi institutsionaalse, õigusliku ja finantsraamistikuga.

5. Kui komisjoni kehtestatud järelevalvekomitee volitustes ei ole ette nähtud teisiti, kohaldatakse käesoleva lõike sätteid.

IPA järelevalvekomitee liikmete hulka kuuluvad komisjoni esindajad, ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklik koordinaator, siseriiklik eelarvevahendite käsutaja, tegevstruktuuride esindajad ja strateegiline koordinaator.

IPA järelevalvekomitee istungite eesistujateks on komisjoni esindaja ning ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklik koordinaator.

IPA järelevalvekomitee tuleb kokku vähemalt üks kord aastas. Kokku võib kutsuda ka vahepealseid istungeid, eelkõige konkreetsete teemade käsitlemiseks.

Artikkel 59

Valdkondlikud järelevalvekomiteed detsentraliseeritud halduse korral

▼M1

1. IPA järelevalvekomiteed abistavad IPA rahastamisvahendite raames kuue kuu jooksul alates esimese rahastamislepingu jõustumisest moodustatud valdkondlikud järelevalvekomiteed vastavalt II osas kehtestatud erisätetele. Valdkondlikud järelevalvekomiteed on seotud programmide või rahastamisvahenditega. Vajadusel võivad nende liikmete hulka kuuluda kodanikuühiskonna esindajad.

▼B

2. Iga valdkondlik järelevalvekomitee veendub asjaomaste programmide ja tegevuse rakendamise tõhususes ja kvaliteedis kooskõlas II osas iga rahastamisvahendi kohta kehtestatud erisätete ning vastavate valdkondlike lepingute ja/või rahastamislepingute kohta kehtestatud erisätetega. Komitee võib teha komisjonile ja ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklikule koordinaatorile ettepanekuid parandusmeetmeid käsitlevate otsuste kohta, mis tagaksid programmi eesmärkide saavutamise ja suurendaksid antava abi tõhusust, saates ettepaneku koopia siseriiklikule eelarvevahendite käsutajale.

▼B

3. Valdkondlikud järelevalvekomiteed annavad aru IPA järelevalvekomiteele. Nad esitavad IPA järelevalvekomiteele eelkõige järgnevaga seotud andmed:

a) programmide rakendamisel tehtud edusammud prioriteetsete suundade ja vajadusel meetmete või tegevusliikide kaupa; need hõlmavad saavutatud tulemusi, rahalist rakendamist käsitlevad näitajaid ning muid tegureid ja nende eesmärk on parandada programmide rakendamist;

b) kõik küsimused, mille auditeerimisasutus, siseriiklik eelarvevahendite käsutaja ja pädev akrediteeriv ametnik on tõstatanud seoses halduse ja kontrollisüsteemide toimimisega.

▼M1

Artikkel 60

Järelevalve tsentraliseeritud ja rahvusvaheliste organisatsioonidega ühiselt toimuva halduse korral

Tsentraliseeritud ja rahvusvaheliste organisatsioonidega ühiselt toimuva halduse korral võib komisjon võtta kõik meetmed, mida ta peab vajalikuks asjaomaste programmide järelevalveks. Rahvusvaheliste organisatsioonidega ühiselt toimuva halduse korral võib kõnealuseid meetmeid rakendada ühiselt asjaomas(t)e rahvusvahelis(t)e organisatsiooni(de)ga. Järelevalvesse võib kaasata riikliku IPA koordinaatori.

▼B

Artikkel 61

Rakendamise aasta- ja lõpparuanded

1. Tegevstruktuurid koostavad II osas iga IPA rahastamisvahendi kohta määratletud korra kohaselt oma vastutusalasse kuuluvate programmide rakendamist käsitleva valdkondliku aastaaruande ja valdkondliku lõpparuande.

Valdkondlikud rakendamise aastaaruanded koostatakse eelarveaasta kohta. Valdkondlikud rakendamise lõpparuanded koostatakse terve rakendamisperioodi kohta ja need võivad hõlmata viimast valdkondlikku rakendamise aastaaruannet.

2. Pärast seda, kui valdkondlikud järelevalvekomiteed on lõikes 1 nimetatud aruanded läbi vaadanud, saadetakse need ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklikule koordinaatorile, siseriiklikule eelarvevahendite käsutajale ja komisjonile.

3. Lõikes 1 nimetatud aruannete põhjal saadab ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklik koordinaator komisjonile ja siseriiklikule eelarvevahendite käsutajale IPA määruse alusel antava abi rakendamise aasta- ja lõpparuanded pärast seda, kui IPA järelevalvekomitee on need läbi vaadanud.

4. Lõikes 3 nimetatud rakendamise aastaaruandes, mis saadetakse iga aasta 31. augustiks ja esmakordselt 2008. aastal, sünteesitakse erinevate rahastamisvahendite alusel esitatud erinevad valdkondlikud aruanded ja see hõlmab teavet järgneva kohta:

a) ühenduse abi rakendamisel tehtud edusammud mitmeaastases suunavas kavandamisdokumendis ja erinevates programmides seatud eesmärke silmas pidades;

b) ühenduse abi rahaline rakendamine.

▼B

5. Lõikes 3 nimetatud rakendamise lõpparuanne koostatakse kogu rakendamisperioodi kohta ja see võib hõlmata viimast lõikes 4 nimetatud aastaaruannet.

VI PEATÜKK

Avalikustamine, nähtavus

Artikkel 62

Teavitamine ja avalikustamine

1. Tsentraliseeritud ja rahvusvaheliste organisatsioonidega ühiselt toimuva halduse korral annab programmide ja tegevuse kohta teavet komisjon, keda vajadusel abistab ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklik koordinaator. Detsentraliseeritud halduse korral ja kõigil juhtudel, mil piiriülese koostöö rahastamisvahendi raames ei teostata programme või nende osi liikmesriikidega koostöös toimuva halduse korras, annavad teavet programmide ja tegevuse kohta ning avalikustavad need abisaaja riik ja ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklik koordinaator. Liikmesriikidega koostöös toimuva halduse korral annavad teavet programmide ja tegevuse kohta ning avalikustavad need liikmesriigid, abisaajad riigid ja artiklis 103 nimetatud korraldusasutus. Teave suunatakse kodanikele ja abisaajatele ning selle eesmärk on tuua esile ühenduse roll ja tagada läbipaistvus.

▼M1

2. Detsentraliseeritud halduse korral vastutavad tegevstruktuurid lõplike abisaajate nimekirja, tegevuse nimetuste ja igale tegevusele eraldatud ühenduse vahendite avaldamise korraldamise eest. Nad tagavad lõplike abisaajate teavitamise sellest, et rahastamise vastuvõtmisega nõustuvad nad ka enda lisamisega avaldatavasse lõplike abisaajate nimekirja. Kõiki selles nimekirjas sisalduvaid isikuandmeid töödeldakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 45/2001 nõuetega ([1]).

▼B

3. Vastavalt määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artiklile 90 avaldab komisjon asjaomase teabe lepingute kohta. Vastavalt ühenduse välistegevuse suhtes kohaldatavale lepingute sõlmimise korrale avaldab komisjon pakkumismenetluse tulemused *Euroopa Liidu Teatajas*, EuropeAidi veebilehel ja muudes asjakohastes massiteabevahendites.

Artikkel 63

Nähtavus

1. Komisjon ning abisaajate riikide asjaomased riigi, piirkondlikud või kohalikud ametiasutused lepivad kokku ühtses tegevuses, millega IPA määruse alusel osutatavat abi käsitlev teave abisaajates riikides kättesaadavaks tehakse ja avalikustatakse.

Kõnealuse tegevuse rakendamise kord täpsustatakse valdkondlikes lepingutes või rahastamislepingutes.

2. Lõikes 1 nimetatud tegevuse rakendamise eest vastutavad lõplikud abisaajad ja seda rahastatakse asjaomasele programmile või tegevusele eraldatud summadest.

([1]) EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1.

▼B

II OSA

ERISÄTTED

I JAOTIS

ÜLEMINEKUABI JA INSTITUTSIOONIDE VÄLJAARENDAMISE RAHASTAMISVAHEND

I PEATÜKK

Abi objekt ja abikõlblikkus

Artikkel 64

Abi valdkonnad

1. Käesolevast rahastamisvahendist võib anda abisaajatele riikidele abi eelkõige järgmistes valdkondades:

a) demokraatlike institutsioonide ja õigusriigi tugevdamine;

b) Euroopa põhiõiguste hartas nimetatud põhiõiguste ja -vabaduste edendamine ja kaitse;

c) haldusreform;

d) justiits- ja siseküsimuste valdkonna reform, näiteks õigussüsteemi, politsei, prokuratuuri, kohtu- ja kinnipidamissüsteemi ning tolli- ja piirikontrolli süsteemi reform, pöörates erilist tähelepanu korruptsiooni, organiseeritud kuritegevuse, terrorismi ja ebaseadusliku rände vastase võitluse parandamisele ning nende valdkondadega seotud teabesüsteemide loomisele;

e) regulatiivse raamistiku moderniseerimine, sealhulgas selliste oluliste institutsioonide rahastamiseks mõeldud investeeringute toetamine, mille infrastruktuurid või suutlikkus õigusaktide üle järelevalvet teostada ja neid jõustada vajavad tõhustamist;

f) finantskontrollisüsteemide loomine või tugevdamine;

g) turumajanduse tugevdamine, eelkõige ettevõtjate organiseerumise abistamine ja majandustegevuse otsene toetamine, sealhulgas erasektorile abi andmise ja tööstuse ümberkorraldamisele kaasaaitamise teel, samuti majanduse mitmekesistamine, oluliste majandusharude ajakohastamine ja konkreetsete valdkondade parandamine;

h) kodanikuühiskonna arendamine ning valitsuse ja valitsusväliste organite vaheline dialoog demokraatia, õigusriigi, inimõiguste ning vähemuste austamise ja kaitse edendamiseks, samuti kodanikuühiskonna dialoog;

i) hea haldustava osana sotsiaalse dialoogi loomine heade ja õiglaste töötingimuste edendamiseks;

j) vähemuste integratsiooni, lepitamist ja usaldust suurendavate meetmete edendamine ühiskonna kõigil tasanditel;

k) keskkonnapoliitika, mille aluseks on kõrgetasemeline kaitse ja põhimõtte, mille kohaselt saastaja maksab, edendamine, loodusvarade säästev kasutamine, energiatõhusus, taastuvad energiaallikad ja ühenduse poliitika järkjärguline ülevõtmine kõigis valdkondades, sealhulgas kliimamuutuse valdkonnas;

l) väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete ning riigi haldusorganite rahastamisvõimaluste parandamine;

▼B

m) institutsioonide väljaarendamine tuumaohutuse, radioaktiivsete jäätmete käitlemise ja kiirguskaitse valdkonnas kooskõlas ühenduse õigustiku ja Euroopa Liidu hea tavaga;

n) toetus osalemiseks ühenduse programmides, eelkõige neis, mis on suunatud Euroopa kodakondsusest teadlikkuse tõstmisele, ja ettevalmistused ühenduse ametite töös osalemiseks.

2. Lisaks lõikes 1 nimetatud valdkondadele võib käesolevast rahastamisvahendist anda IPA määruse II lisas loetletud abisaajatele riikidele abi ka järgmistes valdkondades:

a) sotsiaalne, majanduslik ja territoriaalne areng, sealhulgas investeeringud sellistesse valdkondadesse nagu regionaalareng, inimressursside arendamine ja maaelu arendamine vastavalt IPA määruse artikli 2 lõike 3 punktile b;

b) takistuste kõrvaldamine sotsiaalselt kaasatuselt ja kaasavate tööturgude toetamine, sealhulgas eelkõige tegevuse kaudu, mille eesmärk on elatustaseme tõstmine, tööpuuduse vastane võitlus ja inimressursside tugevdamine;

c) toetus tootmissektorile ja teenustele ning ettevõtlusega seotud infrastruktuuride parandamisele;

d) haridussüsteemide ja erialase ettevalmistuse süsteemide kohandamine, reformimine või vajadusel loomine;

e) transpordi-, info-, energia- ja muude võrkude kättesaadavuse parandamine ja nende omavaheline ühendamine;

f) tervishoiusüsteemi reform;

g) info- ja sidesüsteemide parandamine.

▼M1

Komisjon võib käesoleva rahastamisvahendi raames ja eespool loetletud valdkondades iga juhtumi kohta tehtava üksikotsusega anda abi IPA määruse I lisas loetletud liikmesriikidele, kellele ei ole veel artikli 14 kohaselt haldusvolitusi antud.

▼B

Artikkel 65

Abi vormid

1. Käesolevast rahastamisvahendist võib abi anda eelkõige järgmisel viisil:

a) halduskoostöö meetmed koolituseks ja teabevahetuseks, mis hõlmavad liikmesriikidest või rahvusvahelistest organisatsioonidest saadetud avaliku sektori eksperte, eriti mestimise, kergmestimise ja TAIEXi kaudu;

b) tehniline abi;

c) investeeringud regulatiivsesse infrastruktuuri, sealhulgas sõltumatutesse mitmepoolsetesse välisinstitutsioonidesse, eelkõige selleks, et toetada vastavusse viimist Euroopa Liidu normide ja standarditega. Investeeringud on suunatud olulistele reguleerivatele institutsioonidele ja nende tegemise aluseks on avaliku halduse reformi ja ühenduse õigustikuga vastavusse viimise selge strateegia;

d) toetuskavad;

e) projektide ettevalmistamise rahastamine;

f) rahastamisvõimaluste kasutamine koostöös finantsasutustega;

g) eelarvetoetus kooskõlas IPA määruse artikli 15 lõikes 1 sätestatuga.

2. IPA määruse II lisas loetletud abisaajatele riikidele võib käesolevast rahastamisvahendist anda abi ka regionaalarengu, inimressursside

▼B

arendamise ja maaelu arendamise rahastamisvahendi alusel ettenähtud meetmetega sarnaste meetmete ja tegevuse, sealhulgas investeerimise tüüpi tegevuse kaudu.

3. Abi võib samuti kasutada kulude, sealhulgas halduskulude katmiseks, mis tekivad seoses ühenduse toetusega rahvusvahelistele missioonidele, algatustele või organisatsioonidele, mis tegutsevad abisaaja riigi huvides.

Artikkel 66

Kulude abikõlblikkus

1. Käesoleva rahastamisvahendi alusel kantud kulud on saamiseks abikõlblikud, kui need on kantud pärast hankelepingute, lepingute ja toetuste allkirjastamist, välja arvatud määruses (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 selgesõnaliselt ettenähtud juhtudel.

2. Lisaks artikli 34 lõikes 3 sätestatud eeskirjadele ei ole abikõlblikud järgmised kulud:

a) mis tahes liisingukulud;

b) amortisatsioonikulud.

3. Erandina artikli 34 lõikest 3 otsustatakse iga juhtumi puhul eraldi, kas järgmised kulud on abikõlblikud:

a) üksnes tegevuse kaasrahastamise perioodiga seotud tegevuskulud, sealhulgas rendikulud;

b) käibemaks, kui on täidetud järgmised tingimused:

i) käibemaks ei ole ühelgi viisil tagastatav;

ii) on tõendatud, et selle tasus lõplik abisaaja, ja

iii) see on projektiettepanekus selgelt näidatud;

▼M1

c) lõpliku abisaaja esitatava pangagarantii või samalaadse tagatisega seotud kulud.

▼B

Artikkel 67

Abi osatähtsus ja ühenduse toetuse määr

1. Käesoleva rahastamisvahendi puhul põhinevad artikli 38 lõikes 1 osutatud abikõlblikud kulud avaliku sektori kulutustel detsentraliseeritud halduse korral ning kogukuludel tsentraliseeritud ja rahvusvaheliste organisatsioonidega ühiselt toimuva halduse korral.

2. Detsentraliseeritud halduse korral kohaldatakse käesolevast rahastamisvahendist antava abi suhtes lisaks artiklites 37 ja 38 sätestatud üldeeskirjadele käesolevat lõiget.

Toetuste puhul võib nõuda lõplike abisaajate osalemist tegevuse abikõlblike kulude kandmises. Investeerimistegevuse puhul ei ületa ühenduse toetus ►M1 85 % ◄ avaliku sektori kulutustest, millest ülejäänud ►M1 15 % ◄ kaetakse abisaaja riigi riiklikest vahenditest. Erakorralistel ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib ühenduse toetus siiski ületada ►M1 85 % ◄ avaliku sektori kulutustest.

Institutsioonide väljaarendamise tegevus nõuab teataval tasemel kaasrahastamist lõpliku abisaaja poolt ja/või abisaaja riigi riiklikest vahenditest. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib institutsioonide väljaarendamise tegevust siiski kuni 100 % ulatuses ühenduse vahenditest rahastada.

Artikli 65 lõike 1 punktis a nimetatud halduskoostöö meetmete kaudu antud abi võib 100protsendiliselt rahastada ühenduse vahenditest.

▼B

3. Tsentraliseeritud ja rahvusvaheliste organisatsioonidega ühiselt toimuva halduse korral otsustab komisjon ühenduse toetuse määra, mis võib moodustada kuni 100 % abikõlblikest kuludest.

II PEATÜKK

Programmide koostamine

Artikkel 68

Programmide koostamise raamistik

▼M1

Põhimõtteliselt antakse käesolevast rahastamisvahendist abi järgmisel kujul:

▼B

— riiklikud programmid,

— piirkondlikud ja horisontaalprogrammid ja rahastamisvõimalused.

Artikkel 69

Riiklikud programmid

▼M1

1. Komisjon kiidab heaks riiklikud programmid abisaaja riigi esitatud ettepanekute põhjal, milles võetakse arvesse artiklis 5 nimetatud mitmeaastastes suunavates kavandamisdokumentides sätestatud põhimõtteid ja prioriteete. Eelkõige loetletakse ettepanekutes prioriteetsed suunad, mida asjaomases abisaajas riigis toetatakse ja mis võivad hõlmata artiklis 64 kehtestatud abi andmise valdkondi.

2. Abisaajariikide ettepanekud valitakse läbipaistvate menetluste kaudu, sealhulgas konsulteerides ettepanekute kavandite koostamise ajal asjaomaste sidusrühmadega.

3. Pärast komisjoni ja abisaaja riigi vahel toimunud riigi ettepanekute arutelusid esitab abisaaja riik igal aastal komisjonile projektide toimikud. Projektide toimikutes nähakse selgelt ette prioriteetsed suunad, kavandatud tegevus ja nende rakendamiseks valitud meetodid. Komisjon koostab projektide toimikuid silmas pidades rahastamisettepanekud.

▼B

4. Rahastamisettepanekud võetakse vastu rahastamisotsusega vastavalt artiklile 8.

5. Komisjon ja abisaaja riik sõlmivad artiklis 8 sätestatud rahastamislepingu.

Artikkel 70

Riiklike programmide raames toimuv ühenduse programmides osalemine

1. Abi võib anda selleks, et toetada abisaajate riikide osalemist ühenduse programmides. Osalemine sätestatakse riiklikes programmides.

2. Ühenduse toetusena ühenduse programmides osalemiseks antavate vahendite kogusumma ei ületa riiklikus programmis ettenähtud piirmäära.

3. Abisaajate riikide osalemine ühenduse programmides toimub kooskõlas ühenduse ja abisaaja riigi vahel iga asjaomase programmi kohta sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandumis sätestatud eritingimus-

▼B

tega ning vastavalt lepingutele, millega kehtestatakse abisaajate riikide ühenduse programmides osalemise üldpõhimõtted. See hõlmab sätteid nii abisaaja riigi poolse toetuse kogusumma kui ka IPA määruse alusel antava abina rahastatava summa kohta.

Artikkel 71

Riiklike programmide raames toimuv osalemine ühenduse ametite töös

1. Abi võib anda selleks, et toetada abisaajate riikide osalemist ühenduse ametite töös. Osalemine sätestatakse riiklikes programmides.

2. Vastavalt olukorrale võib abisaajaid riike kutsuda osalema ühenduse erinevate ametite töös. Nende osalemisega seotud kulusid võib rahastada IPA määruse alusel antavast abist samal viisil, kui nende osalemist ühenduse programmides.

Artikkel 72

Piirkondlikud ja horisontaalprogrammid

1. Asjaomaste mitmeaastaste suunavate kavandamisdokumentide põhjal koostab komisjon riiklike programmidega ühtsed ja kooskõlastatud piirkondlikud ja horisontaalprogrammid, konsulteerides sealjuures asjaomaste sidusrühmadega.

2. Piirkondlike ja horisontaalprogrammide eesmärk on edendada regionaalkoostööd, tugevdada mitut riiki hõlmavat kogemustevahetust abisaajates riikides ja toetada algatusi, millega abisaajaid riike õhutatakse ühist huvi pakkuvates valdkondades koostööd tegema.

▼M1

3. Piirkondlikud programmid hõlmavad abisaajaid riike Lääne-Balkanil. Eelkõige on programmi eesmärk lepitamine, ülesehitustöö ja poliitiline koostöö kõnealuses piirkonnas.

▼B

4. Horisontaalprogrammid hõlmavad mõnesid või kõiki abisaajaid riike sellistes ühist huvi pakkuvates valdkondades, kus abi saab kõnealuste programmide kaudu rakendada tulemuslikumalt ja otstarbekamalt kui riiklike programmide kaudu.

5. Piirkondlike ja horisontaalprogrammide alusel võib abi anda sellistes valdkondades nagu projektide ettevalmistamise rahastamine, kodanikuühiskonna ja tolli toetamine, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete toetamine, kohalike omavalitsuste rahastamisvõimalused ja infrastruktuur, statistika, tuumaohutus, info- ja sidesüsteemid.

III PEATÜKK

Rakendamine

1. jagu

Rakendusraamistik ja põhimõtted

Artikkel 73

Üldpõhimõtted

1. Käesolevast rahastamisvahendist antavat abi võib hallata tsentraliseeritult, detsentraliseeritult või ühiselt rahvusvaheliste organisatsioonidega vastavalt määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artiklile 53.

2. Riiklike programmide puhul on eesmärk detsentraliseeritud halduse saavutamine.

▼M1

3. Komisjon rakendab piirkondlikke ja horisontaalprogramme tsentraliseeritult või rahvusvaheliste organisatsioonidega ühiselt toimuva halduse kaudu vastavalt määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artiklis 53d määratletule.

▼B

Artikkel 74

Struktuurid ja ametiasutused tsentraliseeritud ja rahvusvaheliste organisatsioonidega ühiselt toimuva halduse korral

Tsentraliseeritud ja rahvusvaheliste organisatsioonidega ühiselt toimuva halduse korral on vastavalt artiklile 32 komisjoni ainsaks kontaktisikuks ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklik koordinaator.

Artikkel 75

Struktuurid ja ametiasutused detsentraliseeritud halduse korral

1. Kui ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklik koordinaator täidab detsentraliseeritud halduse korral vastavalt artikli 22 lõike 2 punktile b oma kohustust seoses käesoleva rahastamisvahendi programmide koostamisega riigi tasandil, on tema ülesanded järgmised:

▼M1

a) korraldada artiklis 69 nimetatud ettepanekute ettevalmistamist;

▼B

b) sõnastada ja esitada komisjonile artiklis 69 nimetatud projektide toimikud;

c) teostada järelevalvet riiklike programmide rakendamise tehnilise külje üle.

2. ►M1 Viidates artiklile 28 hõlmab tegevstruktuur üht või mitut rakendusasutust, mis luuakse abisaaja riigi valitsusasutuste raames või nende otsese kontrolli all. ◄

Siseriiklik eelarvevahendite käsutaja määrab pärast konsulteerimist ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riikliku koordinaatoriga programmi eelarvevahendite käsutajad, kes rakendusasutusi juhivad.

Programmi eelarvevahendite käsutajateks on abisaaja riigi riigiametnikud. Nad vastutavad tegevuse eest, mida rakendusasutused vastavalt artiklile 28 ellu viivad.

3. Programmi eelarvevahendite käsutajad määravad oma riigi valitsusasutustes töötavad riigiametnikud programmi vanemametnikeks. Asjaomase programmi eelarvevahendite käsutaja lõplikul vastutusel täidavad programmi vanemametnikud järgmisi ülesandeid:

a) vastutavad tegevuse tehnilise külje eest asjaomastes pädevates ministeeriumides;

b) abistavad programmi eelarvevahendite käsutajaid tegevuse nõuetekohase ja õigeaegse ettevalmistamise ja rakendamise eest tehnilisel tasandil;

c) vastutavad abisaaja riigi projektiettepanekus sätestatud iga prioriteetse suuna raames toimuva kooskõlastamise eest.

Artikkel 76

Tegevstruktuuri akrediteerimine ja haldusvolituste andmine

1. Kui enne käesoleva määruse jõustumise kuupäeva on ühenduse vahendeid määruse (EMÜ) nr 3906/89 või määruse (EÜ) nr 2500/2001 alusel hallanud abisaaja riigi olemasolevad riigiorganid, haldavad need organid (edaspidi „olemasolevad riigiorganid”) üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamise rahastamisvahendi alusel

▼B

vahendeid seni, kuni komisjon võtab vastu haldusvolituste andmist käsitleva otsuse.

2. Ühelgi juhul ei saa olemasolevad riigiorganid ilma käesoleva määruse alusel antud haldusvolitusteta üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamise rahastamisvahendi raames vahendeid hallata kauem kui ühe aasta jooksul pärast käesoleva määruse jõustumist.

3. Komisjon otsustab, kas anda haldusvolitused olemasolevatele riigiorganitele, võttes arvesse eelkõige lõike 4 kohaselt esitatud kõrvalekallete loetelu ja vastavalt lõikele 5 tehtud siseriikliku eelarvevahendite käsutaja otsust.

4. Siseriiklik eelarvevahendite käsutaja hindab tegevstruktuuri, sealhulgas olemasolevate riigiorganite vastavust artiklis 11 nimetatud nõuetele. Eelkõige koostab ta loetelu kõigist käesoleva määruse alusel kehtestatud artiklis 11 nimetatud nõuetest, mida tegevstruktuur ei täida, tuginedes oma tegevuses kõigist haldus- ja kontrollisüsteemis osalejatest sõltumatu välisaudiitori järeldusotsusele.

Kõrvalekallete loetelu saadetakse komisjonile hiljemalt nelja kuu jooksul pärast käesoleva määruse jõustumist.

5. Kui leitakse, et lõikes 4 osutatud nõuete mittetäitmine ei ole tegevstruktuuride tõhusa ja tulemusliku toimimisega vastuolus, võib siseriiklik eelarvevahendite käsutaja otsustada asjaomased organid käesoleva määruse alusel akrediteerida.

Hiljemalt viie kuu jooksul pärast käesoleva määruse jõustumist saadab ta komisjonile oma otsuse asjaomaste organite akrediteerimise kohta. Kõnealune otsus sisaldab tähtajaliste eesmärkidega tegevuskava, milles on ette nähtud lõikes 4 sätestatud loetelus nimetatud nõuete mittetäitmise heastamiseks võetavad meetmed. Tegevuskava lepitakse komisjoniga kokku.

6. Kui leitakse, et lõikes 4 osutatud nõuete mittetäitmine on tegevstruktuuri tõhusa ja tulemusliku toimimisega vastuolus, alustab siseriiklik eelarvevahendite käsutaja asjaomase tegevstruktuuri akrediteerimist kooskõlas artikliga 13.

7. Kui komisjon otsustab anda käesoleva määruse alusel haldusvolitused olemasolevatele riigiorganitele, võib komisjon oma otsuses sätestada riigi ametiasutustele lisatingimused. Lisatingimuste korral määrab komisjon tähtaja, mille jooksul riigi ametiasutused peavad nõudeid täitma, et haldusvolituste andmine jääks jõusse. Komisjoni otsuses sätestatakse ka artikli 14 lõikes 3 osutatud eelkontrollide loetelu.

8. Olenemata siseriikliku eelarvevahendite käsutaja otsusest võib komisjon igal ajal otsustada mis tahes asjaomasele organile antud haldusvolitused säilitada, peatada või tühistada.

9. Siseriiklik eelarvevahendite käsutaja tagab, et abisaaja riik esitab igal etapil kogu komisjoni nõutud teabe.

Artikkel 77

Rakenduspõhimõtted mestimisprojektide korral

1. Mestimisprojekte rakendatakse toetuse näol, mille puhul valitud liikmesriikide valitsused nõustuvad pakkuma taotletud avaliku sektori eriteadmisi, kui taotleja hüvitab neile sellega seoses kantud kulud.

Eelkõige võib toetusega ette näha sellise ametniku pikaajalise lähetuse, kes on määratud mestimisprojekti välisnõustajana abisaaja riigi valitsust täiskohaga nõustama.

Mestimisprojekti toetus koostatakse kooskõlas määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 esimese osa toetusi käsitleva VI jaotise ja komisjoni määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 asjaomaste sätetega.

▼B

2. Komisjon koostab mestimise käsiraamatu, mis sisaldab eelkõige valitud liikmesriikide valitsuste pakutavate avaliku sektori eriteadmiste hüvitamiseks kinnitatud määrade ja hindade süsteemi, ning ajakohastab seda korrapäraselt.

▼M1

Artikkel 78

Rakenduspõhimõtted ühenduse programmides ja ametite töös osalemise korral

Ühenduse programmides ja ametite töös osalemise korral seisneb rakendamine abisaaja riigi rahalise toetuse selle osa programmi ja ameti eelarvesse maksmises, mida rahastatakse ühinemiseelse abi rahastamisvahendist. Detsentraliseeritud halduse korral teeb makse riiklik fond ja tsentraliseeritud halduse korral abisaajariikide ministeeriumid või muud asjaomased avalik-õiguslikud asutused. Viimasel juhul ei tee komisjon ühenduse toetuse eelmakseid.

▼B

2. jagu

Finantsjuhtimine

Artikkel 79

Maksed detsentraliseeritud halduse korral

1. 95 % ülemmäära saavutamise korral esitab siseriiklik eelarvevahendite käsutaja erandina artikli 40 lõikest 6 lõppmakse taotlemisel üksnes uue tõendatud kuluaruande ja teabe tagasimakstud summade kohta.

2. Põhimõtteliselt moodustavad eelmaksed 50 % ühenduse toetusest asjaomasele programmile. Neid võib maksta aastaste osamaksetena. Kui siseriiklik eelarvevahendite käsutaja tõendab, et vastav summa ei kata riigi tasandil sõlmitud lepingute ja toetuste eelmakseid, võib 50protsendilist piirmäära tõsta.

3. Eelmaksetena makstav summa saadakse igal aastal sõlmitavate lepingute hinnangulise summa ja eelnevate aastate jooksul võetud lepinguliste kohustuste tegeliku summa liitmise tulemusena. Eelmakseid tehakse üksnes pärast esimese pakkumiskutse või konkursikutse algatamist, välja arvatud ühenduse programmides ja ametite töös osalemise korral.

4. Maksed ühenduse programmides ja ametite töös osalemise eest võivad moodustada 100 % sellise osalemisega seotud ühenduse toetusest.

Artikkel 80

Dokumentide säilitamine

Erandina artiklist 48 säilitab tegevstruktuur kirjalikke dokumente kõigi käesoleva rahastamisvahendi alusel toimuvate hankemenetluste ning toetuste andmise ja lepingute sõlmimise menetluste kohta vähemalt seitsme aasta jooksul alates lepingu lõppmakse tegemisest.

Artikkel 81

Intresside kuuluvus

Erandina artiklist 36 deklareeritakse programmi ühendusepoolse rahastamise tulemusel kogunenud intressid komisjonile iga kord, kui komisjonile esitatakse maksetaotlus.

▼B

3. jagu

Hindamine ja järelevalve

▼M1

Artikkel 82

Hindamine

1. Üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamise rahastamisvahendi alusel rakendatavate programmide suhtes viiakse läbi eelhindamist ning vahe- ja/või järelhindamist kooskõlas artikliga 57.

2. Enne abisaajale riigile haldusvolituste andmist teostab komisjon kõik hindamised.

Pärast haldusvolituste andmist vastutab abisaaja riik vahehindamiste läbiviimise eest vastavalt vajadusele, ilma et see piiraks komisjoni õigust teostada kõiki erakorralisi hindamisi, mida ta vajalikuks peab.

Vastutus eel- ja järelhindamiste eest jääb komisjonile ka pärast seda, kui ta on andnud haldusvolitused üle abisaajale riigile, ilma et see piiraks abisaaja riigi õigust teostada kõiki selliseid hindamisi, mida ta vajalikuks peab.

3. Kooskõlas IPA määruse artikliga 22 saadetakse asjaomased hindamisaruanded arutamiseks ühinemiseelse abi komiteele.

▼B

Artikkel 83

Järelevalve

1. Detsentraliseeritud halduse korral moodustab ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklik koordinaator vastavalt artiklile 59 üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamise rahastamisvahendi valdkondliku komitee.

2. Üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamise rahastamisvahendi valdkondlik komitee tuleb abisaaja riigi või komisjoni algatusel kokku vähemalt kaks korda aastas. Komitee koostab oma töökorra kooskõlas komisjoni kehtestatud valdkondliku järelevalvekomitee volituste ning asjaomase abisaaja riigi institutsionaalse, õigusliku ja finantsraamistikuga. Ta võtab nimetatud töökorra vastu kokkuleppel ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riikliku koordinaatori, siseriikliku eelarvevahendite käsutaja ja IPA järelevalvekomiteega.

3. Üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamise rahastamisvahendi valdkondliku komitee eesistujaks on ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklik koordinaator. Komitee liikmeteks on siseriiklik eelarvevahendite käsutaja, programmi eelarvevahendite käsutajad ja vajadusel teised tegevstruktuuri esindajad, komisjoni esindajad ning vajadusel ka rahvusvaheliste finantsasutuste ja kodanikuühiskonna esindajad, kelle abisaaja riik on määranud kokkuleppel komisjoniga.

4. Vastavalt artikli 59 lõikele 2 veendub üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamise rahastamisvahendi valdkondlik komitee asjaomaste programmide ja tegevuse tõhususes ja kvaliteedis eelkõige järgmisel viisil:

a) vaatab läbi rakendusaruanded, milles kirjeldatakse üksikasjalikult programmide edenemise rahalist ja operatiivset külge;

b) vaatab läbi programmide eesmärkide saavutamise ja tulemused;

c) vaatab läbi riigihankeplaanid ja asjaomased hindamise soovitused;

d) arutab problemaatilisi küsimusi ja tegevust;

e) teeb vajadusel ettepanekuid parandusmeetmete kohta;

▼B

f) vaatab läbi pettuse- ja eeskirjade eiramise juhtumid ning esitab vahendite tagasinõudmiseks ja sarnaste juhtumite vältimiseks võetud meetmed;

g) vaatab läbi auditeerimisasutuse koostatud iga-aastase auditeerimise töökava ning teostatud auditite tulemused ja soovitused.

5. Üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamise rahastamisvahendi valdkondlik komitee teostab järelevalvet kõigi käesoleva rahastamisvahendi alusel rakendatavate käimasolevate programmide üle. Abisaaja riik teostab muu hulgas investeerimistegevuse, varade üleandmise või erastamise korral programmide järelevalvet kuni nende lõpetamiseni ning teavitab üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamise rahastamisvahendi valdkondlikku komiteed kõigist muudatustest kõnealuste programmide tulemustes, mis oluliselt mõjutavad nende mõju ja jätkusuutlikkust ning nendes osalemist.

6. Üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamise rahastamisvahendi valdkondlikku komiteed võivad abistada valdkondlikud järelevalve allkomiteed, mille abisaaja riik on moodustanud käesoleva rahastamisvahendi programmide ja tegevuse järelevalveks ning mis on rühmitatud järelevalve valdkondade kaupa. Allkomiteed annavad aru üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamise rahastamisvahendi valdkondlikule komiteele. Nad koostavad ja võtavad vastu oma töökorra kooskõlas komisjoni kehtestatud volitustega.

Artikkel 84

Valdkondlikud rakendamise aasta- ja lõpparuanded

1. Detsentraliseeritud halduse korral saadab tegevstruktuur iga aasta 30. juuniks komisjonile, ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklikule koordinaatorile ja siseriiklikule eelarvevahendite käsutajale valdkondliku aastaaruande.

2. Valdkondlik lõpparuanne esitatakse komisjonile, ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklikule koordinaatorile ja siseriiklikule eelarvevahendite käsutajale hiljemalt kuue kuu jooksul pärast programmi lõpetamist. Valdkondlik lõpparuanne koostatakse terve rakendamisperioodi kohta ja see hõlmab viimast valdkondlikku aastaaruannet.

3. Üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamise rahastamisvahendi valdkondlik komitee vaatab valdkondlikud aruanded enne nende komisjonile, ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklikule koordinaatorile ja siseriiklikule eelarvevahendite käsutajale saatmist läbi.

4. Valdkondlikud aruanded sisaldavad järgmist teavet:

a) kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed andmed programmi, prioriteetse suuna või tegevuse rakendamisel tehtud edusammude kohta võrreldes konkreetsete kontrollitavate eesmärkidega;

b) üksikasjalik teave programmi rahalise rakendamise kohta;

c) teave meetmete kohta, mille tegevstruktuur või üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamise rahastamisvahendi valdkondlik komitee on võtnud rakendamise kvaliteedi ja tõhususe tagamiseks, eelkõige:

   i) järelevalve- ja hindamismeetmed, sealhulgas andmete kogumise kord;

   ii) kokkuvõte kõikidest programmi rakendamisel tekkinud olulistest probleemidest ja nende lahendamiseks võetud meetmetest;

   iii) tehnilise abi kasutamine;

d) teave programmist teavitamiseks ja selle avalikustamiseks võetud meetmete kohta kooskõlas artikliga 62.

▼B

II JAOTIS

PIIRIÜLESE KOOSTÖÖ RAHASTAMISVAHEND

I PEATÜKK

Abi objekt ja abikõlblikkus

Artikkel 85

Piiriülese koostöö rahastamisvahendiga seotud täiendavad mõisted

Käesolevas jaotises kasutatakse lisaks artiklis 2 esitatud mõistetele mõistet „osalevad riigid”, mis tähistab liikmesriike ja/või abisaajaid riike, kes osalevad käesoleva rahastamisvahendi raames rakendatavas piiriüleses programmis.

Artikkel 86

Abi valdkonnad ja vormid

1. Piiriülese koostöö rahastamisvahendist antakse abi järgnevale:

a) piiriülene koostöö ühe või mitme liikmesriigi ja ühe või mitme abisaaja riigi vahel;

b) piiriülene koostöö kahe või enama abisaaja riigi vahel.

2. Lõikes 1 määratletud ühenduse abi on suunatud piiriülese koostöö tugevdamisele kohalike ja piirkondlike ühisalgatuste kaudu, mille puhul on ühendatud nii välisabi kui ka majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse eesmärgid. Eelkõige peab koostöö vastama ühele või mitmele järgmistest laiematest eesmärkidest:

a) säästva majandusliku ja sotsiaalse arengu soodustamine piirialadel;

b) koostöö ühiste probleemide lahendamise nimel sellistes valdkondades nagu keskkond, loodus- ja kultuuripärand, tervishoid ning organiseeritud kuritegevuse ennetamine ja selle vastu võitlemine;

c) piiride tõhususe ja turvalisuse tagamine;

d) piirialade kohaliku tasandi ettevõtjaid hõlmava väikese ulatusega ühise tegevuse soodustamine.

3. Lõikes 2 osutatud eesmärke võib saavutada eelkõige järgneva kaudu:

a) ettevõtluse ergutamine, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete, turismi, kultuuri ja piiriülese kaubanduse arendamine;

b) loodus- ja kultuurivarade ühise kaitse ja haldamise edendamine ja parandamine ning looduslike ja tehnoloogiliste riskide ennetamine;

c) linna- ja maapiirkondade vaheliste sidemete toetamine;

d) eraldatuse vähendamine transpordile, info- ja sidevõrkudele ja -teenustele ning piiriülestele vee-, jäätmekäitlus- ja energiasüsteemidele ning vahenditele juurdepääsu parandamise abil;

e) infrastruktuuride koostöö, suutlikkuse ja ühiskasutuse arendamine, eriti sellistes sektorites nagu tervishoid, kultuur, turism ja haridus;

f) õigus- ja halduskoostöö edendamine;

g) tõhusa piirihalduse tagamine, hõlbustades seaduslikku kaubandust ja piiriületust ning kaitstes samal ajal piire salakaubaveo, uimastiäri, organiseeritud kuritegevuse, nakkushaiguste ja ebaseadusliku rände, sealhulgas transiitrände eest;

▼B

h) piiriüleste kontaktide loomise soodustamine piirkondlikul ja kohalikul tasandil, kohalike kogukondade vahelise suhtluse suurendamine ning majandusliku, sotsiaalse, kultuurilise ja haridusalase koostöö süvendamine;

i) piiriüleste tööturgude integreerimise, kohalike tööhõivealaste algatuste, soolise võrdõiguslikkuse ning võrdsete võimaluste, koolituse ja sotsiaalse kaasatuse edendamine;

j) inimressursside ja teadusuuringute ning tehnoloogiaarenduse vahendite omavahel jagamise edendamine.

▼M1

4. Piiriülese koostöö rahastamisvahendi raames võib vastavalt vajadusele samuti toetada abisaajate riikide abikõlblike piirkondade osalemist struktuurifondide Euroopa territoriaalse koostöö eesmärki täitvates riikidevahelistes ja piirkondadevahelistes programmides ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1638/2006 ([1]) sätestatud mitmepoolsetes merepiirkondade programmides. Eeskirjad, mis reguleerivad abisaajate riikide osalemist eespool nimetatud programmides, sätestatakse vastavalt vajadusele asjaomastes programmdokumentides ja/või rahastamislepingutes.

▼B

Artikkel 87

Partnerlus

Artikli 86 lõikes 1 osutatud piiriülese koostöö kontekstis kohaldatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1083/2006 ([2]) artikli 11 lõikeid 1 ja 2 *mutatis mutandis* liikmesriikide ja abisaajate riikide suhtes.

Artikkel 88

Abikõlblikud piirkonnad

1. Artikli 86 lõike 1 punktis a osutatud piiriülese koostöö eesmärgil võib rahastada järgmisi piirkondi:

a) NUTS 3. tasandi piirkonnad või NUTS liigituse puudumisel samaväärsed piirkonnad, mis paiknevad ühenduse ja abisaajate riikide vaheliste maismaapiiride ääres;

b) NUTS 3. tasandi piirkonnad või NUTS liigituse puudumisel samaväärsed piirkonnad, mis paiknevad ühenduse ja abisaajate riikide vaheliste merepiiride ääres ning ei asu üldjuhul üksteisest rohkem kui 150 km kaugusel, võttes arvesse võimalikke kohandusi, mis on vajalikud koostöömeetmete ühtsuse ja järjepidevuse tagamiseks.

Komisjon võtab kohe pärast käesoleva määruse jõustumist vastu ühenduse ja abisaajate riikide abikõlblike piirkondade loetelu. Kõnealune loetelu kehtib alates 1. jaanuarist 2007 kuni 31. detsembrini 2013.

2. Artikli 86 lõike 1 punktis b osutatud piiriülese koostöö eesmärgil võib rahastada järgmisi piirkondi:

a) NUTS 3. tasandi piirkonnad või NUTS liigituse puudumisel samaväärsed piirkonnad, mis paiknevad abisaajate riikide vaheliste maismaapiiride ääres;

b) NUTS 3. tasandi piirkonnad või NUTS liigituse puudumisel samaväärsed piirkonnad, mis paiknevad abisaajate riikide vaheliste merepiiride ääres ning ei asu üldjuhul üksteisest rohkem kui 150 km kaugusel, võttes arvesse võimalikke kohandusi, mis on vajalikud koostöömeetmete ühtsuse ja järjepidevuse tagamiseks.

([1]) ELT L 310, 9.11.2006, lk 1.
([2]) ELT L 210, 31.7.2006, lk 25.

▼B

Abikõlblike piirkondade loetelu esitatakse artiklis 94 osutatud asjaomastes piiriülestes programmides.

3. Artikli 86 lõikes 4 osutatud programmides osalemise eesmärgil määratletakse abisaajate riikide abikõlblikud piirkonnad vajaduse korral asjaomases programmdokumendis.

Artikkel 89

Kulude abikõlblikkus

1. Käesoleva rahastamisvahendi alusel kantud kulud on abikõlblikud, kui nende eest on liikmesriikides rakendatava tegevuse või selle osa puhul tegelikult makstud ajavahemikus alates 1. jaanuarist 2007 kuni viimase eelarvelise kulukohustuse võtmisele järgneva kolmanda aasta 31. detsembrini ning kui need on kantud pärast abisaajates riikides rakendatavat tegevust või selle osa käsitleva rahastamislepingu allkirjastamist.

2. Lisaks artikli 34 lõikes 3 sätestatud eeskirjadele ei ole abikõlblikud järgmised kulud:

a) laenuintress;

▼M1

_____

▼B

3. Erandina artikli 34 lõikest 3 on abikõlblikud järgmised kulud:

a) käibemaks, kui on täidetud järgmised tingimused:

i) see ei ole ühelgi viisil tagastatav;

ii) on tõendatud, et selle tasus lõplik abisaaja, ja

iii) see on projektiettepanekus selgelt näidatud;

b) riikidevaheliste finantstehingute teenustasud;

c) panga teenustasud pangakontode avamise ja haldamise eest, kui tegevuse rakendamine eeldab eraldi pangakonto(de) avamist;

d) õigusnõustamise tasud, notaritasud, tehnilise ja finantsekspertiisi kulud ning raamatupidamis- või auditeerimiskulud, kui need on otseselt seotud kaasrahastatud tegevusega ja on vajalikud selle ettevalmistamiseks või rakendamiseks;

e) panga või muu finantsasutuse antavate tagatistega seotud kulud, kui kõnealused tagatised on nõutavad riigi või ühenduse õigusaktidega;

f) üldkulud, kui need põhinevad asjaomase tegevuse rakendamisega seotud tegelikel kuludel. Keskmistel kuludel põhinevad kindlasummalised maksed ei tohi ületada 25 % nendest tegevuse otsestest kuludest, mis võivad üldkulude taset mõjutada. Arvutused dokumenteeritakse nõuetekohaselt ja vaadatakse regulaarselt läbi;

▼M1

g) maa ostusumma, mis moodustab kuni 10 % asjaomase tegevuse abikõlblikest kuludest.

▼B

4. Lisaks artiklis 94 osutatud piiriülese programmiga seotud tehnilisele abile on abikõlblikud asjaomase tegevuse ettevalmistamise või rakendamise käigus kantud avalik-õiguslike asutuste järgmised kulud:

a) kulud, mis on kantud erialateenuste eest, mida mõni muu avalik-õiguslik asutus kui lõplik abisaaja osutab asjaomase tegevuse ettevalmistamise või rakendamise käigus;

b) kulud, mis on kantud tegevuse ettevalmistamise või rakendamisega seoses osutatud teenuste eest, mida osutab avalik-õiguslik asutus, kes on ise lõplik abisaaja ja kes rakendab tegevust iseseisvalt ilma

▼B

muude väliste teenusepakkujate abita, kui tegemist on lisakuludega, mis on seotud kaasrahastatava tegevuse rakendamiseks tegelikult ja otseselt tehtud maksetega.

Asjaomane avalik-õiguslik asutus esitab lõplikule abisaajale käesoleva lõike punktis a osutatud kulude eest arved või tõendab nimetatud kulude kandmist samaväärse tõendusjõuga dokumentide alusel, mis võimaldavad määrata kindlaks tegelikud kulud, mida kõnealune ametiasutus asjaomase tegevuse eest tegelikult kandis.

Käesoleva lõike punktis b osutatud kulud peavad olema tõendatud dokumentide alusel, mis võimaldavad määrata kindlaks tegelikud kulud, mida kõnealune avalik-õiguslik asutus asjaomase tegevuse eest tegelikult kandis.

5. Ilma et see piiraks lõigete 1–4 kohaldamist, võivad piiriüleses programmis osalevad riigid näha kulude abikõlblikkuse kohta ette täiendavaid eeskirju.

Artikkel 90

Abi osatähtsus ja ühenduse toetuse määr

1. Käesoleva rahastamisvahendi puhul põhinevad artikli 38 lõikes 1 osutatud abikõlblikud kulud kas avaliku sektori kulutustel või osalevate riikide kokkulepitud ja piiriüleses programmis ettenähtud kogukuludel.

2. Ühenduse toetus piiriülestele programmidele prioriteetsete suundade tasandil ei ületa 85 % abikõlblikest kuludest.

3. Ühenduse toetus igale prioriteetsele suunale ei ole väiksem kui 20 % abikõlblikest kuludest.

4. Ühegi tegevuse kaasrahastamise määr ei ole suurem asjaomase prioriteetse suuna puhul rakendatavast määrast.

5. Lisaks artikli 34 lõikes 4 sätestatule võib asjaomane tegevus artikli 89 lõikes 1 osutatud abikõlblikkuse perioodi jooksul:

a) saada ühenduse toetust samaaegselt vaid ühe piiriülese programmi raames;

b) saada toetust vaid summas, mis ei ole suurem kui asjaomased eraldatud avaliku sektori kogukulutused.

6. Riigiabi andmisel ettevõtetele asutamislepingu artikli 87 tähenduses tuleb järgida riigiabi ülemmäärasid.

II PEATÜKK

Programmide koostamine

1. jagu

Programmid

Artikkel 91

Piiriüleste programmide ettevalmistamine ja heakskiitmine

1. Artikli 86 lõikes 1 osutatud piiriüleseks koostööks antavat abi antakse põhimõtteliselt mitmeaastaste piiriülese koostöö programmide (edaspidi „piiriülesed programmid”) raames.

2. Piiriülesed programmid koostab iga piiri või piiride rühma puhul NUTS 3. tasandi piirkondade või NUTS liigituse puudumisel nendega samaväärsete piirkondade asjaomane rühm.

▼B

3. Iga piiriülese programmi koostavad selles osalevad riigid ühiselt koostöös määruse (EÜ) nr 1083/2006 artiklis 11 osutatud partneritega.

4. Osalevad riigid esitavad ühiselt komisjonile piiriülese programmi kohta ettepaneku, mis sisaldab kõiki artiklis 94 osutatud andmeid.

5. Komisjon hindab esitatud piiriülese programmi ettepanekut, et teha kindlaks, kas see sisaldab kõiki artiklis 94 osutatud andmeid ja kas see aitab kaasa artiklis 5 osutatud asjaomaste mitmeaastaste suunavate kavandamisdokumentide eesmärkidele ja prioriteetidele.

Kui komisjon leiab, et piiriülene programm ei sisalda kõiki artiklis 94 osutatud andmeid või ei ole asjaomaste mitmeaastaste suunavate kavandamisdokumentide eesmärkide ja prioriteetidega kooskõlas, võib komisjon nõuda osalevatelt riikidelt kogu vajaliku lisateabe esitamist ning vajaduse korral esitatud kava vastavat läbivaatamist.

6. Komisjon võtab piiriülese programmi vastu otsuse alusel.

Artikkel 92

Rahastamislepingud

1. Artikli 86 lõike 1 punktis a osutatud koostööd käsitlevate piiriüleste programmide puhul sõlmitakse artikli 91 lõikes 6 osutatud otsuse alusel komisjoni ja iga programmis osaleva abisaaja riigi vahel mitmeaastased rahastamislepingud.

▼M1

Kui piiriülese programmi rakendamine toimub artiklis 99 osutatud üleminekukorra alusel, sõlmitakse komisjoni ja iga programmis osaleva abisaaja riigi vahel ühe- või mitmeaastased rahastamislepingud. Iga selline rahastamisleping hõlmab asjaomas(t)el aasta(te)l abisaajale riigile antavat ühenduse toetust, mida on täpsustatud artikli 99 lõikes 2 osutatud rahastamiskavas.

2. Artikli 86 lõike 1 punktis b osutatud koostööd käsitlevate piiriüleste programmide puhul sõlmitakse artikli 91 lõikes 6 osutatud otsuse alusel komisjoni ja iga programmis osaleva abisaaja riigi vahel ühe- või mitmeaastased rahastamislepingud. Iga selline rahastamisleping hõlmab asjaomas(t)el aasta(te)l abisaajale riigile antavat ühenduse toetust, mida on täpsustatud artikli 94 lõike 2 teises lõigus osutatud rahastamiskavas.

▼B

Artikkel 93

Piiriüleste programmide läbivaatamine

1. Osalevate riikide või komisjoni algatusel võib kokkuleppel asjaomaste osalevate riikidega piiriülesed programmid uuesti läbi vaadata ning vajaduse korral võib ülejäänud programmi muuta järgmistel asjaoludel:

a) rahastamiskava ajakohastamise eesmärgil tulenevalt IPA määruse artiklis 5 osutatud mitmeaastase suunava finantsraamistiku läbivaatamisest;

b) pärast märkimisväärsete sotsiaalmajanduslike muutuste toimumist;

c) eesmärgiga võtta rohkem või muul viisil arvesse peamisi muutusi ühenduse, riiklikes või piirkondlikes prioriteetides;

d) artiklis 109 või artiklis 141 osutatud hindamist silmas pidades;

e) rakendamisel esinevate raskuste tagajärjel;

f) artiklis 100 osutatud üleminekukorra lõpetamise või rakendussätete mis tahes muu muutmise korral, sealhulgas abisaajate riikide tsentraliseeritud halduselt detsentraliseeritud haldusele ülemineku korral.

▼B

2. Komisjon võtab läbivaadatud piiriülese programmi vastu otsuse alusel ning sõlmib sellele vastava(d) uue(d) artiklis 92 osutatud rahastamislepingu(d). Vajadusel kohaldatakse IPA määruse artikli 9 lõikes 3 sätestatut.

Artikkel 94

Piiriüleste programmide sisu

1. Iga piiriülene programm peab sisaldama järgmist teavet:

a) nimekiri programmiga hõlmatud artiklile 88 vastavatest abikõlblikest piirkondadest, sealhulgas artiklis 97 osutatud paindlikest piirkondadest;

b) abikõlblike koostööpiirkondade olukorra tugevate ja nõrkade külgede analüüs ning kõnealusest analüüsist lähtuvad keskpika perioodi vajadused ja eesmärgid;

c) koostööstrateegia ning abi saamiseks valitud prioriteetide ja meetmete kirjeldus, võttes arvesse abisaaja riigi või abisaajate riikide asjaomaseid mitmeaastaseid suunavaid kavandamisdokumente ning muid asjaomaseid riiklikke ja piirkondlikke strateegilisi dokumente ning samuti artiklis 109 või artiklis 141 osutatud eelhindamise tulemusi;

d) teave prioriteetsete suundade, seotud meetmete ja nende konkreetsete eesmärkide kohta. Kõnealuseid eesmärke peab olema võimalik mõõta piiratud arvu tulemusi ja mõju iseloomustavate näitajate abil, võttes arvesse proportsionaalsuse põhimõtet. Näitajad peavad võimaldama mõõta edasiminekut võrreldes esialgse olukorraga ning prioriteetide rakendamiseks seatud eesmärkide tõhusust;

e) artiklis 89 osutatud kulude abikõlblikkuse eeskirjad;

f) tehnilise abi konkreetne prioriteetne suund, mis hõlmab programmi rakendamisega seotud ettevalmistus-, haldus-, järelevalve-, hindamis-, teavitus- ja kontrollitegevust ning programmi rakendamiseks vajaliku haldussuutlikkuse tugevdamise tegevust, mis võivad moodustada kuni 10 % programmile eraldatud ühenduse toetusest. Erandjuhtudel võib komisjoni ja osalevate riikide kokkuleppel eraldada kõnealusele prioriteetsele suunale summa, mis ületab 10 % programmile eraldatavast ühenduse toetusest;

g) vajadusel teave piiriülese programmi ning teistest ühinemiseelse abi rahastamisvahenditest või muudest ühenduse rahastamisvahenditest rahastatavate meetmete vastastikuse täiendavuse kohta;

h) piiriülese programmi rakendussätted, sealhulgas:

i) artiklis 102 ja vajadusel artiklis 139 sätestatud struktuuride ja ametiasutuste määramine osalevate riikide poolt;

ii) järelevalve- ja hindamissüsteemide kirjeldus;

▼M1

iii) vajadusel teave pädeva ametiasutuse kohta, kes võtab vastu komisjonilt laekuvaid makseid, ning organi või organite kohta, kes vastutavad maksete tegemise eest lõplikele abisaajatele;

▼B

iv) vajadusel finantsvoogude kasutuselevõtu- ja kasutamismenetluse määratlus, et tagada nende läbipaistvus;

v) tegevus, mille eesmärk on tagada piiriülese programmi avalikustamine ja sellest teavitamine vastavalt artiklile 62;

vi) vajadusel komisjoni ja osalevate riikide vahel kokku lepitud elektroonilise andmevahetuse korra kirjeldus.

2. Lisaks sellele peavad artikli 86 lõike 1 punktis a osutatud koostööd käsitlevad piiriülesed programmid sisaldama mitmeaastasel

▼B

suunaval finantsraamistikul põhinevat ühtset rahastamiskava ilma jaotuseta osalevate riikide kaupa, koos tabeliga, milles on mitmeaastase suunava finantsraamistikuga hõlmatud perioodi iga aasta ja prioriteetse suuna kohta esitatud ühenduse toetuse suurus ja määr ning riigi osapoolte rahastatav summa.

Artikli 86 lõike 1 punktis b osutatud koostööd käsitlevad piiriülesed programmid peavad sisaldama mitmeaastasel suunaval finantsraamistikul põhinevat rahastamiskava koos iga osaleva riigi kohta koostatud tabeliga, milles on mitmeaastase suunava finantsraamistikuga hõlmatud perioodi iga aasta ja prioriteetse suuna kohta esitatud ühenduse toetuse suurus ja määr ning vajadusel riigi osapoolte rahastatav summa.

2. jagu

Tegevus

Artikkel 95

Tegevuse valik

1. Piiriüleste programmide raames rahastatakse ühist tegevust, mille osalevad riigid on kogu abikõlblikku piirkonda hõlmava ühtse konkursikutse alusel ühiselt välja valinud.

▼M1

Osalevad riigid võivad ühise tegevuse välja valida ka väljaspool konkursikutseid. Sel juhul tuleb ühine tegevus kas eraldi ära märkida piiriüleses programmis või kui ühine tegevus on piiriülese programmi prioriteetide või meetmetega sidus, siis määratleda see mis tahes ajal pärast programmi vastuvõtmist artiklis 110 või artiklis 142 osutatud ühise järelevalvekomitee otsuses.

▼B

2. Piiriüleste programmide jaoks valitud tegevuses osalevad lõplikud abisaajad vähemalt kahest osalevast riigist ning nad peavad iga tegevuse puhul koostööd tegema vähemalt ühel järgmisel viisil: ühine arendustegevus, ühine rakendustegevus, ühine personalitöö ja ühine rahastamine.

▼M1

3. Artikli 86 lõike 1 punktis a osutatud koostööd käsitlevate piiriüleste programmide jaoks valitud tegevuses osalevad vähemalt ühe osaleva liikmesriigi ja ühe osaleva abisaaja riigi lõplikud abisaajad.

▼B

4. Valitud tegevust, mis vastab eespool nimetatud tingimustele, võib ellu viia ühesainsas riigis, tingimusel et see toob selget piiriülest kasu.

5. Iga programmi puhul kehtestatakse tegevuse valiku jaoks abikõlblikkuse eeskirjad, et vältida topelttööd erinevates piiriülestes programmides, mida rahastatakse ühinemiseelse abi rahastamisvahendist või muudest ühenduse rahastamisvahenditest.

▼M1

Artikkel 96

Peamise abisaaja ja teiste lõplike abisaajate kohustused

1. Artikli 86 lõike 1 punktis a osutatud koostööd käsitlevate piiriüleste programmide puhul määravad asjaomases tegevuses osalevad lõplikud abisaajad enne tegevust käsitleva ettepaneku esitamist endi hulgast peamise abisaaja. Peamine abisaaja, kelleks määratakse ühe osaleva riigi abisaaja, täidab järgmisi ülesandeid:

a) kehtestab tegevuses osalevate lõplike abisaajatega suhtlemise korra lepingus, mis sisaldab muu hulgas sätteid, mis tagavad tegevuse jaoks eraldatud vahendite usaldusväärse finantsjuhtimise, sealhulgas põhjendamatult makstud summade tagasinõudmise korra;

▼M1

b) tagab kogu tegevuse rakendamise;

c) vastutab ühenduse toetuse ülekandmise eest tegevuses osalevatele lõplikele abisaajatele;

d) tagab, et tegevuses osalevate lõplike abisaajate kulud on kantud vastavalt tegevuse rakendamise eesmärkidele ja vastavad nende abisaajate poolt kokku lepitud tegevusele;

e) kontrollib, kas tegevuses osalevate lõplike abisaajate kulud on artiklis 108 osutatud revidentide poolt kinnitatud.

2. Artikli 86 lõike 1 punktis a osutatud koostööd käsitlevate piiriüleste programmide puhul, mida rakendatakse artiklis 99 sätestatud üleminekukorra alusel:

a) määravad asjaomases tegevuses osalevate liikmesriikide lõplikud abisaajad enne tegevust käsitleva ettepaneku esitamist endi hulgast peamise abisaaja. Peamine abisaaja, kelleks määratakse ühe osaleva riigi abisaaja, täidab lõike 1 punktides a–e sätestatud ülesandeid tegevuse selle osa suhtes, mis toimub liikmesriikides;

b) määravad iga asjaomases tegevuses osaleva abisaaja riigi lõplikud abisaajad enne tegevust käsitleva ettepaneku esitamist endi hulgast peamise abisaaja. Peamised abisaajad, kes määratakse asjaomastes osalevates abisaajates riikides, täidavad lõike 1 punktides a–d loetletud ülesandeid tegevuse selle osa suhtes, mis toimub asjaomastes riikides.

Osalevate liikmesriikide ja abisaajate riikide peamised abisaajad tagavad asjaomase tegevuse täpse koordineerimise.

3. Artikli 86 lõike 1 punktis b osutatud koostööd käsitlevate piiriüleste programmide puhul määravad iga asjaomases tegevuses osaleva abisaaja riigi lõplikud abisaajad enne tegevust käsitleva ettepaneku esitamist endi hulgast peamise abisaaja. Peamised abisaajad, kes määratakse asjaomastes osalevates abisaajates riikides, täidavad lõike 1 punktides a–d loetletud ülesandeid tegevuse selle osa suhtes, mis toimub asjaomastes riikides.

Osalevate abisaajate riikide peamised abisaajad tagavad asjaomase tegevuse täpse koordineerimise.

4. Iga asjaomases tegevuses osalev lõplik abisaaja kannab vastutust deklareeritud kuludega seotud eeskirjade eiramise korral.

▼B

Artikkel 97

Tegevuse asukohta reguleerivad eritingimused

1. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib kuni 20 % piiriülesele programmile antavast ühenduse toetusest kasutada tegevuse või tegevuse osade rakendamiseks NUTS 3. tasandi piirkondades või NUTS liigituse puudumisel samaväärsetes piirkondades, mis külgnevad kõnealuse programmi kohaselt abikõlblike piirkondadega. Komisjoni ja osalevate riikide kokku lepitud erandjuhtudel laiendatakse seda paindlikku võimalust NUTS 2. tasandi piirkondadele või NUTS liigituse puudumisel samaväärsetele piirkondadele, kus paiknevad abikõlblikud piirkonnad.

▼M1

Projekti tasandil võivad väljaspool esimeses lõigus määratletud programmipiirkonda kantud kulud olla erandjuhtudel abikõlblikud, kui asjaomase projekti eesmärke on võimalik saavutada üksnes nimetatud kulusid kandes.

▼B

2. Igas programmis osalevad riigid tagavad kõnealuste kulude seaduslikkuse ja korrapärasuse.

▼B

Väljaspool lõikes 1 osutatud abikõlblikke piirkondi rakendatava tegevuse valiku kinnitab:

a) programmide või nende osade puhul, mille rakendamist hallatakse koostöös liikmesriikidega, artiklis 102 osutatud korraldusasutus;

b) programmide või nende osade puhul, mille rakendamist hallatakse abisaajates riikides detsentraliseeritult, artiklis 28 osutatud tegevstruktuurid;

c) programmide või nende osade puhul, mille rakendamist hallatakse abisaajates riikides tsentraliseeritult, Euroopa Komisjon.

III PEATÜKK

Rakendamine

1. jagu

Üldsätted

Artikkel 98

Rakendamisviisid

1. Artikli 86 lõike 1 punktis a osutatud piiriülese koostöö programme rakendatakse põhimõtteliselt koostöös liikmesriikidega toimuva halduse korras artiklis 102 osutatud ametiasutuste poolt, kes vastutavad asjaomase piiriülese programmi rakendamise eest programmis osalevates liikmesriikides ja abisaajates riikides.

Sellest tulenevalt peavad piiriüleses programmis osalevad liikmesriigid ja abisaajad riigid olema võimelised rakendama programmi täielikult kogu abikõlbliku piirkonna ulatuses vastavalt käesoleva peatüki 2. jaos osutatule.

Enne piiriülese programmi vastuvõtmist vastavalt artikli 91 lõikele 6 võib komisjon nõuda osalevatelt riikidelt mis tahes teabe esitamist, mida ta peab vajalikuks, et veenduda artiklis 102 osutatud ametiasutuste pädevuse vastavuses käesoleva peatüki 2. jaos sätestatud kohustustele.

Kui piiriüleses programmis osalevad liikmesriigid ja abisaajad riigid ei ole veel valmis kogu programmi sel viisil rakendama, kohaldatakse artiklis 99 sätestatud üleminekukorda.

2. Artikli 86 lõike 1 punktis b osutatud piiriülese koostöö programme rakendatakse tsentraliseeritud või detsentraliseeritud halduse korras vastavalt määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artiklile 53, kusjuures igas asjaomases riigis vastutab programmi rakendamise eest tsentraliseeritud halduse korral komisjon ja detsentraliseeritud halduse korral siseriiklik eelarvevahendite käsutaja ja asjaomase riigi asjaomased tegevstruktuurid.

Selles kontekstis toimub piiriüleste programmide rakendamine vastavalt käesoleva peatüki 3. jaos osutatule.

Artikli 86 lõike 1 punktis b osutatud piiriülese koostöö puhul on kõigi abisaajate riikide puhul eesmärgiks detsentraliseeritud haldamine.

Artikkel 99

Üleminekukord

1. Kui osalevad riigid ei ole artikli 86 lõike 1 punktis a osutatud piiriülese koostöö puhul veel valmis rakendama kogu piiriülest programmi vastavalt käesoleva peatüki II jao sätetele koostöös liikmesriikidega toimuva halduse korras, toimub programmi rakendamine vastavalt käesolevas artiklis sätestatud üleminekukorrale.

▼B

2. Artikli 94 lõike 2 esimeses lõigus osutatud piiriüleses programmis sisalduvas rahastamiskavas peab olema esitatud järgnev:

a) tabel kõigi osalevate liikmesriikide kohta ja

b) tabel iga osaleva abisaaja riigi kohta.

3. Osalevaid liikmesriike käsitlevat piiriülese programmi osa rakendatakse vastavalt käesoleva peatüki 2. jaos sätestatule.

Osalevaid abisaajaid riike käsitlevat piiriülese programmi osa rakendatakse vastavalt käesoleva peatüki 3. jaos, välja arvatud artiklis 142 sätestatule. Samuti kohaldatakse artiklis 110 sätestatud ühist järelevalvekomiteed käsitlevaid sätteid.

4. Artikli 94 lõike 1 punktis h osutatud piiriülese programmi rakendussätete puhul tuleb eristada osalevate liikmesriikide puhul kohaldatavaid ja osalevate abisaajate riikide puhul kohaldatavaid rakendamisviise.

5. Pärast artikli 95 kohast ühise tegevuse valikut annab korraldusasutus osalevate liikmesriikide peamisele abisaajale välja toetuse.

Detsentraliseeritud halduse korral annavad iga osaleva abisaaja riigi tegevstruktuurid välja toetused oma riigi peamisele abisaajale.

Tsentraliseeritud halduse korral annab komisjon toetuse välja iga osaleva abisaaja riigi peamisele abisaajale.

Artikkel 100

Üleminekukorra lõpetamine

1. Kui osalevad riigid on valmis üle minema koostöös liikmesriikidega toimuva halduse korras rakendamisele vastavalt artikli 98 lõikele 1, esitavad nad komisjonile läbivaadatud piiriülese programmi, mis sisaldab mitmeaastasel suunaval finantsraamistikul põhinevat ning järgnevat kolme aastat hõlmavat ühtset rahastamiskava, koos artiklile 117 vastava haldus- ja kontrollisüsteemide läbivaadatud kirjelduse ning seda täiendava läbivaadatud aruande ja järeldusotsusega.

Komisjon vaatab piiriülese programmi uuesti läbi ja hindab vastavalt artiklile 117 esitatud dokumente. Komisjon otsustab, kas võtta vastu uus otsus, millega muudetakse programmi selliselt, et seda saab rakendada vastavalt artikli 98 lõikes 1 osutatud korrale.

2. Eelarvelisi kulukohustusi, mis võeti seoses programmi selle osaga, mis käsitleb osalevaid abisaajaid riike, täidetakse jätkuvalt vastavalt artiklis 99 sätestatule.

2. jagu

Abisaajate riikide ja liikmesriikide vahelised piiriülesed programmid

1. alajagu

Haldus- ja kontrollisüsteemid

Artikkel 101

Üldpõhimõtted

Osalevate riikide kehtestatud piiriüleste programmide haldus- ja kontrollisüsteemide abil nähakse ette järgmine:

a) juhtimis- ja kontrolliorganite ülesannete määratlus ja nende ülesannete organisisene jaotus;

b) vastavus selliste organite omavaheliste ja organisiseste ülesannete lahususe põhimõttele;

▼B

c) piiriülese programmi kohaselt deklareeritud kulude õigsuse ja korrapärasuse tagamise kord;

d) usaldusväärsed raamatupidamis-, järelevalve- ja finantsaruandlussüsteemid elektroonilisel kujul;

e) aruandlus- ja järelevalvesüsteem juhul, kui vastutav organ usaldab ülesannete täitmise mõnele teisele organile;

f) süsteemide toimimise auditeerimise kord;

g) piisava kontrolljälje tagamise süsteemid ja menetlused;

h) eeskirjade eiramise ja põhjendamatult makstud summade tagasinõudmise aruandlus- ja järelevalvemenetlus.

Artikkel 102

Ametiasutuste määramine

1. Piiriüleses programmis osalevad riigid määravad ühe korraldusasutuse, ühe sertifitseerimisasutuse ja ühe auditeerimisasutuse, mis asuvad kõik ühe piiriüleses programmis osaleva liikmesriigi territooriumil. Sertifitseerimisasutus võtab vastu komisjoni tehtud makseid ja üldjuhul teeb makseid peamisele abisaajale vastavalt artiklis 104 sätestatule.

Korraldusasutus loob pärast programmis osalevate riikidega konsulteerimist ühise tehnilise sekretariaadi. Ühine tehniline sekretariaat abistab korraldusasutust ja artiklis 110 osutatud ühist järelevalvekomiteed ning vajaduse korral ka auditeerimisasutust ja sertifitseerimisasutust nende ülesannete täitmisel.

Ühisel tehnilisel sekretariaadil võivad olla teistes osalevates riikides harukontorid.

2. Piiriülese programmi auditeerimisasutust abistab artiklis 105 sätestatud ülesannete täitmisel audiitorgrupp, kuhu kuulub esindaja igast piiriüleses programmis osalevast riigist. Audiitorgrupp luuakse hiljemalt kolme kuu jooksul alates piiriülest programmi heaks kiitva otsuse tegemisest. Audiitorgrupp koostab oma töökorra. Audiitorgruppi juhib piiriülese programmi auditeerimisasutus.

Osalevad riigid võivad ühehäälselt otsustada, et auditeerimisasutusel on lubatud artiklis 105 sätestatud ülesandeid täita otseselt kogu programmiga hõlmatud territooriumil, ilma et oleks vaja moodustada esimeses lõigus määratletud audiitorgruppi.

Audiitorid on oma tegevuses artiklis 108 osutatud kontrollisüsteemist sõltumatud.

3. Iga piiriüleses programmis osalev riik määrab oma esindajad artiklis 110 osutatud ühisesse järelevalvekomiteesse.

4. Kui korraldusasutuse või sertifitseerimisasutuse ühte või mitut ülesannet täidab vahendusasutus, sõlmitakse vastavasisuline ametlik kirjalik kokkulepe.

Kõnealuse vahendusasutuse suhtes kohaldatakse korraldusasutust, auditeerimisasutust ja sertifitseerimisasutust käsitlevaid käesoleva määruse sätteid.

Artikkel 103

Korraldusasutuse ülesanded

1. Korraldusasutuse ülesanne on hallata ja rakendada piiriülest programmi vastavalt usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttele, eelkõige selleks et:

a) tagada rahastamiseks valitud tegevuse vastavus piiriülese programmi suhtes kohaldatavatele nõuetele ning kohaldatavate ühenduse ja riiklike eeskirjade järgimine kogu rakendamisperioodi jooksul;

▼B

b) tagada raamatupidamisdokumentatsiooni registreerimis- ja säilitamissüsteemi olemasolu elektroonilisel kujul asjaomase piiriülese programmi iga tegevuse jaoks ning finantsjuhtimiseks, järelevalveks, kontrollimiseks, auditeerimiseks ja hindamiseks vajalike rakendamist käsitlevate andmete kogumine;

▼M1

c) kontrollida kulude korrapärasust. Selleks kohaldatakse *mutatis mutandis* komisjoni määruse (EÜ) nr 1828/2006 artikli 13 asjakohaseid sätteid. Korraldusasutus veendub, et iga tegevuses osaleva lõpliku abisaaja kulud oleksid artiklis 108 osutatud revidendi poolt kinnitatud;

▼B

d) tagada, et tegevust rakendatakse kooskõlas artiklis 121 osutatud riigihangete suhtes kohaldatavate sätetega;

e) tagada, et tegevuse rakendamisega seotud lõplikel abisaajatel ja muudel organitel oleks kas eraldi raamatupidamissüsteem või asjakohased raamatupidamiskoodid kõigi tegevusega seotud tehingute jaoks, ilma et see piiraks riigi raamatupidamiseeskirjade kohaldamist;

f) tagada, et piiriüleste programmide hindamised viiakse läbi vastavalt artiklile 109;

g) kehtestada menetlused, mis tagavad kõigi piisava kontrolljälje tagamiseks nõutavate kulusid ja auditeid käsitlevate dokumentide säilitamise kooskõlas artiklis 134 sätestatud nõuetega;

h) tagada, et sertifitseerimisasutus saab kogu sertifitseerimiseks vajaliku teabe kuludega seotud menetluste ja kontrollide kohta;

i) juhendada ühise järelevalvekomitee tööd ja esitada talle dokumendid, mida nõutakse piiriülese programmi rakendamise kvaliteedi järelevalveks asjaomase programmi konkreetseid eesmärke silmas pidades;

j) koostada ja esitada komisjonile artiklis 112 osutatud rakendamise aasta- ja lõpparuanded pärast ühise järelevalvekomitee heakskiidu saamist;

k) tagada artiklis 62 sätestatud teavitamis- ja avalikustamisnõuete täitmine.

2. Korraldusasutus kehtestab iga tegevuse jaoks rakenduskorra, tehes seda vajadusel kokkuleppel peamise abisaajaga.

Artikkel 104

Sertifitseerimisasutuse ülesanded

Piiriülese programmi sertifitseerimisasutuse ülesanded on eelkõige järgmised:

a) koostada ja esitada komisjonile tõendatud kuluaruanded ja maksetaotlused;

b) tõendada, et:

i) kuluaruanne on õige ning koostatud kontrollitavatest tõendavatest dokumentidest ja usaldusväärsetest raamatupidamissüsteemidest lähtudes;

ii) deklareeritud kulud vastavad kohaldatavatele ühenduse ja riiklikele eeskirjadele ning on kantud seoses rahastamiseks valitud tegevusega kooskõlas asjaomase programmi suhtes kohaldatavate nõuete ning ühenduse ja riiklike eeskirjadega;

▼B

c) tagada sertifitseerimise eesmärgil piisava teabe saamine korraldusasutuselt kuluaruandes märgitud kuludega seotud menetluste ja kontrollide kohta;

d) võtta sertifitseerimise eesmärgil arvesse kõigi auditeerimisasutuse poolt või vastutusel läbi viidud auditite tulemusi;

e) säilitada komisjonile deklareeritud kulude raamatupidamisdokumendid elektroonilisel kujul. Korraldusasutused ja auditeerimisasutused omavad sellele teabele juurdepääsu. Komisjoni kirjalikul taotlusel esitab sertifitseerimisasutus kõnealuse teabe komisjonile kümne tööpäeva jooksul pärast taotluse saamist või mis tahes muu kokkulepitud perioodi jooksul, et võimaldada dokumentide kontrolli ja kohapealseid kontrolle;

f) pidada arvestust tagasinõudmisele kuuluvate summade ja pärast tegevusele antud toetuse täielikku või osalist tühistamist tagasi võetud summade kohta. Tagasinõutud summad makstakse Euroopa Liidu üldeelarvesse tagasi enne piiriülese programmi lõpetamist, arvates need järgmisest kuluaruandest maha;

▼M1

g) saata komisjonile iga aasta 31. märtsiks aruanne, milles märgitakse piiriülese programmi iga prioriteetse suuna kohta:

i) eelneva aasta jooksul esitatud kuluaruandest pärast tegevusele antava avaliku sektori toetuse osalist või täielikku tühistamist tagasivõetud summad;

ii) tagasimakstud summad, mis on eelmisel aastal esitatud kuluaruannetest maha arvatud;

iii) aruanne eelneva aasta 31. detsembri seisuga tagasinõudmisele kuuluvate summade kohta, liigitatuna sissenõudekorralduse väljastamise aasta järgi;

iv) selliste summade loetelu, mille kohta on eelmise aasta jooksul kindlaks tehtud, et neid ei ole võimalik tagasi saada või mille puhul eeldatakse, et neid tagasi ei saa, liigitatuna tagasinõudekorralduse väljastamise aasta järgi.

Punktide i–iii kohaldamiseks esitatakse kooskõlas käesoleva määruse artikli 138 lõikega 2 iga prioriteetse suuna kohta kogusummad, mis on seotud komisjonile määruse (EÜ) nr 1828/2006 artikli 28 kohaselt teatatud eeskirjade eiramisega.

Punkti iv kohaldamiseks tähistatakse kooskõlas käesoleva määruse artikli 138 lõikega 2 iga summa, mis on seotud komisjonile määruse (EÜ) nr 1828/2006 artikli 28 kohaselt teatatud eeskirjade eiramisega, sellele eeskirjade eiramisele määratud viitenumbriga või muul asjakohasel viisil.

Sertifitseerimisasutus märgib iga punktis iv osutatud summa puhul, kas ta taotleb ühenduse osa katmist Euroopa Liidu üldeelarvest.

Kui komisjoni ei ole ühe aasta jooksul alates aruande esitamise kuupäevast nõudnud käesoleva määruse artikli 114 lõikes 2 osutatud teavet, ei ole osalevatele riikidele kirjalikult teatanud oma kavatsusest algatada asjaomase summa kohta uurimine ega ole osalevatelt riikidelt nõudnud tagasinõudmismenetluse jätkamist, kaetakse ühenduse osa Euroopa Liidu üldeelarvest.

Aastane tähtaeg ei kehti pettusekahtluse või kindlakstehtud pettuse korral.

▼B

Artikkel 105

Auditeerimisasutuse ülesanded

1. Piiriülese programmi auditeerimisasutus on oma tegevuses korraldusasutusest ja sertifitseerimisasutusest sõltumatu ning tema ülesanded on eelkõige järgmised:

a) tagada auditite läbiviimine, et kontrollida piiriülese programmi haldus- ja kontrollisüsteemide toimimise tõhusust;

b) tagada, et deklareeritud kulude tõendamiseks viiakse tegevuse asjakohase valimi alusel läbi auditid;

c) iga aasta 31. detsembriks alates piiriülese programmi vastuvõtmisele järgnevast aastast kuni viimasele eelarvelisele kulukohustusele järgneva neljanda aastani:

i) esitada komisjonile iga-aastane kontrolliaruanne, milles esitatakse asjaomase aasta 30. juunil lõppeva 12kuulise perioodi jooksul läbi viidud auditite tulemused, ning anda aru haldus- ja kontrollisüsteemides avastatud puudustest. Esimene aruanne, mis esitatakse programmi vastuvõtmisele järgneva aasta 31. detsembriks, käsitleb ajavahemikku programmi vastuvõtmise aasta 1. jaanuarist kuni programmi vastuvõtmisele järgneva aasta 30. juunini. Teave pärast viimasele eelarvelisele kulukohustusele järgneva neljanda aasta 1. juulit läbiviidud auditite kohta lisatakse lõplikusse kontrolliaruandesse lisaks käesoleva lõike punktis d osutatud lõpetamise deklaratsioonile. Kõnealune aruanne põhineb käesoleva lõike punktide a ja b alusel läbiviidud süsteemide ja tegevuse audititel;

ii) esitada tema vastutusel tehtud kontrollide ja auditite alusel järeldusotsus selle kohta, kas haldus- ja kontrollisüsteem toimib tõhusalt, et anda piisav kinnitus selle kohta, et komisjonile esitatud kuluaruanded on õiged ja et nende aluseks olnud tehingud on seaduslikud ja korrapärased.

Kui ühinemiseelse abi rahastamisvahendi raames rakendatava mitme piiriülese programmi puhul kohaldatakse ühtset süsteemi, võib punktis i osutatud teabe esitada ühises aruandes ning punkti ii kohaselt esitatav järeldusotsus ja deklaratsioon võivad hõlmata kõiki asjaomaseid piiriüleseid programme;

d) esitada komisjonile hiljemalt viimasele eelarvelisele kulukohustusele järgneva viienda aasta ►M1 31. märts ◄ lõpetamise deklaratsioon, milles antakse hinnang lõppmakse taotluse õigsusele ja lõplikus kuluaruandes käsitletud tehingute seaduslikkusele ja korrapärasusele ning millele on lisatud lõplik kontrolliaruanne. Kõnealune lõpetamise deklaratsioon põhineb kogu auditeerimistegevusel, mis on läbi viidud auditeerimisasutuse poolt või selle vastutusel.

2. Auditeerimisasutus tagab, et auditeerimistegevuses lähtutakse rahvusvaheliselt tunnustatud auditistandarditest.

3. Kui lõike 1 punktides a ja b osutatud auditeid ja kontrolle viib läbi mõni muu organ kui auditeerimisasutus, peab auditeerimisasutus tagama, et need organid oleksid oma tegevuses piisavalt sõltumatud.

4. Kui haldus- või kontrollisüsteemide puudused või avastatud eeskirju eiravate kulude tase ei võimalda esitada lõike 1 punktis c osutatud iga-aastases järeldusotsuses või lõike 1 punktis d osutatud lõpetamise deklaratsioonis kitsendusteta järeldusotsust, esitab auditeerimisasutus asjaomase põhjenduse ning hindab probleemi ulatust ja finantsmõju.

▼B

Artikkel 106

Kontrolljälg

Artikli 105 lõike 1 punktis b osutatud auditite puhul loetakse kontrolljälge piisavaks, kui see vastab asjaomase piiriülese programmi puhul järgmistele kriteeriumidele:

a) võimaldab kontrollida komisjonile esitatud tõendatud kogusummade vastavust üksikasjalikele raamatupidamisdokumentidele ja tõendavatele dokumentidele, mida sertifitseerimisasutus, korraldusasutus, vahendusasutused ja peamised abisaajad säilitavad seoses piiriülese programmi raames kaasrahastatava tegevusega;

b) võimaldab kontrollida avaliku sektori toetuse maksmist peamisele abisaajale ja igale lõplikule abisaajale;

c) võimaldab kontrollida ühise järelevalvekomitee poolt piiriülese programmi jaoks kehtestatud valikukriteeriumide kohaldamist;

d) sisaldab iga tegevuse kohta tehnilist kirjeldust ja rahastamiskava, toetuse heakskiitmist käsitlevaid dokumente, riigihankemenetlustega seotud dokumente, eduaruandeid ning tehtud kontrollide ja auditite aruandeid.

Artikkel 107

Tegevuse auditeerimine

1. Artikli 105 lõike 1 punktis b osutatud auditid viiakse läbi iga 12kuulise perioodi jooksul alates piiriülese programmi vastuvõtmisele järgneva aasta 1. juulist tegevuse valimi alusel, mis on valitud auditeerimisasutuse komisjoniga kokkuleppel kehtestatud võiheakskiidetud meetodil.

Auditid viiakse läbi kohapeal lõpliku abisaaja hoitava dokumentatsiooni ja andmete põhjal.

Osalevad riigid tagavad, et kõnealused auditid on rakendusperioodi peale asjakohaselt ära jaotatud.

2. Kõnealuste audititega kontrollitakse, kas järgmised tingimused on täidetud:

a) tegevus vastab piiriülese programmi valikukriteeriumidele, seda on rakendatud heakskiitva otsuse kohaselt ning see vastab oma toimimise ja kasutuse või saavutatavate eesmärkide osas kõikidele kohaldatavatele tingimustele;

b) deklareeritud kulud vastavad lõpliku abisaaja valduses olevatele raamatupidamisdokumentidele ja tõendavatele dokumentidele;

c) lõpliku abisaaja deklareeritud kulud on kooskõlas riiklike ja ühenduse eeskirjadega;

d) avaliku sektori toetus on lõplikule abisaajale makstud vastavalt artikli 40 lõikele 9.

3. Kui tuvastatud probleemid näivad olevat süstemaatilised ja ohustavad seega muud piiriülese programmi raames rakendatavat tegevust, tagab auditeerimisasutus lisakontrolli, sealhulgas vajadusel lisaauditeerimise, et selgitada välja kõnealuste probleemide ulatus. Asjaomased ametiasutused võtavad vajalikud ennetus- ja parandusmeetmed.

4. Enne piiriülese programmi lõpetamist auditeeritakse vastavalt lõikele 2 vähemalt 5 % peamiste abisaajate poolt lõplikus kuluaruandes deklareeritud ja komisjonile esitatud tõendatud kogukuludest.

▼B

Artikkel 108

Kontrollisüsteem

1. Kulude kinnitamiseks loob iga osalev riik kontrollisüsteemi, mis võimaldab kontrollida kaasrahastatavate toodete tarnimist ja teenuste osutamist, asjaomase riigi territooriumil läbiviidud tegevuse või selle osa puhul deklareeritud kulude põhjendatust ning selliste kulude ja nendega seotud tegevuse või selle osa vastavust riiklikele ja vajadusel ühenduse eeskirjadele.

Selleks määrab iga osalev riik revidendid, kelle ülesandeks on kontrollida iga asjaomases tegevuses osaleva lõpliku abisaaja deklareeritud kulude seaduslikkust ja korrapärasust. Osalevad riigid võivad määrata ühe revidendi kogu programmiga hõlmatud piirkonna kohta.

Kui kaasrahastatavate toodete tarnimist ja teenuste osutamist saab kontrollida ainult seoses kogu tegevusega, viib sellise kontrolli läbi peamise abisaaja asukohariigi revident või korraldusasutus.

▼M1

2. Iga osalev riik tagab, et revidendid saavad kulud kinnitada kolme kuu jooksul alates kuupäevast, mil lõplik abisaaja need revidentidele esitas.

▼B

2. alajagu

Hindamine ja järelevalve

Artikkel 109

Hindamine

1. Hindamise eesmärk on parandada ühenduse vahenditest antava abi kvaliteeti, tõhusust ja kooskõla ning piiriüleste programmide strateegiat ja rakendamist, võttes samal ajal arvesse säästva arengu eesmärki ning keskkonnamõju ja strateegilist keskkonna hindamist käsitlevaid ühenduse asjaomaseid õigusakte.

2. Osalevad riigid viivad ühiselt läbi iga piiriülest programmi hõlmava eelhindamise.

Eelhindamiste eesmärk on optimeerida piiriüleste programmidega seotud eelarvevahendite eraldamist ja parandada programmide koostamise kvaliteeti. Eelhindamistes peab kindlaks määrama arenguerinevused, -mahajäämused ja -potentsiaali, seatud eesmärgid, oodatavad tulemused, mõõdetavad eesmärgid, ühtsuse asjaomaste mitmeaastaste suunavate kavandamisdokumentidega, ühenduse lisandväärtuse, varasema programmide koostamise käigus saadud kogemused ning rakendamise, järelevalve, hindamis- ja finantsjuhtimise menetluste kvaliteedi ning kõike eelnimetatut hindama.

Eelhindamise tulemused lisatakse piiriülese programmi juurde.

3. Programmide koostamise perioodil viivad osalevad riigid läbi piiriülese programmi järelevalvega seotud hindamisi, eelkõige siis, kui kõnealuse järelevalve tulemusena ilmneb märkimisväärne erinevus esialgsetest eesmärkidest või kui tehakse ettepanekud piiriülese programmi läbivaatamiseks. Tulemused saadetakse piiriülese programmi ühisele järelevalvekomiteele ja komisjonile.

Kui tulemustest lähtuvalt viiakse läbi programmi ülejäänud osa läbivaatamine vastavalt artiklile 93, arutatakse tulemusi ühinemiseelse abi komitees läbivaadatud piiriülese programmi esitamise ajal.

4. Hindamisi viivad läbi sise- või väliseksperdid või -organid, kes on oma tegevuses artiklis 102 osutatud sertifitseerimis- ja auditeerimisasutustest sõltumatud. Tulemused avaldatakse vastavalt dokumentidele juurdepääsu suhtes kohaldatavatele eeskirjadele.

▼B

5. Hindamisi rahastatakse artikli 94 lõike 1 punktis f osutatud tehnilise abi eelarvest.

Artikkel 110

Ühine järelevalvekomitee

1. Osalevad riigid asutavad iga piiriülese programmi jaoks ühise järelevalvekomitee kolme kuu jooksul alates päevast, mil osalevatele riikidele teatati asjaomast piiriülest programmi heaks kiitvast otsusest.

Ühised järelevalvekomiteed tulevad osalevate riikide või komisjoni algatusel kokku vähemalt kaks korda aastas.

Artikli 99 kohaselt üleminekumeetmete kohaselt rakendatava piiriülese programmi korral täidab nende riikide puhul, kus abi rakendatakse detsentraliseeritult, ühine järelevalvekomitee artiklis 59 osutatud valdkondliku järelevalvekomitee rolli.

2. Iga ühine järelevalvekomitee koostab oma töökorra asjaomase osaleva riigi institutsionaalses, õiguslikus ja finantsraamistikus ning kooskõlas volitustega, mille komisjon on ühise järelevalvekomitee jaoks ette näinud. Komitee võtab oma töökorra vastu kokkuleppel korraldusasutusega ning programmide puhul, mida rakendatakse artiklis 99 osutatud üleminekukorra alusel, ka kokkuleppel osalevate abisaajate riikide ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklike koordinaatoritega.

3. Ühise järelevalvekomitee eesistujaks on ühe osaleva riigi või korraldusasutuse esindaja.

Ühise järelevalvekomitee koosseisu üle otsustamisel vastavalt artikli 102 lõikele 3 võtavad osalevad riigid nõuetekohaselt arvesse artiklis 87 sätestatut.

4. Komisjon võtab ühise järelevalvekomitee tööst osa nõuandva pädevusega. Euroopa Investeerimispanga ja Euroopa Investeerimisfondi esindaja võib nõuandva pädevusega osaleda nende piiriüleste programmide puhul, mida Euroopa Investeerimispank või Euroopa Investeerimisfond toetab.

5. Ühine järelevalvekomitee veendub piiriülese programmi rakendamise tõhususes ja kvaliteedis vastavalt järgmistele sätetele:

a) vaatab läbi ja kiidab heaks piiriülese programmi raames rahastatava tegevuse valiku kriteeriumid ning kiidab läbivaadatud kriteeriumid heaks vastavalt programmide koostamise vajadustele;

b) hindab regulaarselt piiriülese programmi konkreetsete eesmärkide saavutamiseks tehtud edusamme korraldusasutuse ning programmide puhul, mida rakendatakse artiklis 99 osutatud üleminekukorra alusel, ka osalevate abisaajate riikide tegevstruktuuride esitatud dokumentide põhjal;

c) vaatab läbi rakendamistulemused, eelkõige iga prioriteetse suuna jaoks kavandatud eesmärkide saavutamise ning artikli 57 lõikes 4 ja artiklis 109 osutatud hindamised;

d) vaatab läbi ja kiidab heaks artiklis 112 osutatud rakendamise aasta- ja lõpparuanded ning programmi puhul, mida rakendatakse artiklis 99 osutatud üleminekukorra alusel, vaatab läbi ka artiklis 144 osutatud aruanded;

e) ühist järelevalvekomiteed teavitatakse artikli 105 lõike 1 punktis c osutatud iga-aastasest kontrolliaruandest ning artiklis 99 osutatud üleminekukorra alusel rakendatava programmi puhul vajadusel ka artikli 29 lõike 2 punkti b esimeses taandes osutatud auditeerimistegevuse aastaaruandest või -aruannetest, samuti kõikidest asjaomastest märkustest, mida komisjon võib teha pärast kõnealuste aruannete läbivaatamist;

▼B

f) vastutab tegevuse valiku eest, kuid võib delegeerida selle ülesande tema alluvuses tegutsevale juhtkomiteele;

g) võib teha mis tahes ettepanekuid piiriülese programmi läbivaatamiseks või kontrollimiseks, kui see teeb tõenäoliselt võimalikuks artikli 86 lõikes 2 osutatud eesmärkide saavutamise või võib parandada programmi haldamist, sealhulgas finantsjuhtimist;

h) vaatab läbi piiriülese programmi sisu muutmise ettepanekud ja kiidab need heaks.

Artikkel 111

Järelevalve kord

1. Korraldusasutus ja ühine järelevalvekomitee tagavad piiriülese programmi rakendamise kvaliteedi.

2. Korraldusasutus ja ühine järelevalvekomitee teostavad järelevalvet finantsnäitajate ja artikli 94 lõike 1 punktis d osutatud näitajate alusel.

3. Järelevalvega seotud andmevahetus komisjoni ja artiklis 102 osutatud ametiasutuste vahel toimub elektrooniliselt.

Artikkel 112

Rakendamise aasta- ja lõpparuanne

1. Korraldusasutus esitab hiljemalt iga aasta 30. juuniks komisjonile ühise piiriülese programmi rakendamise aastaaruande, mille järelevalvekomitee on heaks kiitnud. Esimene aastaaruanne esitatakse teisel aastal pärast programmi vastuvõtmist.

Korraldusasutus esitab piiriülese programmi rakendamise lõpparuande hiljemalt viimasele eelarvelisele kulukohustusele järgneva ►M1 viienda aasta 31. detsembriks ◄.

2. Lõikes 1 osutatud aruanded sisaldavad järgmist teavet:

a) piiriülese programmi ja prioriteetide rakendamisel tehtud edusammud ja prioriteedid, seostatuna nende konkreetsete, kontrollitavate ja kui see on võimalik, siis kvantifitseeritud eesmärkidega, kasutades artikli 94 lõike 1 punktis d osutatud näitajaid prioriteetse suuna tasandil;

b) piiriülese programmi rahaline rakendamine, esitades iga prioriteetse suuna kohta järgmise teabe:

▼M1

i) lõpliku abisaaja kantud kulud, mis on esitatud korraldusasutusele saadetud maksetaotluses, ning nendele vastav avaliku sektori toetus;

▼B

ii) kõik komisjonilt saadud maksed ja artikli 111 lõikes 2 osutatud finantsnäitajad kvantifitseeritud vormis;

iii) abisaajatele maksete tegemise eest vastutava organi tehtud väljamaksed;

c) meetmed, mille korraldusasutus või ühine järelevalvekomitee on võtnud rakendamise kvaliteedi ja tõhususe tagamiseks, eelkõige:

i) järelevalve- ja hindamismeetmed, sealhulgas andmete kogumise kord;

ii) kokkuvõte kõikidest piiriülese programmi rakendamisel tekkinud olulistest probleemidest ja võetud meetmetest, sealhulgas vajadusel vastus artikli 113 kohaselt tehtud märkustele;

iii) tehnilise abi kasutamine;

▼B

d) piiriülesest programmist teavitamiseks ja selle avalikustamiseks võetud meetmed;

e) teave piiriülese programmi rakendamisel ühenduse eeskirjade järgimisega seoses tekkinud olulistest probleemidest ja nende lahendamiseks võetud meetmetest;

f) pärast artiklis 138 osutatud finantskorrektsioone korraldusasutusele või mõnele muule ametiasutusele piiriülese programmi rakendamisperioodi jooksul kättesaadavaks tehtud abi kasutamine;

g) artiklis 99 osutatud üleminekukorra alusel rakendatavate programmide puhul edusammud, mis on tehtud kogu piiriülese programmiga hõlmatud territooriumil liikmesriikidega koostöös toimuva halduse rakendamise suunas.

Käesoleva lõike punktides a–g osutatud teabe võib vajadusel esitada kokkuvõtlikul kujul.

Punktides c ja f osutatud teavet ei ole vaja esitada, kui pärast eelmist aruannet ei ole tehtud olulisi muudatusi.

3. Komisjon teatab osalevatele riikidele oma arvamusest korraldusasutuse esitatud rakendamise aastaaruande sisu kohta kolme kuu jooksul alates selle kättesaamise kuupäevast. Piiriülese programmi lõpparuande puhul on tähtaeg maksimaalselt viis kuud alates aruande kättesaamise kuupäevast. Kui komisjon ei vasta ettenähtud tähtaja jooksul, loetakse aruanne vastuvõetuks.

Artikkel 113

Programmide iga-aastane ülevaatamine

1. Komisjon ja korraldusasutus vaatavad rakendamise tõhustamise eesmärgil igal aastal pärast artiklis 112 osutatud rakendamise aastaaruande esitamist läbi piiriülese programmi rakendamisel tehtud edusammud, eelmisel aastal saavutatud peamised tulemused, rahalise rakendamise ja muud tegurid.

Samuti võidakse läbi vaadata haldus- ja kontrollisüsteemi toimimise mis tahes aspekt, mida on nimetatud artikli 105 lõike 1 punkti c alapunktis i osutatud viimases iga-aastases kontrolliaruandes.

2. Pärast lõikes 1 osutatud läbivaatamist võib komisjon teha märkusi osalevatele riikidele ja korraldusasutusele, kes teatavad sellest ühisele järelevalvekomiteele. Osalevad riigid teavitavad komisjoni meetmetest, mis on kõnealustest märkustest lähtuvalt võetud.

3. alajagu

Osalevate riikide ja komisjoni kohustused

Artikkel 114

Haldamine ja kontroll

1. Osalevad riigid vastutavad piiriüleste programmide haldamise ja kontrolli eest eelkõige järgmiste meetmete abil:

a) selle tagamine, et rakenduskavade juhtimis- ja kontrollisüsteemid on kehtestatud vastavalt artiklitele 101 ja 105 ning toimivad tõhusalt;

b) eeskirjade eiramise vältimine, avastamine ja kõrvaldamine ning põhjendamatult makstud summade tagasinõudmine vajaduse korral koos viivisega. Osalevad riigid teavitavad sellest komisjoni ning hoiavad komisjoni kursis haldus- ja kohtumenetluste käiguga.

2. Sertifitseerimisasutus tagab, et peamiselt abisaajalt nõutakse tagasi kõik eeskirjade eiramise tulemusena makstud summad, ilma et see piiraks osalevate riikide kohustust avastada ja kõrvaldada eeskirjade

▼B

eiramisi ning nõuda tagasi põhjendamatult makstud summad. Lõplikud abisaajad maksavad peamisele abisaajale põhjendamatult makstud summad tagasi vastavalt nende vahel sõlmitud kokkuleppele. Kui peamisel abisaajal ei õnnestu lõplikult abisaajalt makset tagasi saada, hüvitab osalev riik, kelle territooriumil asjaomane lõplik abisaaja paikneb, sertifitseerimisasutusele summa, mis lõplikule abisaajale põhjendamatult välja maksti.

Artikkel 115

Haldus- ja kontrollisüsteemide kirjeldus

1. Liikmesriik, kelle territooriumil korraldusasutus paikneb, esitab enne artiklis 128 osutatud eelmaksete tegemist komisjonile haldus- ja kontrollisüsteemide kirjelduse, mis hõlmab eelkõige järgmiste ametiasutuste korraldust ja menetlusi:

a) artiklis 102 osutatud korraldusasutus, sertifitseerimisasutus ja vahendusasutused;

b) artiklis 102 osutatud auditeerimisasutus ja muud organid, kes tema vastutusel auditeid läbi viivad.

2. Lõikes 1 osutatud liikmesriik esitab komisjonile korraldusasutuse, sertifitseerimisasutuse ja iga vahendusasutuse kohta järgmise teabe:

a) neile antud ülesannete kirjeldus;

b) asjaomase organi organisatsiooni skeem, osakondade vaheline või sisene ülesannete jaotus ning kavandatud ametikohtade soovituslik arv;

c) tegevuse valiku ja heakskiitmise menetlused;

▼M1

d) kulude hüvitamiseks esitatud lõplike abisaajate taotluste vastuvõtmise, kontrollimise ja kinnitamise menetlused ning lõplikele abisaajatele tehtavate maksete kinnitamise, teostamise ja raamatupidamisarvestuses kirjendamise menetlused;

▼B

e) kuluaruannete koostamise, tõendamise ja komisjonile esitamise menetlused;

f) viide punktide c-e kohaselt kehtestatud kirjalikele menetlustele;

g) osalevate riikide kehtestatud ja asjaomase piiriülese programmi suhtes kohaldatavad abikõlblikkuse eeskirjad;

h) piiriülese programmi tegevuse kohta üksikasjaliku raamatupidamisdokumentatsiooni pidamise süsteem.

3. Lõikes 1 osutatud liikmesriik esitab komisjonile auditeerimisasutuse ja muude organite kohta järgmise teabe:

a) neist igaühele antud ülesannete ja nende omavaheliste seoste kirjeldus;

b) auditeerimisasutuse ja kõigi piiriülese programmi suhtes auditite läbiviimisega seotud organite organisatsiooni skeemid, koos selle kirjeldusega, kuidas tagatakse nende sõltumatus, samuti kavandatud ametikohtade soovituslik arv ja töötajate kvalifikatsioon;

c) auditeerimisaruannetest tulenevate soovituste ja parandusmeetmete rakendamise järelevalvemenetlused;

d) vajadusel menetlused, mille alusel auditeerimisasutus kontrollib piiriülese programmi suhtes auditite läbiviimisega seotud organite tööd;

e) iga-aastase kontrolliaruande ja lõpetamise deklaratsioonide koostamise menetlused.

▼B

Artikkel 116

Haldus- ja kontrollisüsteemide hindamine

1. Artiklis 115 osutatud kirjeldusele lisatakse aruanne, milles esitatakse loodud süsteemide hindamise tulemused ja järeldusotsus nende vastavuse kohta artiklitele 101 ja 105. Juhul kui järeldusotsus sisaldab reservatsioone, tuuakse aruandes välja puuduste tõsidusaste. Osalev riik teatab komisjonile võetavatest parandusmeetmetest ja nende rakendamise ajakava ning seejärel esitab kinnituse meetmete rakendamise ja vastavate reservatsioonide tühistamise kohta.

2. Lõikes 1 osutatud aruande ja järeldusotsuse koostab auditeerimisasutus või oma tegevuses korraldus- ja sertifitseerimisasutustest sõltumatu avalik-õiguslik või eraõiguslik organ, kes juhindub oma töös rahvusvaheliselt tunnustatud auditistandarditest.

3. Kui asjaomane haldus- ja kontrollisüsteem langeb põhiosas kokku määruse (EÜ) nr 1083/2006 kohaselt heakskiidetud abi puhul ettenähtud süsteemiga, võib lõikes 1 osutatud aruande ja järeldusotsuse koostamisel arvesse võtta riiklike ja ühenduse audiitorite poolt nimetatud süsteemi suhtes läbiviidud auditite tulemusi.

4. Lõikes 1 osutatud aruanne loetakse vastuvõetuks ja eelmakse tehakse järgmistel asjaoludel:

a) kahe kuu jooksul alates aruande kättesaamise kuupäevast, kui eespool nimetatud järeldusotsus ei sisalda reservatsioone ja kui komisjon ei ole esitanud oma märkusi;

b) kui järeldusotsus sisaldab reservatsioone, siis komisjonile kinnituse esitamisel selle kohta, et süsteemide põhielementide suhtes võetud parandusmeetmed on rakendatud ja vastavad reservatsioonid tühistatud, ning kui komisjon ei ole kahe kuu jooksul alates kinnituse kuupäevast esitanud oma märkusi.

Artikkel 117

Üleminekukorra lõpetamisel kohaldatavad nõuded

1. Kui osalevad riigid on artiklis 99 osutatud üleminekukorra kohaselt rakendatava piiriülese programmi puhul valmis üle minema artikli 98 lõikes 1 osutatud rakendamisviisile, esitavad nad komisjonile haldus- ja kontrollisüsteemide läbivaadatud kirjelduse koos artikli 116 lõikele 1 vastava läbivaadatud aruande ja järeldusotsusega.

2. Kui kõnealune järeldusotsus sisaldab reservatsioone, võib komisjon võtta programmi muutmise otsuse vastu üksnes juhul, kui komisjonile on esitatud kinnitus selle kohta, et süsteemide põhielementide suhtes võetud parandusmeetmed on rakendatud ja vastavad reservatsioonid tühistatud.

Artikkel 118

Osalevate riikide vahelise kokkuleppe sõlmimine ja teatavaks tegemine

Haldus- ja kontrollisüsteemi kirjeldus peab lisaks artiklites artikli 115 lõigetes 2 ja 3 sätestatud teabele sisaldama osalevate riikide vahel kokku lepitud korda, mis võimaldab korraldusasutusel, sertifitseerimisasutusel ja auditeerimisasutusel täita käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi ning tagada, et osalevad riigid täidavad oma kohustusi seoses artikli 114 lõikes 2 sätestatud põhjendamatult makstud summade tagasinõudmisega.

Kõnealune kord koos artiklis 121 riigihangete eeskirjade ja menetluste kohta sätestatuga kehtestatakse osalevate riikide vahel sõlmitud kirjalikus lepingus ja lisatakse artiklis 115 osutatud haldus- ja kontrollisüsteemide kirjeldusele.

▼B

Artikkel 119

Komisjoni kohustused

1. Komisjon veendub artiklis 116 sätestatud menetluse kohaselt, et osalevad riigid on loonud artiklitele 101 ja 105 vastavad haldus- ja kontrollisüsteemid, ning artikli 105 lõike 1 punktis c osutatud auditeerimisasutuse esitatud iga-aastaste kontrolliaruannete ja iga-aastase järeldusotsuse ning oma auditite põhjal, et kõnealused süsteemid toimivad tõhusalt kogu piiriülese programmi rakendamisperioodi vältel.

2. Ilma et see piiraks osalevate riikide korraldatud auditeid, võivad komisjoni ametnikud või komisjoni volitatud esindajad viia läbi kohapealseid auditeid, sealhulgas auditeid piiriülestes programmide raames läbiviidava tegevuse kohta, et kontrollida haldus- ja kontrollisüsteemide tõhusat toimimist, teatades sellest, välja arvatud kiireloomulistel juhtudel, vähemalt kümme tööpäeva ette. Kõnealustes auditites võivad osaleda ka osalevate riikide ametnikud või volitatud esindajad.

Komisjoni ametnikele või komisjoni volitatud esindajatele, kellel on nõuetekohased volitused kohapealsete auditite läbiviimiseks, tagatakse juurdepääs ühenduse vahenditest rahastatud kulusid käsitlevatele raamatupidamisregistritele ja kõigile teistele dokumentidele, kaasa arvatud elektroonilisel andmekandjal koostatud või saadud ja sellele salvestatud dokumentidele ja metaandmetele.

Kõnealused auditeerimisvolitused ei mõjuta riiklike normide kohaldamist, mille kohaselt peavad teatavate toimingutega tegelema riigi õiguse alusel selleks spetsiaalselt määratud ametnikud.

3. Komisjon võib osalevalt riigilt nõuda kohapealse auditi läbiviimist, et kontrollida süsteemide tõhusat toimimist või tehingute nõuetekohasust. Kõnealustes auditites võivad osaleda ka komisjoni ametnikud või komisjoni volitatud esindajad.

Artikkel 120

Koostöö auditeerimisasutustega

Komisjon ja piiriüleste programmide auditeerimisasutused teevad koostööd oma auditikavade ja auditeerimismeetodite kooskõlastamiseks ning vahetavad viivitamata haldus- ja kontrollisüsteemide auditite tulemusi, et kasutada ressursse võimalikult hästi ära ja vältida põhjendamatut topelttööd.

Komisjon ja auditeerimisasutused kohtuvad regulaarselt, vähemalt korra aastas, kui pole kokku lepitud teisiti, et kontrollida koos artikli 105 kohaselt esitatud iga-aastast kontrolliaruannet ja järeldusotsust ning vahetada arvamusi muudes piiriüleste programmide haldamise ja kontrolli parandamisega seotud küsimustes.

Artikkel 121

Hanked

▼M1

1. Teenus-, tarne- ja töölepingute sõlmimise puhul järgitakse hankemenetluste läbiviimisel määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 teise osa IV jaotise 3. peatükki, määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 teise osa III jaotise 3. peatükki ning komisjoni otsuse K(2007) 2034 sätteid, mis käsitlevad kolmandate riikidega koostöö tegemise eesmärgil Euroopa Ühenduste üldeelarvest rahastatavate teenus-, tarne- ja töölepingute puhul kohaldatavaid eeskirju ja menetlusi, välja arvatud punkt II.8.2.

Kõnealuseid sätteid kohaldatakse kogu piiriülese programmiga hõlmatud piirkonnas nii liikmesriikide kui abisaajate riikide territooriumil.

▼B

2. Lõikes 1 nimetatud sätted lisatakse osalevate riikide vahel sõlmitud, artiklis 118 osutatud kirjalikku lepingusse.

▼B

3. Artiklis 99 osutatud üleminekukorra alusel rakendatavate piiriüleste programmide puhul ei kohaldata lõike 1 sätteid programmi selle osa suhtes, mille rakendamine toimub liikmesriikide territooriumil, kui osalevad liikmesriigid ei otsusta teisiti.

4. alajagu

Finantsjuhtimine

Artikkel 122

Makseid käsitlevad üldeeskirjad

1. Komisjon teeb ühenduse toetuse osamakseid kooskõlas eelarve assigneeringutega. Iga makse kirjendatakse varaseimatele avatud eelarvelistele kulukohustustele.

2. Maksed tehakse eel-, vahe- ja lõppmaksetena. Need tehakse osalevate riikide määratud organile.

3. Sertifitseerimisasutus saadab hiljemalt iga aasta 30. aprilliks komisjonile jooksva eelarveaasta ja järgneva eelarveaasta võimalike maksetaotluste esialgse prognoosi.

4. Kogu komisjoni ja osalevate riikide määratud ametiasutuste ja organite vahelisi finantstehinguid käsitlev teabevahetus toimub elektrooniliselt. Vääramatu jõu ja eelkõige ühise arvutisüsteemi rikete korral või püsiva ühenduse puudumisel võib sertifitseerimisasutus kuluaruande ja maksetaotluse esitada paberkandjal.

Artikkel 123

Vahemaksete ja lõppmaksete arvutamise üldeeskirjad

Vahemaksete ja lõppmaksete arvutamisel kohaldatakse iga prioriteetse suuna kaasrahastamise määra abikõlblike kulude suhtes, mida on kõnealuse prioriteetse suunaga seoses nimetatud igas sertifitseerimisasutuse tõendatud kuluaruandes.

Ühenduse toetus vahemaksete ja lõppmaksete näol ei tohi siiski olla suurem kui avaliku sektori toetus ja ühenduse vahenditest igale prioriteetsele suunale eraldatav maksimaalne toetus, mis on sätestatud komisjoni otsuses piiriülese programmi heakskiitmise kohta.

Artikkel 124

Kuluaruanne

1. Kõik kuluaruanded peavad kooskõlas artikliga 89 sisaldama iga prioriteetse suuna puhul abikõlblike kulude kogusummat, mille lõplikud abisaajad tegevuse rakendamisel on kandnud, ja vastavat avaliku sektori kulutuste summat, mis on lõplikele abisaajatele makstud või makstakse vastavalt avaliku sektori kulutusi käsitlevatele tingimustele. Lõplike abisaajate kantud kulud tõendatakse maksekviitungite või samaväärse tõendusjõuga raamatupidamisdokumentidega.

▼M1

2. Kui ühenduse vahenditest eraldatav toetus arvutatakse artikli 90 lõiget 2 silmas pidades avaliku sektori kulude põhjal, ei mõjuta teave mis tahes muude kulude kui avaliku sektori kulude kohta maksetaotluse alusel arvutatud maksmisele kuuluva summa suurust.

▼B

Artikkel 125

Eelmaksete ja vahemaksete akumulatsioon

Artikli 40 lõikes 5 sätestatut kohaldatakse *mutatis mutandis*.

▼M1

Artikkel 126

Lõplikele abisaajatele tehtavate maksete täielikkus

Artikli 40 lõikes 9 sätestatut kohaldatakse *mutatis mutandis*.

▼B

Artikkel 127

Euro kasutamine

1. Osalevate riikide esitatud piiriülestes programmides näidatud summade, tõendatud kuluaruannete ja maksetaotluste ning rakendamise aasta- ja lõpparuannetes näidatud kulude vääringuks on euro.

2. Komisjoni otsused piiriüleste programmide kohta ning komisjoni kohustused ja väljamaksed väljendatakse ja tehakse eurodes.

3. Projektide puhul, mis hõlmavad lõplikke abisaajaid sellistes osalevates riikides, kes ei ole maksetaotluse esitamise päevaks eurot kasutusele võtnud, konverteerivad peamised abisaajad asjaomase riigi vääringus kantud kulude summad eurodesse.

▼M1

Kõnealused summad konverteeritakse eurodesse komisjoni selle kuu raamatupidamise vahetuskursi alusel, millal lõplik abisaaja esitab kuluteate artiklis 108 osutatud korraldusasutusele. Komisjon avaldab konverteerimiskursi igakuiselt elektrooniliselt.

▼B

4. Kui osalev riik võtab kasutusele euro, kohaldatakse lõikes 3 sätestatud konverteerimiskorda jätkuvalt kõikide kulude suhtes, mille sertifitseerimisasutus on raamatupidamisarvestusse kandnud enne riigi vääringu ja euro vahelise kindlaksmääratud konverteerimiskursi jõustumist.

Artikkel 128

Eelmakse

1. Pärast komisjoni otsust, millega piiriülene programm heaks kiidetakse, ja artiklis 116 osutatud aruande vastuvõtmist teeb komisjon osalevate riikide määratud organile ühekordse eelmakse.

Eelmakse suurus moodustab ►M1 50 % ◄ programmiga seotud esimesest kolmest eelarvelisest kulukohustusest.

eelmakse summa võidakse maksta kahe osamaksena, lähtudes vajadusel eelarvelise kulukohustuse kättesaadavusest.

2. Kui piiriülese programmiga seotud maksetaotlust ei ole saadetud 24 kuu jooksul alates kuupäevast, mil komisjon tegi eelmakse esimese osamakse, maksab osalevate riikide määratud organ kogu eelmaksena makstud summa komisjonile tagasi.

Artikkel 129

Intress

Artiklis 36 sätestatut kohaldatakse *mutatis mutandis*.

Artikkel 130

Tasaarveldused

Eelmaksena makstud summad tasaarveldatakse, kandes need tervikuna pärast piiriülese programmi lõpetamist komisjoni raamatupidamisarvestusest välja vastavalt käesoleva määruse artiklile 133.

▼B

Artikkel 131

Vahemakse taotluste vastuvõetavus

1. Komisjon teeb vahemakseid juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) komisjonile on vastavalt artiklile 124 saadetud maksetaotlus ja kuluaruanne;

b) komisjon ei ole ühenduse vahenditest maksnud ühelegi prioriteetsele suunale kogu perioodi jooksul rohkem toetusi kui maksimaalse abisumma ulatuses vastavalt komisjoni otsusele, millega piiriülene programm heaks kiidetakse;

c) korraldusasutus on saatnud komisjonile viimase rakendamise aastaaruande vastavalt artiklile 112;

d) komisjon ei ole esitanud asutamislepingu artiklis 226 sätestatud põhjendatud arvamust eeskirjade rikkumise kohta seoses tegevusega, mille kulud on deklareeritud asjaomases maksetaotluses.

2. Kui lõikes 1 nimetatud tingimustest üht või mitut ei ole täidetud, teavitab komisjon sellest ühe kuu jooksul osalevaid riike ja sertifitseerimisasutust, et saaks võtta vajalikud meetmed olukorra parandamiseks.

Artikkel 132

Vahemakse taotluste esitamise kuupäev ja makseviivitused

1. Sertifitseerimisasutus saadab komisjonile iga piiriülese programmi kohta vahemakse taotlused võimalusel kolm korda aastas. Selleks et komisjon saaks makse teha jooksval aastal, tuleb maksetaotlus esitada hiljemalt 31. oktoobriks.

2. Vabade vahendite olemasolu korral ja kui artikli 136 kohaselt ei ole makseid peatatud, teeb komisjon vahemakse kahe kuu jooksul pärast artiklis 131 nimetatud tingimustele vastava maksetaotluse komisjonis registreerimise kuupäeva.

Artikkel 133

Lõppmakse tegemise tingimused

1. Komisjon teeb lõppmakse tingimusel, et:

a) sertifitseerimisasutus on saatnud viimasele eelarvelisele kulukohustusele järgneva viienda aasta 31. märtsiks maksetaotluse, mis sisaldab järgmisi dokumente:

   i) lõppmakse taotlus ja artiklile 124 vastav kuluaruanne;

   ii) piiriülese programmi rakendamise lõpparuanne, sealhulgas artiklis 112 sätestatud teave;

   iii) artikli 105 lõike 1 punktis d osutatud lõpetamise deklaratsioon, ning

b) komisjon ei ole esitanud asutamislepingu artiklis 226 sätestatud põhjendatud arvamust eeskirjade rikkumise kohta seoses tegevusega, mille kulud on deklareeritud asjaomases maksetaotluses.

2. Kui mõni lõikes 1 nimetatud dokumentidest on jäänud komisjonile saatmata, vabastatakse lõppmaksega seotud kulukohustus automaatselt vastavalt artiklile 137.

3. Komisjon teatab osalevatele riikidele viie kuu jooksul alates lõpetamise deklaratsiooni kättesaamisest oma arvamusest selle sisu kohta.

Kui komisjon ei esita viie kuu jooksul oma märkusi, loetakse lõpetamise deklaratsioon vastuvõetuks.

▼B

4. Vabade vahendite olemasolu korral teeb komisjon lõppmakse 45 päeva jooksul pärast järgmistest kuupäevadest hilisemat:

a) kuupäev, millal komisjon võtab lõpparuande vastu vastavalt artiklile 112;

b) kuupäev, millal komisjon võtab lõpetamise deklaratsiooni vastu.

5. Ilma et see piiraks lõike 6 kohaldamist, vabastatakse eelarvelise kulukohustuse lõppmakse 12 kuud pärast lõppmakse tegemist. Piiriülene programm loetakse lõpetatuks niipea, kui leiab aset üks järgmistest sündmustest:

a) lõppmakse tegemine, mille komisjon on lõikes 1 osutatud dokumentide alusel kindlaks määranud;

b) osalevatele riikidele piiriülese programmi raames komisjoni poolt põhjendamatult makstud summade kohta võlateate saatmine;

c) eelarvelise kulukohustuse lõppmakse vabastamine.

Komisjon teatab kahe kuu jooksul osalevatele riikidele piiriülese programmi lõpetamise kuupäeva.

6. Sõltumata komisjoni või Euroopa Kontrollikoja tehtud auditite tulemustest võib komisjoni poolt piiriülesele programmile tehtud lõppmakset muuta üheksa kuu jooksul alates lõppmakse tegemise kuupäevast või, kui lõppmakse on negatiivne ja osalevad riigid peavad selle tagasi maksma, üheksa kuu jooksul alates võlateate väljaandmise kuupäevast. Selline lõppmakse muutmine ei mõjuta lõikes 5 sätestatud piiriülese programmi lõpetamise kuupäeva.

Artikkel 134

Dokumentide kättesaadavus

1. Ilma et see piiraks riigiabi reguleerivate eeskirjade kohaldamist vastavalt asutamislepingu artiklile 87, tagab korraldusasutus, et kõik asjaomase piiriülese programmi kulude ja audititega seotud tõendavad dokumendid on komisjonile ja kontrollikojale kättesaadavad kolme aasta jooksul pärast piiriülese programmi lõpetamist vastavalt artikli 133 lõikele 5.

Kõnealuse perioodi arvestamine peatatakse kohtumenetluse või komisjoni nõuetekohaselt põhjendatud taotluse korral.

2. Dokumente säilitatakse kas originaalina või originaalile vastavaks tunnistatud koopiana üldtunnustatud andmekandjatel.

3. Korraldusasutus peab arvestust organite kohta, kes hoiavad järgmiste kulusid ja kontrolle käsitlevate tõendavate dokumentide originaale:

a) piisava kontrolljälje tagamiseks nõutavad dokumendid, mis käsitlevad toetuse raames kantud erikulusid ja deklareeritud makseid, sealhulgas kaasrahastatavate toodete tegelikku tarnimist või teenuste tegelikku osutamist tõendavad dokumendid;

b) artiklis 102 osutatud organite teostatud kontrolle käsitlevad aruanded ja dokumendid.

4. Korraldusasutus tagab, et lõikes 1 osutatud dokumendid tehakse kontrollimise eesmärgil kättesaadavaks ja nende koopiad või väljavõtted nendest esitatakse selleks õigust omavatele isikutele ja organitele, sealhulgas vähemalt korraldusasutuse, sertifitseerimisasutuse, vahendusasutuste ja auditeerimisasutuse volitatud töötajatele ja ühenduse volitatud ametnikele ning nende volitatud esindajatele.

5. Lõikes 2 osutatud üldtunnustatud andmekandjateks loetakse vähemalt järgmised andmekandjad:

a) originaaldokumentide valguskoopiad;

▼B

b) originaaldokumentide mikrofiššid;

c) originaaldokumentide elektroonilised versioonid;

d) vaid elektroonilisel kujul dokumendid.

6. Riigi ametiasutused kehtestavad üldtunnustatud andmekandjatel säilitatavate dokumentide originaaldokumendile vastavuse tõendamise korra, mis tagab säilitatavate koopiate vastavuse riigi õigusnormidele ja nende auditeerimise eesmärgil kasutatavuse.

7. Kui dokumendid on olemas vaid elektroonilisel kujul, peavad kasutatavad arvutisüsteemid vastama tunnustatud turvanõuetele, mis tagavad säilitatavate dokumentide vastavuse riigi õigusnormidele ja nende auditeerimise eesmärgil kasutatavuse.

Artikkel 135

Maksetähtaja arvestamise peatamine

1. Määruses (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 nimetatud volitatud eelarvevahendite käsutaja võib maksetähtaja arvestamise peatada kuni kuueks kuuks, kui:

a) riigi või ühenduse auditeerimisasutuse aruandes on tõendeid, mis võimaldavad väita, et haldus- ja kontrollisüsteemide toimimises on märkimisväärseid puudusi;

b) volitatud eelarvevahendite käsutaja peab läbi viima täiendava kontrolli, sest temani on jõudnud teave, et tõendatud kuluaruandes sisalduvad kulud on seotud tõsise eeskirjade eiramisega, mida ei ole kõrvaldatud.

2. Osalevaid riike ja sertifitseerimisasutust teavitatakse viivitamata maksetähtaja arvestamise peatamise põhjustest. Maksetähtaja arvestamise peatamine lõpetatakse kohe, kui osalevad riigid on võtnud vajalikud meetmed.

Artikkel 136

Maksete peatamine

1. Komisjon võib peatada kõik prioriteetsete suundade või programmide tasandil tehtavad vahemaksed või osa nendest, kui:

a) programmi haldus- ja kontrollisüsteemis on tõsiseid puudusi, mis mõjutavad maksete tõendamise menetluse usaldusväärsust ja mille suhtes ei ole võetud parandusmeetmeid, või

b) tõendatud kuluaruandes sisalduvad kulud on seotud tõsise eeskirjade eiramisega, mida ei ole kõrvaldatud, või

c) osalevad riigid rikuvad tõsiselt oma artiklist 114 tulenevaid kohustusi.

2. Komisjon võib otsustada peatada kõik vahemaksed või osa nendest pärast seda, kui ta on andnud osalevatele riikidele võimaluse esitada kahe kuu jooksul oma märkused.

3. Komisjon lõpetab kõikide või osade vahemaksete peatamise, kui osalevad riigid on võtnud peatamise lõpetamiseks vajalikud meetmed. Kui osalevad riigid ei ole nõutavaid meetmeid võtnud, võib komisjon võtta vastu otsuse lõpetada piiriülesele programmile ühenduse toetuse andmine kas täielikult või osaliselt kooskõlas artikliga 138.

Artikkel 137

Automaatne kulukohustustest vabastamine

Piiriülese programmi jaoks ettenähtud eelarveliste kulukohustuste mis tahes osa automaatse ja lõpliku kulukohustustest vabastamise puhul

▼B

järgitakse määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artikli 166 lõikes 3 kehtestatud korda.

Artikkel 138

Finantskorrektsioonid ja eeskirjade eiramised

1. Finantskorrektsioonide tegemisel kohaldatakse määruse (EÜ) nr 1083/2006 artiklite 98–102 asjaomaseid sätteid *mutatis mutandis*.

2. Eeskirjade eiramiste korral kohaldatakse komisjoni määruse (EÜ) nr 1828/2006 ([1]) (millega kehtestatakse määruse (EÜ) nr 1083/2006 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1080/2006 rakenduseeskirjad) artiklite 27–34 asjaomaseid sätteid *mutatis mutandis*.

3. jagu

Abisaajate riikide vahelised piiriülesed programmid

1. alajagu

Haldus- ja kontrollisüsteemid

Artikkel 139

Struktuurid ja ametiasutused

1. Iga piiriüleses programmis osalev abisaaja riik loob tegevstruktuuri iga piiriülese programmi selle osa jaoks, mis on seotud asjaomase riigiga.

2. Tegevstruktuuride ülesannete hulka kuulub piiriüleste programmide ettevalmistamine kooskõlas artikliga 91.

3. Osalevate abisaajate riikide tegevstruktuurid teevad asjaomase piiriülese programmi koostamisel ja rakendamisel tihedat koostööd.

4. Asjaomased tegevstruktuurid loovad iga abisaajate riikide vahelise piiriülese programmi jaoks ühise tehnilise sekretariaadi, mis abistab tegevstruktuure ja artiklis 142 osutatud ühist järelevalvekomiteed nende ülesannete täitmisel.

Ühisel tehnilised sekretariaadil võivad olla teistes osalevates riikides harukontorid.

5. Detsentraliseeritud halduse korral vastavad tegevstruktuuride ülesanded ja vastutus *mutatis mutandis* artiklis 28 sätestatule. Lisaks sellele kohaldatakse järgmisi sätteid:

a) Igas osalevas abisaajas riigis loodud tegevstruktuuride hulka kuulub rakendusasutus, mis luuakse abisaaja riigi valitsusasutuste raames või nende otsese kontrolli all.

b) Iga osaleva abisaaja riigi siseriiklik eelarvevahendite käsutaja määrab pärast konsulteerimist ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riikliku koordinaatoriga programmi eelarvevahendite käsutaja, kes rakendusasutust juhib.

Programmi eelarvevahendite käsutaja on abisaaja riigi riigiametnik. Ta vastutab tegevuse eest, mida rakendusasutus ellu viib.

▼M1

c) Rakendusasutus vastutab asjaomases riigis elluviidava piiriülese programmi raames teenuste, tarnete ja töödega seotud pakkumismenetluste, lepingute sõlmimise, maksete, raamatupidamisarvestuse ja

([1]) ELT L 371, 27.12.2006, lk 1.

▼M1

finantsaruandluse ning toetustega seotud lepingute sõlmimise, maksete, raamatupidamisarvestuse ja finantsaruandluse eest.

▼B

Vajadusel kohaldatakse *mutatis mutandis* artiklis 76 sätestatut.

▼M1

6. Tsentraliseeritud halduse korral määratletakse tegevstruktuuride ülesanded ja vastutus asjaomastes piiriülestes programmides.

▼B

Artikkel 140

Komisjoni roll tegevuse valikul

1. Tsentraliseeritud halduse korral täidab komisjon järgmisi ülesandeid:

▼M1

a) kiidab heaks kriteeriumid, mille alusel valitakse piiriülese programmi raames rahastatav tegevus, sealhulgas väljaspool konkursikutseid määratletud tegevus nagu osutatud artikli 95 lõikes 1;

▼B

b) kinnitab enne avaldamist konkursikutsed ja nende taotlusdokumendid (suunised taotlejatele);

c) kinnitab vajaduse korral juhtkomitee koosseisu, kellele on tegevuse valimine ülesandeks tehtud;

d) kinnitab ametlikult artiklis 142 osutatud ühise järelevalvekomitee valitud tegevuse. Kõikidel juhtudel kuulub rahastamiseks valitud tegevuse lõpliku kinnitamise õigus komisjonile.

2. Detsentraliseeritud halduse korral määratletakse komisjoni õigus teostada tegevuse valiku suhtes eelkontrolle artikli 14 lõike 3 kohases komisjoni haldusvolituste andmise otsuses.

2. alajagu

Hindamine ja järelevalve

Artikkel 141

Hindamine

Artiklit 109 kohaldatakse *mutatis mutandis*. Tsentraliseeritud halduse korral vastutab artikli 109 lõikes 3 osutatud hindamiste läbiviimise eest komisjon. Sel juhul artikli 109 lõigetes 4 ja 5 sätestatut ei kohaldata.

Selle, kas artikli 109 lõikes 2 osutatud eelhindamist on vaja kohaldada, otsustab abisaajate riikide vaheliste piiriüleste programmide korral komisjon kokkuleppel abisaaja riigi või abisaajate riikidega, võttes arvesse programmi jaoks eraldatud ühenduse vahendeid ja lähtudes proportsionaalsuse põhimõttest. Eelhindamise võib läbi viia komisjoni toetusega.

▼M1

Detsentraliseeritud halduse korral võib komisjon viia läbi erakorralisi hindamisi, kui ta peab seda vajalikuks.

▼B

Artikkel 142

Ühine järelevalvekomitee

1. Osalevate abisaajate riikide vahelise piiriülese programmi korral loovad kõnealused riigid iga piiriülese programmi jaoks ühise järeleval-

▼B

vekomitee. Kõnealune ühine järelevalvekomitee täidab artiklis 59 osutatud valdkondlike järelevalvekomiteede ülesandeid. Erandina artikli 59 lõikest 1 luuakse ühine järelevalvekomitee kolme kuu jooksul alates programmiga seonduva esimese rahastamislepingu jõustumisest.

Ühised järelevalvekomiteed tulevad osalevate riikide või komisjoni algatusel kokku vähemalt kaks korda aastas.

2. Iga ühine järelevalvekomitee koostab oma töökorra kooskõlas komisjoni kehtestatud ühise järelevalvekomitee volituste ning asjaomase osaleva riigi institutsionaalse, õigusliku ja finantsraamistikuga, et oma ülesandeid käesoleva määruse kohaselt täita. Ühine järelevalvekomitee võtab nimetatud töökorra vastu.

3. Ühise järelevalvekomitee eesistujaks on ühe osaleva riigi esindaja.

Iga osalev riik määrab ühisesse järelevalvekomiteesse oma esindajad, sealhulgas programmi eest vastutava tegevstruktuuri esindajad. Ühise järelevalvekomitee koosseisu määramisel võetakse nõuetekohaselt arvesse artiklis 87 sätestatut.

4. Komisjon võtab ühise järelevalvekomitee tööst osa nõuandva pädevusega.

5. Ühine järelevalvekomitee veendub piiriülese programmi rakendamise tõhususes ja kvaliteedis vastavalt järgmistele sätetele:

a) vaatab läbi ja kiidab heaks piiriülese programmi raames rahastatava tegevuse valiku kriteeriumid ning kiidab läbivaadatud kriteeriumid heaks vastavalt programmide koostamise vajadustele;

b) hindab regulaarselt piiriülese programmi konkreetsete eesmärkide saavutamiseks tehtud edusamme osalevate abisaajate riikide tegevstruktuuride esitatud dokumentide põhjal;

c) vaatab läbi rakendamistulemused, eelkõige iga prioriteetse suuna jaoks kavandatud eesmärkide saavutamise ning artikli 57 lõikes 4 ja artiklis 141 osutatud hindamised;

d) vaatab läbi artiklis 144 osutatud rakendamise aasta- ja lõpparuanded;

e) ühist järelevalvekomiteed teavitatakse vajadusel artikli 29 lõike 2 punkti b esimeses taandes osutatud auditeerimistegevuse aastaaruandest või -aruannetest, samuti kõikidest asjakohastest märkustest, mida komisjon võib teha pärast kõnealuste aruannete läbivaatamist;

f) vastutab tegevuse valiku eest, kuid võib delegeerida selle ülesande juhtkomiteele;

g) võib teha mis tahes ettepanekuid piiriülese programmi läbivaatamiseks või kontrollimiseks, kui on tõenäoline, et see teeb võimalikuks artikli 86 lõikes 2 osutatud eesmärkide saavutamise või parandab programmi haldamist, sealhulgas finantsjuhtimist;

h) vaatab läbi ettepanekud muuta piiriülese programmi sisu ja kiidab need heaks.

Artikkel 143

Tegevstruktuuride ja ühise järelevalvekomitee ühised ülesanded

Osalevate abisaajate riikide tegevstruktuurid ja ühine järelevalvekomitee tagavad piiriülese programmi rakendamise kvaliteedi. Nad teostavad järelevalvet artikli 94 lõike 1 punktis d osutatud näitajate ning detsentraliseeritud halduse korral piirüleses programmis täpsustatud finantsnäitajate alusel.

▼B

Artikkel 144

Rakendamise aasta- ja lõpparuanne

1. Piiriüleses programmis osalevate abisaajate riikide tegevstruktuurid esitavad komisjonile ja asjaomaste riikide ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklikele koordinaatoritele ühise järelevalvekomitee läbivaadatud piirülese programmi rakendamise aasta- ja lõpparuande.

Detsentraliseeritud halduse korral esitatakse nimetatud aruanded ka asjaomastele siseriiklikele eelarvevahendite käsutajatele.

Rakendamise aastaaruanne esitatakse iga aasta 30. juuniks; nimetatud aruanne esitatakse esimest korda teisel aastal pärast piiriülese programmi vastuvõtmist.

Lõpparuanne esitatakse hiljemalt kuue kuu jooksul alates piiriülese programmi lõpetamisest.

2. Lõikes 1 osutatud aruanded sisaldavad järgmist teavet:

a) piiriülese programmi rakendamisel tehtud edusammud ja prioriteedid, seostatuna nende konkreetsete, kontrollitavate ja kui see on võimalik, siis kvantifitseeritud eesmärkidega, kasutades artikli 94 lõike 1 punktis d osutatud näitajaid prioriteetse suuna tasandil;

b) üksikasjalik teave piiriülese programmi rahalise rakendamise kohta;

c) meetmed, mille tegevstruktuurid ja/või ühine järelevalvekomitee on võtnud rakendamise kvaliteedi ja tõhususe tagamiseks, eelkõige:

   i) järelevalve- ja hindamismeetmed, sealhulgas andmete kogumise kord;

   ii) kokkuvõte kõikidest piiriülese programmi rakendamisel tekkinud olulistest probleemidest ja võetud meetmetest;

   iii) tehnilise abi kasutamine;

d) piiriülesest programmist teavitamiseks ja selle avalikustamiseks võetud meetmed.

Käesoleva lõike punktides a–d osutatud teabe võib vajadusel esitada kokkuvõtlikul kujul.

Punktis b osutatud teave tuleb aruannetes esitada üksnes detsentraliseeritud halduse korral.

Punktis c osutatud teavet ei ole vaja esitada, kui pärast eelmist aruannet ei ole tehtud olulisi muudatusi.

3. alajagu

Finantsjuhtimine

Artikkel 145

Toetused

Pärast ühise tegevuse valikut kooskõlas artikliga 95 annab detsentraliseeritud halduse korral tegevstruktuur ja tsentraliseeritud halduse korral komisjon asjaomase osaleva abisaaja riigi peamisele abisaajale välja toetuse.

Artikkel 146

Kohaldatavad eeskirjad

Detsentraliseeritud halduse korral kohaldatakse artikli 79 lõigetes 1–3 ning artiklis 80 sätestatut.

▼B

III JAOTIS

REGIONAALARENGU RAHASTAMISVAHEND JA INIMRESSURSSIDE ARENDAMISE RAHASTAMISVAHEND

I PEATÜKK

Abi objekt ja abikõlblikkus

1. jagu

Regionaalarengu rahastamisvahend

Artikkel 147

Abi valdkonnad ja vormid

1. Regionaalarengu rahastamisvahendist võib toetada järgmiste prioriteetide alla kuuluvat tegevust:

a) transpordi infrastruktuur, eelkõige riikide võrgustike ning riikide ja üleeuroopaliste võrgustike ühendamine ja koostoimimisvõime;

b) jäätmetekäitluse, veevarustuse, asulareovee ja õhu kvaliteediga seotud keskkonnameetmed; saastunud alade ja maa taastamine; keskkonnale selgelt kasu toova säästva arenguga seotud valdkonnad, nagu energiatõhusus ja taastuvad energiaallikad;

c) tegevus, mis parandab piirkondlikku konkurentsivõimet ja tootmiskeskkonda ning soodustab jätkusuutliku tööhõive loomist ja säilitamist, sealhulgas eelkõige:

   i) ettevõtetele ettevõtlus- ja tehnoloogiateenuste osutamine, eriti juhtimise, turu-uuringute ja arengu ning võrgustike valdkonnas;

   ii) juurdepääs info- ja sidetehnoloogiatele ning nende kasutamine;

   iii) tehnoloogia arengu, teadustöö ja innovatsiooni edendamine, sealhulgas kolmanda taseme haridusasutuste ja teadusasutuste ning uurimis- ja tehnoloogiakeskuste vahelise koostöö kaudu;

   iv) ärivõrgustike ja -rühmituste arendamine;

   v) selliste rahastamisvahendite loomine ja arendamine, mis lihtsustavad juurdepääsu rahastamisele riskikapitali, laenude ja tagatisfondide kaudu;

   vi) kohaliku infrastruktuuri loomine ja teenuste osutamine, mis aitavad kaasa uute või olemasolevate ettevõtete loomise, arendamise ja laiendamise lihtsustamisele;

   vii) regionaalarengu jaoks vajalikud haridus- ja koolitusinfrastruktuurid, mille rahastamist kooskõlastatakse tihedalt inimressursside arendamise rahastamisvahendiga.

2. Käesolevast rahastamisvahendist võib tehnilist abi anda eeluuringuteks ja tehniliseks toeks, sealhulgas uuringuteks ja toeks, mis on seotud abikõlbliku tegevusega, sealhulgas tegevusega, mis on vajalik nende rakendamiseks.

Tehnilise abi raames võib rahastada ka ettevalmistus-, haldus-, järelevalve-, hindamis-, teavitamis- ja kontrollitegevust ning tegevust, mis on mõeldud IPA määruse alusel ja käesolevast rahastamisvahendist antava abi rakendamise haldussuutlikkuse parandamiseks.

▼B

Artikkel 148

Kulude abikõlblikkus

1. Käesoleva rahastamisvahendi alusel kantud kulud on abikõlblikud, kui nende eest on tegelikult makstud pärast asjaomase programmi vastuvõtmisele järgnevat rahastamislepingu allkirjastamist. Artiklis 157 osutatud suurprojektide puhul ei ole kulud abikõlblikud enne, kui on vastu võetud artikli 157 lõikes 3 osutatud komisjoni otsus suurprojekti kinnitamise kohta.

▼M1

2. Lisaks artikli 34 lõikes 3 sätestatud eeskirjadele ei ole abikõlblikud infrastruktuuride amortisatsioonikulud.

3. Erandina artikli 34 lõikest 3 võivad abikõlblikud olla ka üksnes tegevuse kaasrahastamise perioodiga seotud tegevuskulud, sealhulgas rendikulud.

▼B

Artikkel 149

Abi osatähtsus ja ühenduse toetuse määr

1. Käesoleva rahastamisvahendi puhul arvutatakse artikli 38 lõikes 1 osutatud abikõlblikud kulud avaliku sektori kulutuste põhjal.

▼M1

2. Ühenduse toetus prioriteetse suuna tasandil ei ületa 85 % abikõlblikest kuludest.

▼B

3. Ühegi tegevuse kaasrahastamise määr ei ole suurem asjaomase prioriteetse suuna puhul rakendatavast kaasrahastamise määrast.

Artikkel 150

Tulutoovad projektid

▼M1

1. Käesoleva rahastamisvahendi puhul tähendab tulutoov projekt mis tahes ühinemiseelsest abist rahastada soovitavat tegevust, mis hõlmab investeeringut infrastruktuuri, mille kasutamise eest tasuvad vahetult kasutajad ja mis toob tulu, või mis tahes tegevust, mis hõlmab maa või hoonete müüki või rentimist või mis tahes muude tasuliste teenuste pakkumist.

2. Tulutoovate projektide abikõlblikud kulutused, mida kasutatakse ühenduse toetuse arvutamiseks vastavalt artiklile 149, ei tohi olla suuremad kui investeeringu maksumuse hetkeväärtus, millest on lahutatud investeeringu kindla ajavahemiku puhastulu hetkeväärtus a) infrastruktuuri tehtavate investeeringute korral või b) muude projektide korral, kus tulusid on võimalik eelnevalt objektiivselt hinnata.

▼B

3. Kui kogu investeeringu maksumus ei ole kaasrahastamiseks abikõlblik, jaotatakse puhastulu proportsionaalselt investeeringu maksumuse abikõlbliku ja mitteabikõlbliku osa vahel.

4. Arvutuste tegemisel võtab tegevstruktuur arvesse kõnealuse investeeringuliigi puhul asjakohast võrdlusperioodi, projekti liiki, kõnealuse investeeringuliigi puhul tavaliselt oodatavat tulusust, põhimõtet, et saastaja maksab, ning vajaduse korral, eriti keskkonnasektoris, jõukohasust.

▼M1

5. Käesoleva artikli sätteid ei kohaldata:

a) käesolevast rahastamisvahendist kaasrahastatava tegevuse suhtes, mille kogukulud on 1 miljon eurot või vähem;

▼M1

b) tulu suhtes, mis ettevõtetesse investeerimise korral saadakse kaasrahastatavate investeeringute majandusliku eluea jooksul;

c) selliste rahastamisvahendite raames saadud tulu suhtes, mis lihtsustavad juurdepääsu rahastamisele riskikapitali, laenude ja tagatisfondide kaudu.

▼B

2. jagu

Inimressursside arendamise rahastamisvahend

Artikkel 151

Abi valdkonnad ja vormid

1. Inimressursside arendamise rahastamisvahend aitab tugevdada majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust ning saavutada Euroopa tööhõivestrateegia prioriteete tööhõive, hariduse ja koolituse ning sotsiaalse kaasatuse valdkondades.

2. Käesoleva rahastamisvahendi kohaldamisalasse kuulub eelkõige inimestele antav abi ning see keskendub järgmistele prioriteetidele, mille täpne kooslus ja kontsentreeritus sõltub iga abisaaja riigi majanduslikest ja sotsiaalsetest iseärasustest:

a) töötajate, ettevõtete ja ettevõtjate kohanemisvõime suurendamine, et parandada majanduslike muutuste prognoosimist ja nendega toimetulekut, edendades seejuures eelkõige järgmisi tegevusi:

   i) elukestev õpe ning töötajate ja ettevõtjate inimkapitali tehtavate investeeringute suurendamine;

   ii) innovatiivsete ja tõhusamate töökorraldusvormide väljatöötamine ja levitamine;

b) tööotsijate ja tööturult kõrvale jäänud inimeste töö saamise võimaluste parandamine ning nende pidev tööturule kaasamine, töötuse vältimine, eriti pikaajalise töötuse ja noorte töötuse vältimine, aktiivse vananemise toetamine ning töövõimelise eluea pikendamine ja osaluse suurendamine tööturul eelkõige järgmise tegevuse soodustamise abil:

   i) tööturuasutuste loomine, moderniseerimine ja tugevdamine;

   ii) aktiivsete ja ennetavate meetmete rakendamine vajaduste varajaseks väljaselgitamiseks;

   iii) tööturule juurdepääsu parandamine ning naiste püsiva osaluse ja osakaalu suurendamine tööhõives;

   iv) migrantide osaluse suurendamine tööhõives, tugevdades seega nende sotsiaalset integreerumist;

   v) töötajate geograafilise ja tööalase liikuvuse lihtsustamine ning tööturgude piiriülene integreerimine;

c) ebasoodsas olukorras olevate inimeste sotsiaalse kaasatuse ja integreerimise tõhustamine, et kaasata neid püsivalt tööhõivesse, ja diskrimineerimise kõigi vormide vastu võitlemine tööturul, edendades eelkõige järgmisi tegevusi:

   i) ebasoodsas olukorras olevate inimeste kaasamine tööhõivesse ja uuesti tööturule toomine;

   ii) mitmekesisuse aktsepteerimine töökohal ja mittediskrimineerimine;

d) partnerluste, kokkulepete ja algatuste edendamine asjaomaste riiklike, piirkondlike ja kohalike sidusrühmade, näiteks tööturu osapoolte ja valitsusväliste organisatsioonide võrgustike loomise abil, eesmärgiga

▼B

koonduda reformide läbiviimiseks tööhõive ja tööturule kaasamise valdkonnas;

e) inimkapitali tehtavate investeeringute laiendamine ja suurendamine, edendades eelkõige järgmisi tegevusi:

i) reformide kavandamine, kehtestamine ja rakendamine haridus- ja koolitussüsteemides, et edendada tööhõivet ja tööturu vajadustega arvestamist;

ii) kasvav osalemine elukestvas hariduses ja koolituses;

iii) inimpotentsiaali arendamine teadusuuringute ja innovatsiooni vallas;

iv) võrgustike loomine kõrgemate õppeasutuste, uurimis- ja tehnoloogiakeskuste ning ettevõtete vahel;

f) avaliku võimu ja avalike teenistuste ning vajaduse korral tööturu osapoolte ja valitsusväliste organisatsioonide institutsionaalse suutlikkuse ja tõhususe suurendamine riigi, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, pidades silmas reforme ja head haldustava tööhõive, hariduse ja koolituse ning sotsiaalvaldkonnas.

3. Abisaaja riigi algatusel võib käesolevast rahastamisvahendist anda tehnilist abi, millega toetatakse programmiga seotud ettevalmistus-, haldus-, järelevalve-, haldustoe-, teavitamis-, hindamis- ja kontrollitegevust ning edaspidise Euroopa Struktuurifondide haldamise ettevalmistustegevust.

4. Abi keskendub sellisele poliitikale ja tegevusele, mille abil on võimalik anda tõuge poliitiliseks muutuseks ning mis edendab head haldustava ja partnerlust.

Artikkel 152

Kulude abikõlblikkus

1. Artikli 151 kohaldamisalasse kuuluva tegevuse puhul võivad olla abikõlblikud järgmised kulud:

a) amortisatsioonikulud, mis vastavad järgmistele kumulatiivsetele tingimustele:

i) asjaomase investeeringu ostmiseks ei ole kasutatud riigi ega ühenduse toetust;

ii) amortisatsioonikulud on arvutatud vastavalt asjaomastele kohaldatavatele riigi raamatupidamiseeskirjadele;

iii) kulud on seotud üksnes asjaomase tegevuse kaasnahastamise perioodiga;

b) toetuste puhul kindlasummalise maksena deklareeritud kaudsed kulud kuni 20 % ulatuses tegevuse otsekuludest tingimusel, et need on kantud kooskõlas riigi eeskirjadega, sealhulgas raamatupidamiseeskirjadega;

c) mööbli ja seadmete ostmine ning olemasolevate infrastruktuuride kohandamine ja moderniseerimine tingimusel, et:

i) asjaomase tegevusega seotud summa moodustab käesoleva rahastamisvahendi raames rakendatava(te) programmi(de) iga prioriteetse suuna puhul kuni 15 % IPA määruse alusel antavast abist;

ii) investeeringud on vajalikud programmi(de) rahuldavaks rakendamiseks käesoleva rahastamisvahendi raames ja aitavad kaasa abi mõju suurendamisele;

iii) tegevstruktuuri vastutusel läbiviidud hindamine näitab, et ostmine on kõikidest muudest lahendustest majanduslikult soodsam.

▼B

2. Erandina artikli 34 lõikest 3 võivad abikõlblikud olla ka järgmised kulud:

a) maksud, sealhulgas käibemaks, kui need ei ole ühelgi viisil tagastatavad ja kui on tõendatud, et need tasus lõplik abisaaja;

b) üksnes tegevuse kaasrahastamise perioodiga seotud tegevuskulud, sealhulgas rendikulud;

c) rentimine või liising tingimusel, et need on seotud üksnes tegevuse kaasrahastamise perioodiga ja et see on kõikidest muudest lahendustest majanduslikult soodsam;

▼M1

d) lõpliku abisaaja esitatava pangagarantii või samalaadse tagatisega seotud kulud.

▼B

Artikkel 153

Abi osatähtsus ja ühenduse toetuse määr

1. Käesoleva rahastamisvahendi puhul põhinevad artikli 38 lõikes 1 osutatud abikõlblikud kulud kas avaliku sektori kulutustel või kogukuludel, kusjuures tehtud valikut kohaldatakse kogu asjaomase programmi puhul tervikuna.

2. Ühenduse toetus prioriteetse suuna tasandil ei ületa 85 % abikõlblikest kuludest.

3. Ühegi tegevuse kaasrahastamise määr ei ole suurem asjaomase prioriteetse suuna puhul rakendatavast määrast.

II PEATÜKK

Programmide koostamine

Artikkel 154

Ühtne strateegiline raamistik

1. Abisaajad riigid loovad mitmeaastase suunava kavandamisdokumendi alusel ühtse strateegiline raamistiku, mida arutatakse komisjoniga. Ühtne strateegiline raamistik on regionaalarengu rahastamisvahendi ja inimressursside arendamise rahastamisvahendi programmide koostamisel viitedokumendiks.

2. Ühtne strateegiline raamistik sisaldab järgmist:

a) lühike analüüs, milles tuuakse esile abikõlblike sektorite tugevad ja nõrgad küljed, võimalused ja ohud ning regionaalarengu rahastamisvahendi ja inimressursside arendamise rahastamisvahendi temaatilised prioriteedid, kuhu abisaaja riik kavatseb abi suunata;

b) eesmärkide kirjeldus, mida regionaalarengu rahastamisvahendi ja inimressursside arendamise rahastamisvahendi raames püütakse saavutada kooskõlas esimeses mitmeaastases suunavas kavandamisdokumendis sätestatud asjaomaste riigi ja ühenduse prioriteetidega;

c) programmide loetelu koos iga programmi peamiste prioriteetsete suundade lühikirjeldusega;

d) iga rahastamisvahendi puhul rahaliste eraldiste soovituslik aluseks olevate programmide vaheline jaotus kolmeaastase ajavahemiku kohta kooskõlas mitmeaastase suunava finantsraamistiku ja mitmeaastase suunava kavandamisdokumendiga ning aluseks olevate programmide vaheline soovituslik eelarvetasakaal järgnevate aastate kohta.

▼B

3. Vajadusel sisaldab ühtne strateegiline raamistik sätteid ka järgneva kohta:

a) kooskõlastamine muu asjaomase välisabiga või muude riiklike programmidega, mida toetavad rahvusvahelised finantsasutused;

b) kooskõlastamine muude IPA rahastamisvahenditega, eelkõige maaelu arendamise rahastamisvahendiga.

4. Ühtne strateegiline raamistik on regionaalarengu rahastamisvahendi ja inimressursside arendamise rahastamisvahendi raames rakendatavate programmide heakskiitmise eeltingimuseks. See esitatakse komisjonile enne nimetatud rahastamisvahendite raames rakendatava esimese programmi komisjonile heakskiitmiseks esitamist või hiljemalt koos programmiga.

5. Ühtse strateegiline raamistiku koostab strateegiline koordinaator ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riikliku koordinaatori lõplikul vastutusel.

Artikkel 155

Rakenduskavad

1. Abi rakendatakse mitmeaastaste rakenduskavade kaudu. Kõnealused rakenduskavasid koostavad tegevstruktuurid. Rakenduskavade koostamisel konsulteeritakse tihedalt komisjoni ja asjaomaste sidusrühmadega ning need kiidetakse heaks komisjoni otsusega vastavalt artikli 8 lõikele 1.

2. Rakenduskavad peavad sisaldama järgmist:

a) hinnang keskpika perioodi vajaduste ja eesmärkide kohta, milles tuuakse esile asjaomaste valdkondade, teemade ja piirkondade tugevad ja nõrgad küljed, võimalused ja ohud;

b) ülevaade konsulteerimisest asjaomaste sotsiaalmajanduslike partnerite ja vajaduse korral kodanikuühiskonna esindajatega;

c) valitud strateegiliste prioriteetide kirjeldus, võttes arvesse ühtset strateegilist raamistikku ning valdkondlikke, temaatilisi ja/või geograafilisi abi kontsentreerimise mehhanisme, samuti artikli 57 lõikes 4 ja artiklis 166 osutatud eelhindamise tulemusi;

d) teave prioriteetsete suundade, nendega seotud meetmete ja konkreetsete eesmärkide kohta. Vajaduse korral kvantifitseeritakse nimetatud eesmärgid piiratud arvu tulemusnäitajate abil. Kõnealused näitajad peavad võimaldama määrata kindlaks valitud meetmete rakendamisel tehtud edusammud, sealhulgas prioriteetsete suundade ja meetmete jaoks seatud eesmärkide tõhususe;

e) kui mõned meetmed kavatsetakse rakendada abikavade kaudu, millega antakse abi ettevõtetele, siis asjaomaste rakendamisviiside kirjeldus;

f) asjaomase prioriteetse suuna raames teostatava tehnilise abi andmise tegevuse kirjeldus. Ühenduse toetus sellisele prioriteetsele suunale võib moodustada kuni 6 % rakenduskavale eraldatud ühenduse toetusest. Erandjuhtudel ja kui see on programmi kohaldamisala arvestades nõuetekohaselt põhjendatud, võib nimetatud ülemmäär tõusta kuni 10 %ni;

g) iga meetme puhul kavandatavad lõplikud abisaajad, eeldatavad valikuviisid ja nendega seotud võimalikud valikukriteeriumid;

h) finantstabel, milles on iga kohaldatava mitmeaastase suunava finantsraamistikuga hõlmatud aasta, iga prioriteetse suuna ja soovituslikul kujul ka iga asjaomase meetme kohta täpsustatud järgnev:

   i) ühenduse toetuse kogusumma;

▼B

ii) riigi toetus, määratledes vajadusel muud välised toetused. Kui inimressursside arendamise rahastamisvahendi puhul arvutatakse ühenduse toetus kogukulude põhjal, esitatakse tabelis riigi toetuse soovituslik jaotus avaliku ja erasektori osa vahel;

iii) sellest tulenev ühenduse toetuse määr;

i) kavandatud hindamise ja järelevalve näitajad ja viisid, sealhulgas soovituslik hindamistegevus ja ajakava;

j) regionaalarengu rahastamisvahendi puhul suurprojektide soovituslik loetelu koos nende tehniliste ja finantsnäitajatega, sealhulgas oodatavad rahastamisallikad, ning nende rakendamise soovituslike ajakavadega;

k) rakenduskava haldamise ja kontrolliga seotud asjaomaste struktuuride ja ametiasutuste kirjeldus vastavalt artiklitele 21–26, 28, 29 ja 31.

Artikkel 156

Rakenduskavade läbivaatamine

1. Abisaaja riigi või komisjoni algatusel võidakse rakenduskavasid uuesti läbi vaadata ning vajadusel nende ülejäänud osa muuta. Kõnealune läbivaatamine võidakse eelkõige läbi viia järgmistel asjaoludel:

a) pärast märkimisväärsete sotsiaalmajanduslike muutuste toimumist;

b) eesmärgiga võtta rohkem või muul viisil arvesse peamisi muutusi ühenduse või riiklikes prioriteetides;

▼M1

c) pärast mitmeaastase suunava kavandamisdokumendi läbivaatamist;

▼B

d) artikli 166 lõikes 2 osutatud hindamist silmas pidades;

e) rakendamisel esinevate raskuste tagajärjel.

2. Komisjoni otsus mis tahes rakenduskava läbivaatamise taotluse kohta võetakse vastu võimalikult kiiresti pärast selle ametlikku esitamist strateegilise koordinaatori poolt, kes on saanud selleks kooskõlastatuse ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklikult koordinaatorilt.

3. Kui lõikes 1 osutatud rakenduskava läbivaatamine laiendab asjaomase programmi raames abikõlblikuks loetavate kulude ulatust, saavad kõik programmiga seotud lisakulud abikõlblikuks alates komisjoni otsuse vastuvõtmise kuupäevast.

Artikkel 157

Suurprojektid regionaalarengu rahastamisvahendi raames

1. Osana rakenduskavast võib regionaalarengu rahastamisvahendist rahastada suurprojekte.

2. Suurprojekt hõlmab mitmeid ehitustöid, meetmeid ja teenuseid ja selle eesmärk on viia ellu täpse majandusliku ja tehnilise olemusega konkreetne ja jagamatu ülesanne, millel on selgelt määratletud eesmärgid ja mille kogumaksumus ületab 10 miljonit eurot.

3. Suurprojektid esitab komisjonile heakskiitmiseks asjaomane tegevstruktuur. Projekti heakskiitvas otsuses määratletakse füüsiline objekt ja abikõlblikud kulud, mille suhtes kohaldatakse prioriteetse suuna kaasrahastamise määra. Seejärel sõlmitakse abisaaja riigiga kahepoolne leping, milles kõnealused andmed sätestatakse.

4. Suurprojekti esitamisel komisjonile esitab tegevstruktuur järgmise teabe:

a) teave rakendamise eest vastutava organi kohta;

▼B

b) teave investeeringu laadi kohta ning selle rahalise mahu ja asukoha kirjeldus;

c) teostatavusuuringu tulemused;

d) projekti rakendamise ajakava enne asjaomase rakenduskava lõpetamist;

e) hinnang tegevuse üldise sotsiaalmajandusliku tasakaalu kohta, mis põhineb kulude ja tulude analüüsil ning sisaldab riskianalüüsi ja hinnangut oodatava mõju kohta asjaomasele valdkonnale ja sotsiaalmajanduslikule olukorrale abisaajas riigis ning juhul, kui tegevus sisaldab tegevuse liikmesriigi piirkonnast üleviimist, sotsiaalmajandusliku mõju kohta asjaomasele piirkonnale;

f) keskkonnamõju analüüs;

g) rahastamiskava, milles on näidatud rahaliste toetuste oodatav kogumaht, toetus, mida soovitakse saada IPA määruse alusel, ning muu ühendusepoolne ja väline rahastamine. Rahastamiskavas põhjendatakse nõutavat IPA toetusega rahastamist finantssuutlikkuse analüüsi kaudu.

III PEATÜKK

Rakendamine

1. jagu

Üldeeskirjad

Artikkel 158

Tegevuse valik

1. Igasugune tegevus (välja arvatud suurprojektid), mida rakendab mõni muu lõplik abisaaja kui avalik-õiguslik organ, valitakse konkursikutse alusel. Valikukriteeriumid koostab tegevstruktuur ja need avaldatakse koos konkursikutsega.

2. Tegevstruktuur moodustab iga konkursikutse jaoks valikukomisjoni, mis analüüsib pakkumisi ja teeb valiku ning esitab seejärel tulemuste alusel soovituse tegevstruktuurile.

Tegevstruktuur otsustab, kas kiita valikumenetluse tulemused heaks ja põhjendab oma otsust.

Valikukomisjoni koosseis ja selle toimimisviis määratakse kindlaks asjaomases rahastamislepingus.

Artikkel 159

Finantskorraldusvahendid

1. Osana rakenduskavast võib ühenduse toetusega rahastada sellise tegevusega seotud kulusid, mille raames antakse abi ettevõtete finantskorraldusvahendite, näiteks riskikapitalifondide, tagatisfondide ja laenufondide toetuseks. Eelistatakse väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtteid.

2. Üksikasjalikud rakenduseeskirjad sätestatakse rahastamislepingus, mis sõlmitakse pärast seda, kui rakenduskava, millega finantskorraldusvahenditele ühenduse toetuse andmine ette nähakse, on vastu võetud.

▼B

2. jagu

Finantsjuhtimine

Artikkel 160

Maksed

1. Ilma et see piiraks artikli 40 lõike 5 kohaldamist, ei ületa eel- ja vahemaksete kogusumma 90 % rakenduskavade finantstabelis ettenähtud ühenduse toetusest.

2. Kogu komisjoni ja artiklis 21 osutatud ametiasutuste ja organite vaheline finantstehinguid käsitlev teabevahetus toimub elektrooniliselt kooskõlas rahastamislepinguga.

3. Lisaks artiklis 42 sätestatule moodustavad eelrahastamise eelmaksed 30 % asjaomase programmi esimeseks kolmeks aastaks ettenähtud ühenduse toetusest ning need makstakse välja, kui on täidetud 42 lõikes 1 sätestatud tingimused. Vajadusel võib eelarveliste kulukohustuste kättesaadavust silmas pidades eelmaksed tasuda kahe osamaksena.

▼M1

4. Regionaalarengu rahastamisvahendi puhul võib artiklis 156 osutatud rakenduskavade läbivaatamise ajal suurendada käesoleva artikli lõikes 3 osutatud eelmakseid kuni 30 protsendini kolmeks eelnevaks aastaks ettenähtud ühenduse toetusest.

▼B

Artikkel 161

Maksetaotluste vastuvõetavus

1. Regionaalarengu rahastamisvahendi ja inimressursside arendamise rahastamisvahendi raames kohaldatakse vahemakse taotluse puhul lisaks artikli 43 lõikele 1 käesolevas lõikes sätestatut.

Maksetaotlust ei saa vastu võtta, kui maksed on artikli 163 kohaselt peatatud. Maksetaotluses tõendatakse, et kõik artikli 43 lõikes 1 ja käesolevas lõikes sätestatud tingimused on täidetud.

Artikli 43 lõikes 1 nimetatud tõendatud kuluaruanne koostatakse prioriteetsete suundade ja meetmete kaupa. Siseriiklik eelarvevahendite käsutaja tõendab, et kuluaruanne on täpne, põhineb usaldusväärsetel raamatupidamissüsteemidel ja kontrollitavatel dokumentidel. Siseriiklik eelarvevahendite käsutaja saadab nimetatud dokumendi komisjonile koos järgnevaga:

a) kuludeklaratsioon, millega tõendatakse, et deklareeritud kulud vastavad kohaldatavatele ühenduse ja riiklikele eeskirjadele ning on kantud seoses rahastamiseks valitud tegevusega kooskõlas programmi suhtes kohaldatavate kriteeriumidega ja asjaomaste kohaldamisele kuuluvate ühenduse ja riiklike eeskirjadega;

b) tegevuse elektrooniline loetelu meetmete kaupa ja nendega seotud kulud, sealhulgas IPA määruse alusel antud toetused, riigi avaliku sektori toetus ja vajadusel erasektori panus;

c) üksikasjad tagasinõudmisele kuuluvate summade kohta pärast asjaomase tegevuse läbiviimiseks mõeldud ühenduse toetuse osalist või täielikku tühistamist;

d) ühenduse vahendite maht iga rahastamisvahendi eurokontol viimase debiteerimise kuupäeva seisuga, millele aruanne viitab, ja kogunenud intress.

2. Regionaalarengu rahastamisvahendi ja inimressursside arendamise rahastamisvahendi raames kohaldatakse lõppmakse taotluse puhul lisaks artikli 45 lõikele 1 käesolevas lõikes sätestatut.

▼B

Selleks, et maksetaotlus oleks vastuvõetav, peab ühenduse toetus iga prioriteetse suuna puhul vastama rakenduskava finantstabelile.

Artikli 45 lõikes 1 nimetatud tõendatud kuluaruande koostab siseriiklik eelarvevahendite käsutaja ja saadab selle komisjonile kooskõlas käesoleva artikli lõike 1 nõuetega.

Komisjon teavitab abisaajat riiki oma järeldustest artikli 45 lõike 1 punktis c osutatud auditeerimisasutuse järeldusotsuse sisu kohta. Nimetatud järeldusotsus loetakse vastuvõetuks, kui komisjon ei esita märkusi viie kuu jooksul pärast järeldusotsuse kättesaamise kuupäeva.

Artikkel 162

Maksetähtajad

1. Riiklik fond tagab, et iga rakenduskava vahemakse taotlused edastatakse komisjonile kolm korda aastas. Selleks, et komisjon teeks makse veel samal aastal, peab maksetaotluse esitama hiljemalt asjaomase aasta 31. oktoobriks.

2. Vabade vahendite olemasolul teeb komisjon vahemakse kahe kuu jooksul pärast artikli 43 lõikes 1 ja artikli 161 lõikes 1 nimetatud tingimustele vastava maksetaotluse komisjonis registreerimise kuupäeva.

3. Vabade vahendite olemasolu korral teeb komisjon lõppmakse siis, kui täidetud on järgmised tingimused:

a) komisjon on vastu võtnud artikli 169 lõigetele 4 ja 5 vastava valdkondliku rakendamise lõpparuande;

b) komisjon on vastu võtnud auditeerimisasutuse artikli 45 lõike 1 punktis c osutatud järeldusotsuse ja sellega seotud artikli 29 lõike 2 punkti b esimeses taandes sätestatud auditeerimistegevuse aastaaruande.

4. Määruses (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 nimetatud volitatud eelarvevahendite käsutaja võib maksetähtaja arvestamise peatada kuni kuueks kuuks, kui:

a) riikliku või ühenduse auditeerimisasutuse aruandes on tõendeid, mis võimaldavad väita, et haldus- ja kontrollisüsteemide toimimises on märkimisväärseid puudusi, või

b) komisjonis tegutsev volitatud eelarvevahendite käsutaja peab läbi viima täiendava kontrollimise, sest temani on jõudnud teave, et tõendatud kuluaruandes sisalduvad kulud on seotud tõsise eeskirjade eiramisega, mida ei ole kõrvaldatud;

c) kuluaruandes sisalduva teabe kohta on vaja selgitusi.

Ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklikku koordinaatorit ja siseriiklikku eelarvevahendite käsutajat teavitatakse viivitamata maksetähtaja arvestamise peatamise põhjustest. Maksetähtaja arvestamise peatamine lõpetatakse kohe, kui abisaajad riigid on võtnud vajalikud meetmed.

Artikkel 163

Maksete peatamine

Artikli 46 sätteid kohaldatakse kas kõikide või osade vahemaksete suhtes prioriteetse suuna või programmi tasandil.

Artikkel 164

Programmi lõpetamine

1. Rakenduskava lõpetatakse vastavalt artikli 47 lõikele 1 ning komisjon määrab lõppmakse kindlaks artikli 45 lõikes 1 ja artikli 161 lõikes 2 osutatud dokumentide põhjal.

▼B

Komisjon teavitab abisaajat riiki rakenduskava lõpetamise kuupäevast.

2. Sõltumata komisjoni või Euroopa Kontrollikoja tehtud auditite tulemustest võib komisjoni poolt rakenduskavale tehtud lõppmakset muuta üheksa kuu jooksul alates lõppmakse tegemise kuupäevast või, kui lõppmakse on negatiivne ja abisaajad riigid peavad selle tagasi maksma, üheksa kuu jooksul alates sissenõudekorralduse väljaandmise kuupäevast. Selline lõppmakse muutmine ei mõjuta lõikes 1 sätestatud rakenduskava lõpetamise kuupäeva.

Artikkel 165

Ühenduse toetuse taaskasutamine

Abisaaja riik teavitab komisjoni sellest, millised on tema ettepanekud tühistatud vahendite taaskasutamiseks vastavalt artiklile 54 ning vajadusel abi rahastamisplaani muutmiseks vastavalt artiklile 156.

3. jagu

Hindamine ja järelevalve

Artikkel 166

Hindamine

1. Abisaajad riigid teostavad iga rakenduskava kohta eraldi eelhindamise. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võivad abisaajad riigid kokkuleppel komisjoniga siiski viia läbi ühe eelhindamise, mis hõlmab mitut rakenduskava.

Eelhindamised viiakse läbi tegevstruktuuri vastutusel.

Eelhindamiste eesmärk on optimeerida rakenduskavadega seotud eelarveliste vahendite eraldamist ja parandada programmide koostamise kvaliteeti. Eelhindamistes peab kindlaks määrama arenguerinevused, -mahajäämused ja -potentsiaali, seatud eesmärgid, oodatavad tulemused, mõõdetavad eesmärgid, vajaduse korral kavandatud strateegia sidususe ning rakendamist, järelevalvet, hindamist ja finantsjuhtimist käsitlevate menetluste kvaliteedi, ning kõike eelnimetatut hindama.

Eelhindamine lisatakse rakenduskava(de) juurde, mille suhtes see on teostatud.

2. Programmide koostamise perioodil viivad abisaajad riigid läbi rakenduskavade järelevalvega seotud hindamisi, eelkõige siis, kui kõnealuse järelevalve tulemusena ilmneb märkimisväärne erinevus esialgsetest eesmärkidest või kui tehakse artiklis 156 osutatud ettepanekud rakenduskavade läbivaatamiseks. Tulemused saadetakse rakenduskava valdkondlikule järelevalvekomiteele ja komisjonile.

3. Hindamisi viivad läbi sise- või väliseksperdid või -organid, kes on oma tegevuses artiklis 21 nimetatud ametiasutustest sõltumatud. Tulemused avaldatakse vastavalt dokumentidele juurdepääsu suhtes kohaldatavatele eeskirjadele.

Artikkel 167

Valdkondlik järelevalvekomitee

1. Vastavalt artiklile 59 asutab tegevstruktuur iga programmi jaoks valdkondliku järelevalvekomitee. Sama rahastamisvahendi raames rakendatavate programmide jaoks võib moodustada ühe valdkondliku järelevalvekomitee. Kõnealune komitee tuleb abisaaja riigi või komisjoni algatusel kokku vähemalt kaks korda aastas.

2. Iga valdkondlik järelevalvekomitee koostab oma töökorra kooskõlas komisjoni kehtestatud valdkondliku järelevalvekomitee volituste

▼B

ning asjaomase abisaaja riigi institutsionaalse, õigusliku ja finantsraamistikuga. Ta võtab kõnealuse töökorra vastu kokkuleppel tegevstruktuuri ja IPA järelevalvekomiteega, et oma ülesandeid käesoleva määruse kohaselt täita.

3. Valdkondliku järelevalvekomitee eesistujateks on tegevstruktuuri juht ja komisjon. Komitee koosseisu üle otsustab tegevstruktuur kokkuleppel komisjoniga.

Valdkondliku järelevalvekomitee liikmeteks on komisjon, ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklik koordinaator, regionaalarengu rahastamisvahendi ja inimressursside arendamise rahastamisvahendi strateegiline koordinaator ja programmi tegevstruktuur. Vajaduse korral kuuluvad komiteesse ka kodanikuühiskonna ja sotsiaalmajanduslike partnerite esindajad. Euroopa Investeerimispanga esindaja võib komitee tööst osa võtta nõuandva pädevusega nende rakenduskavade puhul, mida toetab Euroopa Investeerimispank.

4. Valdkondlik järelevalvekomitee:

a) vaatab kuue kuu jooksul pärast programmi rahastamislepingu jõustumist läbi tegevuse valiku kriteeriumid ja kiidab need heaks, lähtudes vajadusel artikli 155 lõike 2 punktist g, ning kiidab heaks läbivaadatud kriteeriumid vastavalt programmide koostamise vajadustele;

b) hindab igal kohtumisel rakenduskava konkreetsete eesmärkide saavutamiseks tehtud edusamme tegevstruktuuri esitatud dokumentide põhjal;

▼M1

c) vaatab igal kohtumisel läbi rakendamistulemused, eelkõige iga prioriteetse suuna jaoks kavandatud eesmärkide saavutamise ning meetmed ja artiklis 57 osutatud vahehindamised; komitee teostab nimetatud järelevalvet artikli 155 lõike 2 punktis d osutatud näitajate põhjal;

▼B

d) vaatab läbi artiklis 169 osutatud valdkondlikud rakendamise aasta- ja lõpparuanded;

e) valdkondlikku järelevalvekomiteed teavitatakse artikli 29 lõike 2 punkti b esimeses taandes osutatud auditeerimistegevuse aastaaruandest või selle osast, mis käsitleb asjaomast rakenduskava, ning asjaomastest märkustest, mida komisjon võib teha pärast aruande läbivaatamist või seoses aruande nimetatud osaga;

f) vaatab läbi programmi rahastamislepingu muutmise ettepanekud.

5. Valdkondlik järelevalvekomitee võib ka teha tegevstruktuurile mis tahes ettepanekuid programmi läbivaatamiseks või kontrollimiseks, kui see teeb tõenäoliselt võimalikuks artikli 155 lõike 2 punktis a osutatud eesmärkide saavutamise või võib parandada programmi haldamist, sealhulgas finantsjuhtimist.

Artikkel 168

Järelevalve kord

Järelevalvega seotud andmevahetus komisjoni ja abisaajate riikide vahel toimub elektrooniliselt vastavalt rahastamislepingutes sätestatule.

Artikkel 169

Valdkondlikud rakendamise aasta- ja lõpparuanded

1. Tegevstruktuur esitab komisjonile ja ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklikule koordinaatorile iga aasta 30. juuniks ja esmakordselt 2008. aasta 30. juuniks valdkondliku aastaaruande.

▼B

Valdkondlik lõpparuanne esitatakse komisjonile ja ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklikule koordinaatorile hiljemalt kuue kuu jooksul alates kulude abikõlblikkuse lõppkuupäevast. Valdkondlik lõpparuanne koostatakse terve rakendamisperioodi kohta ja see hõlmab viimast valdkondlikku aastaaruannet.

Valdkondlikud aruanded koostatakse asjaomaste programmide kohta.

2. Valdkondlik järelevalvekomitee vaatab valdkondlikud aruanded enne nende komisjonile ja ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklikule koordinaatorile saatmist läbi.

3. Valdkondlikud aruanded sisaldavad järgmist:

a) rakenduskava, prioriteetse suuna, meetmete või vajadusel tegevuse või tegevuse rühmade rakendamisel tehtud kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed edusammud võrreldes nende konkreetsete kontrollitavate eesmärkidega, võimalusel kvantifitseeritud kujul, kasutades artikli 155 lõike 2 punktis d osutatud näitajaid asjaomasel tasandil. Kui see on asjakohane, esitatakse inimressursside arendamise rahastamisvahendi puhul statistika naiste ja meeste kohta eraldi;

b) rakenduskava rahaline rakendamine, esitades iga prioriteetse suuna ja meetme kohta järgmised andmed:

   i) lõplike abisaajate kantud kogukulud, mis on esitatud riikliku fondi poolt komisjonile edastatud maksetaotlustes;

   ii) kogukulud, mille suhtes riiklik fond on kulukohustused võtnud ja mille ta on välja maksnud, ning nendele vastav avaliku sektori toetus või erasektori panus; sellele lisatakse tegevuse loetelu elektroonilisel kujul, mis võimaldab neid jälgida alates eelarvelise kulukohustuse võtmisest kuni lõppmakseni;

   iii) komisjonilt saadud maksete kogusumma.

   Vajaduse korral võib rahalise rakendamise andmed esitada artikli 5 lõike 3 punktis f osutatud peamiste sekkumisvaldkondade kaudu ja piirkondade kaudu, kuhu abi suunatakse;

c) IPA määruse alusel regionaalarengu rahastamisvahendist eraldatavate toetuste soovituslik jaotus kategooriate kaupa vastavalt rahastamislepingus esitatud üksikasjalikule loetelule, üksnes teavitamise eesmärgil;

d) tegevstruktuuri või valdkondliku järelevalvekomitee poolt rakendamise kvaliteedi ja tõhususe tagamiseks võetud meetmed, eelkõige:

   i) järelevalve- ja hindamismeetmed, sealhulgas andmete kogumise kord;

   ii) kokkuvõte kõikidest rakenduskava rakendamisel tekkinud olulistest probleemidest ja nende lahendamiseks võetud meetmetest;

   iii) tehnilise abi kasutamine;

e) teave programmist teavitamiseks ja selle avalikustamiseks võetud meetmete kohta kooskõlas artikliga 62;

f) regionaalarengu rahastamisvahendi puhul vajadusel suurprojektide kulgemine ja rahastamine;

g) inimressursside arendamise rahastamisvahendi puhul vajadusel kokkuvõte järgmiste meetmete rakendamisest:

   i) soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine ning muud meeste ja naiste võrdõiguslikkusega seotud meetmed;

   ii) meetmed selleks, et suurendada migrantide osalust tööhõives ja tugevdada seega nende sotsiaalset integreerumist;

   iii) meetmed vähemuste tööhõivesse integreerimise tugevdamiseks ja seega nende sotsiaalse kaasatuse parandamiseks;

▼B

iv) meetmed muude ebasoodsas olukorras olevate rühmade, sealhulgas puudega inimeste tööhõivesse integreerimise ja sotsiaalse kaasatuse tugevdamiseks.

Käesoleva lõike punktides d ja g osutatud teavet ei esitata, kui pärast eelmist aruannet ei ole tehtud olulisi muudatusi.

4. Valdkondlikud aruanded loetakse vastuvõetavaks, kui need sisaldavad kõiki lõikes 3 loetletud asjaomaseid andmeid. Komisjon teatab ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklikule koordinaatorile ja tegevstruktuurile valdkondliku aastaaruande vastuvõetavusest kümne tööpäeva jooksul alates selle kättesaamise kuupäevast.

5. Komisjon teatab ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklikule koordinaatorile ja tegevstruktuurile ka oma arvamusest vastuvõetavaks loetud valdkondliku aastaaruande sisu kohta kahe kuu jooksul alates selle kättesaamise kuupäevast. Rakenduskava valdkondliku lõpparuande puhul edastatakse nimetatud teave hiljemalt viie kuu jooksul alates vastuvõetava aruande kättesaamise kuupäevast.

IV JAOTIS

MAAELU ARENDAMISE RAHASTAMISVAHEND

I PEATÜKK

Abi objekt ja abikõlblikkus

1. jagu

Abi objekt

Artikkel 170

Maaelu arendamise rahastamisvahendiga seotud täiendavad mõisted

Käesolevas jaotises kasutatakse lisaks artiklis 2 toodud mõistetele järgmisi mõisteid:

1) „ühenduse nõuded” – ühenduses sätestatud nõuded keskkonnakaitse, inimeste, loomade ja taimede tervise, loomade heaolu ja tööohutuse valdkonnas;

2) „mägipiirkonnad” – nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 ([1]) artikli 50 lõike 2 esimeses lõigus nimetatud piirkonnad;

3) „noor põllumajandustootja” – toetuse määramist käsitleva otsuse tegemise ajal alla 40aastane põllumajandustootja, kellel on piisavad kutseoskused ja pädevus.

Artikkel 171

Abi valdkonnad ja vormid

1. Maaelu arendamise rahastamisvahendist antav abi on mõeldud aitamaks saavutada järgmisi eesmärke:

a) turu tõhususe ja ühenduse nõuete rakendamise parandamine;

b) ettevalmistav tegevus põllumajanduslike keskkonnameetmete ja kohaliku maaelu arengu strateegiate rakendamiseks;

c) maapiirkondade majandusliku olukorra arendamine.

([1]) ELT L 277, 21.10.2005, lk 1.

▼B

2. Abi, mis on mõeldud lõike 1 punktis a määratletud eesmärgi saavutamiseks (edaspidi „1. prioriteetne suund”), antakse järgmiste meetmete kaudu:

a) investeeringud põllumajandusettevõtete ümberkorralduseks ja ühenduse nõuetega vastavusse viimiseks;

b) tootjarühmade loomise toetamine;

c) investeeringud põllumajandus- ja kalandustoodete töötlemisse ja turustamisse, et see tegevus ümber korraldada ja ühenduse nõuetega vastavusse viia.

3. Abi, mis on mõeldud lõike 1 punktis b määratletud eesmärgi saavutamiseks (edaspidi „2. prioriteetne suund”), antakse järgmiste meetmete kaudu:

a) keskkonna ja paikkonna parandamiseks kavandatud tegevus;

b) kohaliku maaelu arengu strateegiate ettevalmistamine ja rakendamine.

4. Abi, mis on mõeldud lõike 1 punktis c määratletud eesmärgi saavutamiseks (edaspidi „3. prioriteetne suund”), antakse järgmiste meetmete kaudu:

a) maapiirkondade infrastruktuuri arendamine ja parandamine;

b) maapiirkondade majandustegevuse arendamine ja mitmekesistamine;

c) koolituse parandamine.

2. jagu

Abikõlblikkuse ja abi osatähtsuse üldnõuded

Artikkel 172

Kulude abikõlblikkus

1. Lisaks artikli 34 lõikes 2 nimetatud kuludele vastavad käesolevast rahastamisvahendist antava abi saamise tingimustele lõike 3 punktis c nimetatud kulud.

Artikli 34 lõike 2 alusel on abikõlblikud artiklis 182 osutatud tehnilise abi meetmed.

2. Lisaks artikli 34 lõike 3 sätetele ei vasta käesolevast rahastamisvahendist antava abi saamise tingimustele järgmised kulud:

a) põllumajandusliku tootmise õiguste, loomade, üheaastaste taimede ostmine ja nende taimede istutamine;

b) kõik hooldus-, amortisatsiooni- ja rendikulud;

c) kõik riiklike haldusorganite kulud, mis on tehtud seoses abi haldamise ja rakendamisega.

3. Ilma, et see piiraks artikli 34 lõike 3 sätete kohaldamist, on investeerimise korral:

a) abikõlblikud kulud, mis tulenevad kinnisvara ehitamisest või parandamisest;

b) abikõlblikud kulud, mis tulenevad uute masinate ja seadmete, sealhulgas tarkvara ostmisest või liisingust kuni vara turuväärtuseni; muud liisingulepinguga seotud kulud, nagu liisinguandja hinnalisand, intresside refinantseerimiskulud, üldkulud, kindlustusmaksed, ei ole abikõlblikud;

c) abikõlblikud punktides a ja b nimetatud kuludega seotud üldkulud, nagu arhitekti-, inseneri- ja konsultatsioonitasud, teostatavusuuringud

▼B

ning patendiõiguste ja litsentside omandamine, kuni 12 % ulatuses punktides a ja b nimetatud kuludest.

Käesoleva lõike üksikasjalikud rakendamissätted määratakse kindlaks artiklis 7 osutatud valdkondlikes lepingutes või artiklis 8 osutatud rahastamislepingutes.

4. Ühendus võib jätkata investeerimisprojektide rahastamist eeldusel, et viie aasta jooksul pärast tegevstruktuuri tehtud lõppmakset ei toimu projektides olulisi muutusi.

Artikkel 173

Abi osatähtsus ja ühenduse toetuse määr

1. Käesoleva rahastamisvahendi puhul arvutatakse artikli 38 lõikes 1 nimetatud abikõlblikud kulud artiklis 2 määratletud avaliku sektori kogukulutuste põhjal.

2. Üldiselt ei tohi avaliku sektori kulutused ületada 50 % investeeringuga seotud abikõlblikest kogukuludest. Nimetatud ülemmäär võib aga olla:

a) 55 % noorte põllumajandustootjate põllumajandusettevõtetesse tehtavate investeeringute korral;

b) 60 % mägipiirkondade põllumajandusettevõtetesse tehtavate investeeringute korral;

c) 65 % mägipiirkondades noorte põllumajandustootjate põllumajandusettevõtetesse tehtavate investeeringute korral;

d) 75 % lõike 4 punktis d osutatud investeeringute korral ja nõukogu direktiivi 91/676/EMÜ ([1]) rakendamiseks põllumajandusettevõtetesse tehtavate investeeringute korral, mille jaoks peab olemas olema riiklik rakendamisstrateegia;

e) 100 % infrastruktuuri tehtavate investeeringute korral, mis ei anna olulist puhastulu;

f) 100 % artiklis 182 osutatud meetmete korral.

3. Avaliku sektori kulutuste määra kindlaksmääramisel lõike 2 kohaldamisel ei võeta arvesse riigi abi, mis hõlbustab juurdepääsu laenudele, mis on saadud ilma IPA määruse alusel ettenähtud mis tahes ühenduse toetuseta.

4. Üldiselt ei tohi ühenduse osaluse määr ületada 75 % abikõlblikest kuludest. Nimetatud ülemmäär võib aga olla:

a) 80 % artikli 171 lõikes 3 osutatud 2. prioriteetse suuna alla kuuluvate meetmete korral;

b) 80 % artiklis 182 käsitletud tegevuse korral, kui kõnealune tegevus ei toimu komisjoni algatusel;

c) 100 % artiklis 182 käsitletud tegevuse korral, kui kõnealune tegevus toimub komisjoni algatusel;

d) 85 % investeerimisprojektide korral, kui komisjon teeb kindlaks, et piirkondades, kus projektid ellu viiakse, on toimunud erakorraline loodusõnnetus.

([1]) EÜT L 375, 31.12.1991, lk 1.

▼B

3. jagu

Abikõlblikkus ja abi andmise erinõuded 1. prioriteetse suuna puhul

Artikkel 174

Investeeringud põllumajandusettevõtetesse

1. Artikli 171 lõike 2 punktis a nimetatud abi antakse materiaalseteks või immateriaalseteks investeeringuteks põllumajandusettevõtetesse nende vastavusse viimiseks ühenduse nõuetega ja nende üldise tulemuslikkuse parandamiseks.

2. Kõnealuse meetme alusel võib anda abi põllumajandusettevõtetele:

a) mille puhul on tõestatav majandusliku elujõulisuse tõenäosus pärast investeeringut;

b) mis toetuse andmise otsuse tegemise ajal vastavad keskkonnakaitse, inimeste, loomade ja taimede tervise, loomade heaolu ja tööohutuse riiklikele miinimumnõuetele.

3. Erandina lõike 2 punktist b võib juhul, kui ühenduse nõuetel põhinevad riiklikud miinimumnõuded on kehtestatud vahetult enne taotluse laekumist, anda toetust ka nimetatud nõuetele mittevastavuse korral, tingimusel et ettevõte täidab kõnealused uued nõuded pärast investeeringut.

Lisaks võib komisjon abisaaja riigi nõuetekohaselt põhjendatud taotluse korral lubada teha erandi lõike 2 punktist b seoses ühenduse nõuetel põhinevate riiklike miinimumnõuete mittetäitmisega, kui nimetatud nõuded on riikliku seadusena vastu võetud mitte üle aasta enne taotluse esitamise kuupäeva.

4. Abi antakse tingimusel, et pärast investeeringute lõpetamist vastab ettevõte asjaomastele ühenduse nõuetele.

5. Iga abisaaja riik kehtestab abikõlblike koguinvesteeringute piirmäärad. Abisaajad riigid kehtestavad põllumajandustootjate kutseoskustele ja pädevusele asjaomased nõuded, mida põllumajandustootjad peavad abi saamiseks täitma.

Artikkel 175

Toetus tootjarühmade loomiseks

1. Artikli 171 lõike 2 punktis b osutatud abi võib anda tootjarühmade loomise ja haldustegevuse hõlbustamiseks, et:

a) kohandada tootjarühmadesse kuuluvate tootjate tootmist ja toodangut turunõuetega;

b) lasta kaubad ühiselt turule, sealhulgas müügiks ettevalmistamine, müügi tsentraliseerimine ning tarnimine hulgiostjatele;

c) kehtestada üldeeskirjad tooteteabe kohta, eeskätt seoses saagikoristuse ja kättesaadavusega.

2. Käesoleva meetme raames ei anta toetust tootjarühmadele, keda abisaaja riigi asjaomane pädev ametiasutus on ametlikult tunnustanud enne 1. jaanuari 2007 ja/või enne artiklis 184 osutatud programmi kinnitamist.

Tootjarühmadeks ei loeta kutseorganisatsioone või mitut kutseala ühendavaid organisatsioone, mis esindavad üht või mitut sektorit.

▼B

3. Abi antakse ühtse määraga toetusena iga-aastaste osamaksete teel esimese viie aasta jooksul alates tootjarühma tunnustamise kuupäevast. See arvutatakse rühma iga-aastase turustatud toodangu alusel ja peab vastama järgmistele tingimustele:

a) moodustab esimese, teise, kolmanda, neljanda ja viienda aasta eest vastavalt 5 %, 5 %, 4 %, 3 % ja 2 % turustatava toodangu väärtusest, kui see ei ole üle miljoni euro;

b) moodustab esimese, teise, kolmanda, neljanda ja viienda aasta eest vastavalt 2,5 %, 2,5 %, 2,0 %, 1,5 % ja 1,5 % turustatava toodangu väärtuse sellest osast, mis on üle miljoni euro;

c) ülemmäär iga tootjaorganisatsiooni kohta on

— 100 000 eurot esimesel aastal;

— 100 000 eurot teisel aastal;

— 80 000 eurot kolmandal aastal;

— 60 000 eurot neljandal aastal;

— 50 000 eurot viiendal aastal.

Artikkel 176

Investeeringud põllumajandus- ja kalandustoodete töötlemisse ja turustamisse

1. Artikli 171 lõike 2 punktis c nimetatud abi antakse materiaalseteks ja immateriaalseteks investeeringuteks asutamislepingu I lisaga hõlmatud põllumajandus- ja kalandustoodete töötlemisse ja turustamisse. Nimetatud abi eesmärk on aidata ettevõtetel viia oma tegevus vastavusse ühenduse nõuetega ja parandada oma üldist tulemuslikkust. Investeeringud peavad parandama kõnealuse põllumajanduslike põhitoodete sektori olukorda.

Toetust ei anta investeeringutele jaekaubanduse tasandil.

2. Käesoleva meetme alusel võib anda abi investeeringuteks ettevõtetesse:

a) mille puhul on tõestatav majandusliku elujõulisuse tõenäosus pärast investeeringut;

b) mis toetuse andmise otsuse tegemise ajal vastavad keskkonnakaitse, inimeste, loomade ja taimede tervise, loomade heaolu ja tööohutuse riiklikele miinimumnõuetele.

3. Erandina lõike 2 punktist b võib juhul, kui ühenduse nõuetel põhinevad siseriiklikud miinimumnõuded on kehtestatud vahetult enne taotluse laekumist, anda toetust ka nimetatud nõuetele mittevastavuse korral, tingimusel et ettevõte täidab kõnealused uued nõuded pärast investeeringut.

Lisaks võib komisjon abisaaja riigi nõuetekohaselt põhjendatud taotluse korral lubada teha erandi lõike 2 punktist b seoses ühenduse nõuetel põhinevate riiklike miinimumnõuete mittetäitmisega, kui nimetatud nõuded on riikliku seadusena vastu võetud mitte üle aasta enne taotluse esitamise kuupäeva.

4. Abi võib anda investeeringuteks üksustesse, mis moodustavad osa ettevõttest:

a) millel on vähem kui 250 töötajat ja mille aastakäive ei ületa 50 miljonit eurot ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 43 miljonit eurot; seejuures eelistatakse investeeringuid, mille eesmärk on viia üksus vastavusse asjaomaste ühenduse nõuetega; või

▼B

b) millel on vähem kui 750 töötajat ja mille aastakäive ei ületa 200 miljonit eurot, kui investeeringute eesmärk on viia üksus vastavusse asjaomaste ühenduse nõuetega.

5. Komisjon võib abisaaja riigi nõuetekohaselt põhjendatud taotluse korral otsustada, et abi võib anda lõikes 4 mitte käsitletud ettevõtetele investeeringuteks, mis on vajalikud ettevõtte vastavusse viimiseks teatavate ühenduse nõuetega, mis nõuavad eriti kulukaid investeeringuid. Nimetatud abi võib anda üksnes ettevõtetele, mis on loetletud riiklikus kavas, milles käsitletakse ettevõtete vastavusseviimist ühenduse nõuetega ja mille konkreetne eesmärk on muuta kogu üksus asjaomastele ühenduse nõuetele vastavaks. Nimetatud juhtudel antakse abi poole summa ulatuses lõike 4 alla kuuluvate ettevõtetele ettenähtud abist.

6. Abisaajad riigid kehtestavad käesoleva meetme raames antavaks toetuseks abikõlblike koguinvesteeringute piirmäärad.

7. Lõike 4 punktis a osutatud ettevõtetesse tehtavateks investeeringuteks antakse abi tingimusel, et pärast investeeringute teostamise lõpetamist vastavad need asjaomastele ühenduse nõuetele.

4. jagu

Abikõlblikkus ja abi andmise erinõuded 2. prioriteetse suuna puhul

Artikkel 177

Keskkonna ja paikkonnaga seotud tegevuse rakendamise ettevalmistamine

1. Abisaajate riikide ettevalmistamiseks nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 2. prioriteetse suuna all osutatud meetmete rakendamiseks antakse artikli 171 lõike 3 punktis a nimetatud abi katseprojektideks, mida käsitletakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklites 39 ja 40.

2. Nende meetmete eesmärk on keskkonda ja paikkonda parandavate meetmete rakendamise praktiliste kogemuste väljaarendamine nii haldus- kui ka põllumajandusettevõtte tasandil.

Artikkel 178

Kohaliku maaelu arengu strateegiate ettevalmistamine ja rakendamine

1. Artikli 171 lõike 3 punktis b nimetatud abi antakse vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklile 61.

2. Abiga toetatakse:

a) koostööprojektide rakendamist kooskõlas artikli 171 lõikes 1 osutatud prioriteetidega ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklis 65 määratletud viisil;

b) kohalike avaliku ja erasektori partnerluste, nn kohalike tegevusrühmade toimimist, oskuste omandamist, teadlikkuse tõstmisele suunatud tegevust ja edendusüritusi, et saavutada artiklis 171 lõikes 1 osutatud eesmärke.

3. Käesoleva meetme rakendamise üksikasjalikes sätetes lepitakse kokku abisaaja riigiga. Need on kooskõlas nõukogu määruses (EÜ) nr 1698/2005 sätestatud Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi suhtes kohaldatavate asjaomaste eeskirjadega.

▼B

5. jagu

Abikõlblikkus ja abi andmise erinõuded 3. prioriteetse suuna puhul

Artikkel 179

Maapiirkondade infrastruktuuri parandamine ja arendamine

1. Artikli 171 lõike 4 punktis a osutatud abi võib anda investeeringuteks, mille eesmärk on parandada ja arendada maapiirkondade infrastruktuuri järgmiste meetmete kaudu:

a) tähelepanu pööramine piirkondlikele erinevustele ja maapiirkondade atraktiivsemaks muutmine üksikisikute ja ettevõtjate jaoks;

b) maapiirkondade majanduslikuks arenguks soodsate tingimuste loomine.

2. Eelistatakse investeeringuid vee- ja energiavarustusse, jäätmekäitlusesse, kohalikku juurdepääsu info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatele, kohalikku juurdepääsu teedele, mis on kohaliku majandusliku arengu seisukohalt eriliselt olulised, ning tulekaitseinfrastruktuuri, kui esineb põhjendatud metsatulekahjude oht.

3. Artikli 171 lõike 3 punktis b osutatud kohaliku maaelu arengu strateegia olemasolu korral peavad käesoleva artikli alusel toetust saavad investeeringud olema kooskõlas nimetatud strateegiaga.

Artikkel 180

Maapiirkondade majandustegevuse mitmekesistamine ja arendamine

1. Artikli 171 lõike 4 punktis b nimetatud abi võib anda investeeringuteks, mille eesmärk on arendada ja mitmekesistada maapiirkondade majandustegevust järgmiste meetmete kaudu:

a) majandustegevuse elavdamine;

b) töökohtade loomine;

c) mitmekesistamine mittepõllumajandusliku tegevuse suunas.

2. Eelistatakse investeeringuid mikro- ja väikeste ettevõtete, käsitöönduse ja maaturismi loomiseks ja arendamiseks eesmärgiga edendada ettevõtlust ja arendada majanduskeskkonda.

3. Artikli 171 lõike 3 punktis b osutatud kohaliku maaelu arengu strateegia olemasolu korral peavad käesoleva artikli alusel toetust saavad investeeringud olema kooskõlas nimetatud strateegiaga.

Artikkel 181

Koolituse parandamine

1. Abi võib anda põllumajanduse, toiduainete ja metsanduse sektoritega seotud inimeste ja muude käesoleva rahastamisvahendiga hõlmatud valdkondades tegutsevate majanduslike partnerite kutseoskuste ja pädevuse parandamise toetamiseks.

Abi ei anta selliseks teoreetiliseks või praktiliseks õppeks, mis on kesk- või kõrghariduse tavaprogrammide või -süsteemide osa.

▼M1

2. Abisaajad riigid töötavad välja üksikasjaliku koolitusstrateegia lõikes 1 ettenähtud tegevuse rakendamiseks. Nimetatud strateegia sisaldab kriitilist hinnangut olemasolevate koolitusstruktuuride kohta, koolitusvajaduste analüüsi ja eesmärke. Samuti kehtestatakse strateegias koolituste pakkujate valiku kriteeriumid. Programmis esitatakse ka koolitusstrateegia kirjeldus.

▼B

6. jagu

Tehniline abi

Artikkel 182

Reguleerimisala ja rakendamine

1. Abi võib anda tegevuseks, mis on seotud programmi rakendamiseks vajalike ettevalmistus-, järelevalve-, hindamis-, teavitus- ja kontrollitegevusega. Sellise tegevuse alla kuuluvad eelkõige:

a) kohtumised ja muu tegevus, mis on vajalik käesoleva rahastamisvahendi valdkondliku järelevalvekomitee ülesannete täitmiseks, näiteks lepingute sõlmimine ekspertidega uurimuste läbiviimiseks;

b) teabevahetus ja reklaamikampaaniad;

c) komisjoni nõutud kirjalik ja suuline tõlge, v.a tõlge, mida nõutakse raamistiku ning valdkondlike ja rahastamislepingute kohaldamisel;

d) külastused ja seminarid;

e) tegevus, mis on seotud programmis ettenähtud meetmete ettevalmistamisega nende tõhususe tagamiseks, sealhulgas meetmete puhul, mille kohaldamine on ette nähtud programmi hilisemas järgus;

f) programmi vahehindamine;

g) artikli 178 alusel väljatöötatud tegevuse koordineerimiseks mõeldud riikliku võrgustiku loomine ja juhtimine ning tulevase riikliku maaeluvõrgustiku loomine ja juhtimine vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklile 68.

▼M1

2. Tehnilise abi tegevusega seoses peetakse nõu käesoleva rahastamisvahendi valdkondliku järelevalvekomiteega. Järelevalvekomitee kiidab igal aastal heaks tehnilise abi meetmete rakendamise aastase tegevuskava.

▼B

3. Iga lõike 1 punktis d osutatud külastuse ja seminari kohta, mis ei toimu komisjoni algatusel, tuleb käesoleva rahastamisvahendi valdkondlikule järelevalvekomiteele esitada kirjalik aruanne.

Artikkel 183

Euroopa maaelu arengu võrgustik

Abisaajatel riikidel ja abisaajate riikide organisatsioonidel ning maaelu arengu valdkonnas tegutsevatel abisaajate riikide haldusorganitel peab olema juurdepääs vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklile 67 loodud Euroopa maaelu arengu võrgustikule. Sellega seotud üksikasjalikud sätted lepitakse kokku abisaajate riikidega.

II PEATÜKK

Programmide koostamine

Artikkel 184

Programmid

1. Maaelu arendamise rahastamisvahendi raames võetavate meetmete kohta tuleb koostada riiklik põllumajanduse ja maaelu arendamise programm (edaspidi „programm”), mis hõlmab ühinemiseelse abi rahastamisvahendi kogu rahastamisperioodi. Programmi valmistavad ette

▼B

abisaaja riigi määratud asjaomased ametiasutused ja see esitatakse komisjonile pärast nõupidamist asjaomaste huvitatud pooltega.

▼M1

2. Iga programm sisaldab järgmist:

a) praeguse olukorra kvantifitseeriv kirjeldus arenguerinevuste, -mahajäämuste ja -potentsiaali kohta, eelnevate ühenduse abi ja muu kahe- ja mitmepoolse abiga võetud meetmete peamised tulemused, kasutatud rahalised vahendid ja tulemuste hindamine;

b) maapiirkondade praeguse olukorra analüüsil põhinev maaelu arendamise riikliku strateegia kirjeldus;

c) riiklikul maaelu arendamise strateegial ja sõltumatute ekspertide osalusel koostatud asjaomaste sektorite analüüsil põhinev programmi strateegiliste prioriteetide kirjeldus. See sisaldab ka artikli 171 lõikes 1 sätestatud prioriteetsete suundade asjaomaste järelevalve- ja hindamisnäitajate kvantifitseeritud eesmärke;

d) selgitus selle kohta, kuidas rakendatakse maaelu arendamise rahastamisvahendi raames rakendatavas tegevuses abisaajate riikide üldist strateegilist lähenemisviisi ja mitmeaastases suunavas kavandamisdokumendis määratletud valdkondlikke strateegiaid;

e) üldine suunav finantstabel, kus esitatakse ülevaade iga maaelu arendamise meetme jaoks ettenähtud riiklikest, ühenduse ja vajaduse korral erasektori rahalistest vahenditest meetmete kaupa, samuti prioriteetsete suundade ELi kaasrahastamise määrad;

f) artiklist 171 valitud meetmete kirjeldus, sealhulgas:

— lõplike abisaajate määratlus,

— geograafiline ulatus,

— abikõlblikkuse tingimused,

— järjestuspõhimõtted projektide valimisel,

— järelevalvenäitajad,

— kvantifitseeritud sihtnäitajad;

g) programmi rakendamiseks loodud tegevuskorra kirjeldus, mis sisaldaks järelevalvet ja hindamist;

h) programmi rakendamise eest vastutavate ametiasutuste ja organite nimetused;

i) pädevate ametiasutuste ja organite ning asjakohaste majandus-, sotsiaal- ja keskkonnapartnerite kaasamiseks peetud nõupidamiste tulemused ja vastuvõetud sätted;

j) programmi eelhindamise tulemused ja esitatud soovitused, sealhulgas järelmeetmete kirjeldus, mida abisaaja riik on märkuste põhjal võtnud.

▼B

3. Abisaajad riigid tagavad, et nende programmides eelistatakse meetmeid, mis aitavad rakendada ühenduse nõudeid ja parandavad turu tõhusust, ning meetmeid, mille abil luuakse maapiirkondades uusi töökohti.

4. Abisaajad riigid tagavad, et nende programmides järgitakse mitmeaastase suunava kavandamisdokumendi sätteid.

5. Kui komisjoniga ei ole kokku lepitud teisiti, esitavad abisaajad riigid oma programmide projektid hiljemalt kuue kuu jooksul alates käesoleva määruse jõustumisest.

▼B

Artikkel 185

Programmide vastuvõtmine ja muutmine

1. Maaelu arendamise rahastamisvahendi alla kuuluvad programmid võtab komisjon vastu kuue kuu jooksul alates programmi ettepaneku esitamisest tingimusel, et kogu asjaomane teave on kättesaadav. Komisjon hindab esitatud ettepanekut eelkõige selleks, et otsustada, kas see on kooskõlas käesoleva määrusega.

2. Programmi võib vajadusel muuta, et võtta nõuetekohaselt arvesse järgmist:

a) uus teave, asjaomaste meetmete rakendamisega seotud tulemused, sealhulgas järelevalve ja hindamise tulemused, ja vajadus kohandada kasutatavate vahendite summasid;

b) tähtsamates ühinemisdokumentides, sealhulgas mitmeaastases suunavas kavandamisdokumendis märgitud abisaaja riigi ühinemisega seotud edusammud.

3. Kõik muutmisettepanekud esitab komisjonile abisaaja riik ja need peavad olema nõuetekohaselt põhjendatud ning sisaldama järgmist teavet:

a) muutmise põhjused;

b) muutmise eeldatav mõju;

c) muudetud rahastamis- ja meetmetabelid, kui ettepandud muudatus on rahaline.

4. Oluline muudatus IPA määruse artikli 14 lõikes 4 määratletud tähenduses on muudatus, mis hõlmab rahaliste vahendite jaotumise muutmist artikli 171 lõikes 1 nimetatud prioriteetsete suundade vahel või prioriteetsete suundade kaasrahastamise määrade muutmist või uute meetmete lisamist.

5. Juhul kui on muudetud asjaomaseid ühenduse õigusakte, võib komisjon paluda abisaajatel riikidel esitada programmi muutmisettepanek.

III PEATÜKK

Rakendamine

1. jagu

Põhimõtted ja finantsjuhtimine

Artikkel 186

Rakendamise põhimõtted

1. Käesolevat rahastamisvahendit rakendavad abisaajad riigid detsentraliseeritult ilma artiklis 18 osutatud eelkontrollita.

2. Lisasätted võib kindlaks määrata vastavalt artiklites 7 ja 8 osutatud valdkondlikes ja rahastamislepingutes.

Need sätted on kooskõlas liikmesriikides maaelu arendamise programmide suhtes kohaldatavate asjaomaste eeskirjadega.

Artikkel 187

Maksete arvutamine

Erandina artiklist 44 arvutatakse käeoleva rahastamisvahendi alla kuuluvate programmide puhul ühenduse toetus rahastamisotsuses iga priori-

▼B

teetse suuna suhtes sätestatud kaasrahastamise määra kohaldamisel kuluaruandes tõendatud abikõlblike kulude suhtes, võttes arvesse ühenduse maksimaalset toetust iga prioriteetse suuna kohta.

Artikkel 188

Eelmaksed

1. Käesoleva rahastamisvahendi puhul võivad eelmaksed moodustada kuni 30 % asjaomase programmi esimeseks kolmeks aastaks ettenähtud ühenduse toetusest. Sõltuvalt eelarveliste assigneeringute olemasolust, võidakse eelmakse teha kahes või enamas osas.

2. Juhul kui lõikes 1 osutatud eelmaksetena välja makstud summad ei ole piisavad lõplike abisaajate nõuete õigeaegseks tasumiseks, võib neid summasid selliste vajaduste katmiseks programmi rakendamise ajal suurendada vastavalt valdkondlikes ja rahastamislepingutes sätestatud eeskirjadele, tingimusel et eelmaksete kogusumma ei ületa 30 % kolmeks eelnevaks aastaks ettenähtud ühenduse toetusest, mis on määratud kindlaks rahastamisotsuses, millega kiidetakse heaks mitmeaastased programmid.

3. Komisjon maksab eelmakse esimese osa välja siis, kui on täidetud artikli 42 lõikes 1 nimetatud tingimused. Järgmised osad võib maksta välja pärast seda, kui abisaaja riik on esitanud lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõuetele vastava taotluse.

Artikkel 189

Raamatupidamisarvestuse kontrollimine ja heakskiitmine

Raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise üksikasjalikud sätted määratakse kindlaks vastavalt artiklites 7 ja 8 osutatud valdkondlikes ja rahastamislepingutes. Need on kooskõlas Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi suhtes kohaldatavate asjaomaste eeskirjadega, mis on sätestatud nõukogu määruses (EÜ) nr 1290/2005 ([1]) ja määrustes, milles sätestatakse nimetatud määruse kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad. Eelkõige võib olla ette nähtud konsulteerimine põllumajandusfondide komiteega.

Artikkel 190

Finantskorrektsioonide tegemise kriteeriumid

Erandina artikli 51 lõikest 2 rakendab komisjon lähtuvalt üksikjuhtudest kas ühtse määraga, ühekordseid või ekstrapoleeritud finantskorrektsioone.

2. jagu

Hindamine ja järelevalve

Artikkel 191

Eel-, vahe ja järelhindamised

1. Vastavalt artiklile 57 viivad sõltumatud hindajad abisaaja riigi vastutusel läbi programmi eel-, järel- ja vajaduse korral vahehindamisi.

2. Hindamiste käigus hinnatakse, kuidas programmi on rakendatud IPA määruse artiklis 12 sätestatud eesmärkide saavutamiseks.

([1]) ELT L 209, 11.8.2005, lk 1.

▼B

3. Üksikasjalikud hindamisviisid võib kindlaks määrata vastavalt artiklites 7 ja 8 osutatud valdkondlikes või rahastamislepingutes. Need viisid on kooskõlas liikmesriikides maaelu arendamise programmide suhtes kohaldatavate asjaomaste eeskirjadega.

Artikkel 192

Valdkondlik järelevalvekomitee

1. Vastavalt artikli 59 sätetele asutab abisaaja riik valdkondliku järelevalvekomitee.

2. Valdkondlikku järelevalvekomiteesse kuuluvad asjaomaste ametiasutuste ja organite esindajad ja asjaomased majandus-, sotsiaal- ja keskkonnapartnerid. Valdkondlik järelevalvekomitee koostab ja võtab vastu oma töökorra.

3. Valdkondliku järelevalvekomitee eesistujaks on abisaaja riigi esindaja. Valdkondliku järelevalvekomitee töös osaleb komisjon.

4. Programmi edusamme, tõhusust ja tulemuslikkust seoses eesmärkide täitmisega mõõdetakse näitajate põhjal, mis põhinevad lähteolukorral ning programmi rahastamisel, väljunditel, tulemustel ja programmide mõjul.

Artikkel 193

Valdkondlikud aastaaruanded

▼M1

1. Käesoleva rahastamisvahendi puhul esitatakse artikli 61 lõikes 1 nimetatud valdkondlikud aastaaruanded komisjonile, ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklikule koordinaatorile ja siseriiklikule eelarvevahendite käsutajale programmi rakendamise ajal kuue kuu jooksul pärast iga kalendriaasta lõppu.

▼B

a) Nimetatud aruanded sisaldavad teavet rakendamise edusammude kohta, hõlmates eelkõige kindlaksmääratud eesmärkide saavutamist, programmi haldamisel tekkinud probleeme ja nende lahendamiseks võetud meetmeid, rahastamist, samuti teostatud järelevalve- ja hindamistegevust.

b) Valdkondlik järelevalvekomitee vaatab valdkondlikud aastaaruanded enne esitamist läbi.

2. Valdkondlik lõpparuanne esitatakse komisjonile ja ühinemiseelse abi rahastamisvahendi riiklikule koordinaatorile hiljemalt kuus kuud pärast programmiga seotud kulude abikõlblikkuse viimast kuupäeva. Enne aruande esitamist vaatab valdkondlik järelevalvekomitee selle läbi.

Artikkel 194

Järelevalve ja aruannete esitamise lisasätted

Järelevalve ja aruannete esitamise lisasätted võib kindlaks määrata artiklites 7 ja 8 osutatud valdkondlikes ja rahastamislepingutes. Need sätted on kooskõlas liikmesriikides maaelu arendamise programmide suhtes kohaldatavate asjaomaste eeskirjadega.

▼B

III OSA

LÕPPSÄTTED

Artikkel 195

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2007.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

▼B

LISA

AKREDITEERIMISE KRITEERIUMID

Artikli 11 lõikes 2 osutatud valdkondade ja nendega seotud nõuete standardloetelu

1. **Kontrolli keskkond (organisatsiooni ja personali loomine ja haldamine)**

   a) Eetika ja ausus

      — tagatakse, et tippjuhtkonna nõutud töökultuur oleks arusaadav kõigile organisatsiooni liikmetele.

   b) Eeskirjade eiramiste haldamine ja nendest teatamine

      — tagatakse, et võimalikest organisatsiooni madalamatel tasemetel tähele pandud eeskirjade eiramistest antakse nõuetekohaselt teada ning et neid kontrollitakse, kaitstes seejuures kaebajaid.

   c) Personali planeerimine, värbamine, koolitamine ja hindamine (sealhulgas tundlike ametikohtade haldamine)

      — tagatakse, et igal tasandil oleks piisavalt ja vajaliku pädevusega töötajaid.

   d) Tundlikud toimingud ja huvide konfliktid

      — tagatakse, et tundlikel ametikohtadel (ametikohad, kus töötajad võivad sattuda delikaatsesse olukorda lubamatu surve tõttu, mida neile võidakse avaldada tulenevalt nende kontaktide laadist kolmandate isikutega või tulenevalt nende käsutuses olevast teabest) töötavad töötajad on kindlaks määratud;

      — tagatakse, et tundlike ametikohtade suhtes rakendatakse asjakohaseid kontrolle (sealhulgas vajaduse korral rotatsioonipoliitikat);

      — tagatakse, et on olemas asjakohased menetlused huvide konfliktide avastamiseks ja vältimiseks.

   e) Organite ja üksikisikute õigusliku aluse kehtestamine

      — tagatakse, et organitel ja üksikisikutel on täielik seaduslik õigus oma ülesandeid täita.

   f) Vastutuse, selle delegeerimise ning tööülesannete ja ametikohtadega seotud muude asjaomaste õiguste ametlik kehtestamine kogu organisatsioonis:

      — tagatakse, et töötajatel ei oleks kahtlusi oma vastutuse ulatuse suhtes. Kolmandate isikutega seotud kohustuste ja maksete puhul peaks tehingu kõigi aspektide eest vastutama üks juht;

      — tagatakse, et tööülesannete kirjeldused, ametijuhendid jms on ajakohased ja kõigile teada.

2. **Kavandamine/riskijuhtimine (sekkumiste kavandamine)**

   a) Riskide tuvastamine, hindamine ja juhtimine

      — tagatakse, et riskid tuvastatakse ja et neid juhitakse, eelkõige rakendades vastavalt riskide tähtsusele kõikides valdkondades piisavaid kontrollivahendeid.

   b) Eesmärkide seadmine ja vahendite eraldamine vastavalt eesmärkidele

      — tagatakse, et väljundite ja mõjude suhtes kehtestatakse kõigil tasanditel asjaomased (ja mõõdetavad) eesmärgid ja et need oleksid arusaadavad kogu organisatsioonis;

      — tagatakse, et vahendid jagataks asjakohaselt nimetatud eesmärkide vahel, lähtudes läbipaistva ja usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetest;

      — tagatakse, et eesmärkidega oleks seotud selge vastutus.

▼B

c) Rakendamisprotsessi kavandamine

— tagatakse eesmärkide saavutamiseks vajalike sammude selge kavandamine, sealhulgas iga sammu ajakava ja sellega seotud vastutus ning vajaduse korral kriitiliste valikute analüüsid (*CPA, Critical Path Analysis*).

3. **Kontrollitegevus (sekkumiste rakendamine)**

a) Kontrollimise kord

— tagatakse kõikide tehingu etappide topeltkontroll (eelkontroll ja vajaduse korral järelkontroll).

b) Kord, mille alusel vastutav juhtkond teostab järelevalvet alluvatele delegeeritud ülesannete täitmise üle (sealhulgas alluvate iga-aastased kinnitavad avaldused)

— tagatakse, et vastutusega kaasneb aktiivne järelevalve, mida ei käsitleta lihtsalt passiivse või teoreetilise mõistena.

c) Igat tüüpi hangete ja toetuskonkursside eeskirjad

— tagatakse, et nimetatud kulukohustuste võtmise protsessi jaoks on olemas asjakohane õiguslik raamistik.

d) Hangete ja toetuskonkursside igas etapis järgitavad menetlused, sealhulgas kontrollnimekirjad (nt tehnilised kirjeldused, hindamiskomiteed, eranditest teatamine jm)

— tagatakse, et iga töötaja on teadlik oma kohustustest seoses nimetatud valdkondadega.

e) Avalikustamise eeskirjad ja kord

— tagatakse asjaomaste komisjoni nõuete täitmine.

f) Maksete tegemise kord (sealhulgas väljundite kontrolli ja/või abikõlblikkuse tingimuste kontrolli kord, vajaduse korral kohapealse kontrolli jaoks)

— tagatakse, et maksed tehakse ainult põhjendatud maksetaotluste alusel, mis vastavad kõikidele lepingutingimustele.

g) Kaasrahastamise järelevalve kord

— tagatakse asjaomaste komisjoni nõuete täitmine.

h) Vahendite (sealhulgas vahendite, mis on vajalikud rakendamise jätkamiseks juhul, kui ühendusepoolne rahastamine hilineb või sellest keeldutakse) kättesaadavuse tagamiseks rakendatavad eelarvemenetlused

— tagatakse, et riigi ametiasutus suudab täita oma kohalikke lepingulisi kohustusi ka komisjoni rahastamise hilinemise või selle peatamise korral.

i) Tegevuse järjepidevuse tagamise kord

— tagatakse, et järjepidevust ohustavad olulised riskid (mis on seotud näiteks andmete kaotamise, inimeste puudumisega jms) tuvastatakse ja võimaluse korral kehtestatakse situatsiooniplaan.

j) Raamatupidamise kord

— tagatakse terviklik ja läbipaistev raamatupidamine, mis on kooskõlas tunnustatud raamatupidamispõhimõtetega.

k) Vastavuse kontrolli kord

— tagatakse, et võimaluse korral kontrollitakse alati raamatupidamissaldode vastavust kolmandate isikute andmetega.

l) Eranditest, muu hulgas asjaomasel tasandil heaks kiidetud eranditest, heakskiitmata eranditest ja kontrolli puudustest teavitamine alati, kui need kindlaks tehakse

— tagatakse, et kõrvalekaldumised tavapraktikast alati registreeritakse, dokumenteeritakse ja vaadatakse üle asjaomasel tasandil.

m) Turvalisuse kord (IT ja muu)

▼B

— tagatakse, et vara ja andmeid hoitakse turvaliselt, nii et neile ei saaks loata ligi pääseda ega neidfüüsiliselt kahjustada.

n) Arhiveerimise kord

— tagatakse, et kõik dokumendid oleksid kättesaadavad, seda vähemalt komisjonile läbivaatamiseks kogu dokumentide säilitamise kohustusliku aja jooksul.

▼M1

o) Ülesannete lahusus

— automaatse ristkontrollimise huvides jaotatakse ühe tehinguga seotud eri ülesanded erinevate töötajate vahel.

▼B

p) Sisekontrolli puudustest teavitamine

— tagatakse, et kõik sisekontrolli puudused, mis on tuvastatud mis tahes allika kaudu, ning juhatuse reageerimine sellele registreeritakse ja võetakse vastavad meetmed.

4. **Järelevalvetegevus (sekkumiste järelevalve)**

a) Siseaudit, sealhulgas auditeerimisaruannete ja soovituste käsitlemine (NB! see peab toimuma kontrollitegevusest ja juhatuse järelevalvest eraldi)

— tagatakse, et tippjuhtkonnale esitataks sõltumatuid ülevaateid oma süsteemide toimimise kohta organisatsiooni madalamatel tasanditel. Need võivad hõlmata tehingute järelkontrolli, kuid peaksid rohkem keskenduma süsteemi tõhususele ja tulemuslikkusele ning organisatsiooni ülesehitusele.

b) Hindamine

— tagatakse, et tippjuhtkonnale esitataks teave sekkumiste mõju hindamise kohta (lisaks muule teabele, mida nad saavad seaduslikkuse, korrapärasuse ja tegevuskorra kohta).

5. **Teabevahetus (selle tagamine, et kõik osalejad saaksid oma ülesannete täitmiseks vajalikku teavet)**

Korrapärased kooskõlastuskoosolekud erinevate organite vahel, et vahetada teavet kõikide kavandamise ja rakendamisega seotud aspektide kohta, näiteks:

i) korrapärane aru andmine programmide ja projektide kavandamise seisu kohta

ii) korrapärane aru andmine projektide rakendamise seisu kohta, võrreldes rakendamiskavaga

— lepingute sõlmimise protsess (muu hulgas)

— iga pakkumismenetluse edenemine võrreldes kavaga

— mis tahes tasandil (näiteks kontrollijate, eelkontrollijate, auditorite jt poolt) teatatud vigade süstemaatiline analüüs

— lepingute täitmine

— kontrolli kulude ja neist saadud kasu võrdlus

iii) korrapärane aru andmine sisekontrolli tõhususe ja tulemuslikkuse kohta kõikidel asjaomastel tasanditel

— tagatakse, et kõik töötajad saaksid kõikidel tasanditel oma ülesannete täitmiseks piisavat ja korrapärast teavet.